KURAN'DA VİCDANIN ÖNEMİ

Vicdanları kabul ettiği halde, zulüm ve büyüklenme dolayısıyla bunları inkar ettiler. Artık sen, bozguncuların nasıl bir sona uğratıldıklarına bir bak.
(Neml Suresi, 14)

HARUN YAHYA

Bu kitapta kullanılan ayetler, Ali Bulaç'ın hazırladığı "Kur'an-ı Kerim ve Türkçe Anlamı" isimli mealden alınmıştır.

1. Baskı: Mart 1999
2. Baskı: Temmuz 2001
3. Baskı: Eylül 2001
4. Baskı: Ağustos 2005
5. Baskı: Ekim 2005
6. Baskı: Mart 2006
7. Baskı: Şubat 2007
8. Baskı: Ekim 2008

ARAŞTIRMA YAYINCILIK

Talatpaşa Mah. Emirgazi Caddesi
İbrahim Elmas İşmerkezi
A Blok Kat 4 Okmeydanı - İstanbul
Tel: (0 212) 222 00 88

Baskı: FSF Matbaacılık
Bağlar Mevkii, Firuzköy Cad. No: 44 Avcılar - İstanbul
Tel: (0 212) 590 89 89

www.harunyahya.org - www.harunyahya.net

İÇİNDEKİLER

OKUYUCUYA

•Bu kitapta ve diğer çalışmalarımızda evrim teorisinin çöküşüne özel bir yer ayrılmasının nedeni, bu teorinin her türlü din aleyhtarı felsefenin temelini oluşturmasıdır. Yaratılışı ve dolayısıyla Allah'ın varlığını inkar eden Darwinizm, 150 yıldır pek çok insanın imanını kaybetmesine ya da kuşkuya düşmesine neden olmuştur. Dolayısıyla bu teorinin bir aldatmaca olduğunu gözler önüne sermek çok önemli bir imani görevdir. Bu önemli hizmetin tüm insanlarımıza ulaştırılabilmesi ise zorunludur. Kimi okuyucularımız belki tek bir kitabımızı okuma imkanı bulabilir. Bu nedenle her kitabımızda bu konuya özet de olsa bir bölüm ayrılması uygun görülmüştür.

•Belirtilmesi gereken bir diğer husus, bu kitapların içeriği ile ilgilidir. Yazarın tüm kitaplarında imani konular Kuran ayetleri doğrultusunda anlatılmakta, insanlar Allah'ın ayetlerini öğrenmeye ve yaşamaya davet edilmektedirler. Allah'ın ayetleri ile ilgili tüm konular, okuyanın aklında hiçbir şüphe veya soru işareti bırakmayacak şekilde açıklanmaktadır.

•Bu anlatım sırasında kullanılan samimi, sade ve akıcı üslup ise kitapların yediden yetmişe herkes tarafından rahatça anlaşılmasını sağlamaktadır. Bu etkili ve yalın anlatım sayesinde, kitaplar "bir solukta okunan kitaplar" deyimine tam olarak uymaktadır. Dini reddetme konusunda kesin bir tavır sergileyen insanlar dahi, bu kitaplarda anlatılan gerçeklerden etkilenmekte ve anlatılanların doğruluğunu inkar edememektedirler.

•Bu kitap ve yazarın diğer eserleri, okuyucular tarafından bizzat okunabileceği gibi, karşılıklı bir sohbet ortamı şeklinde de okunabilir. Bu kitaplardan istifade etmek isteyen bir grup okuyucunun kitapları birarada okumaları, konuyla ilgili kendi tefekkür ve tecrübelerini de birbirlerine aktarmaları açısından yararlı olacaktır.

•Bunun yanında, sadece Allah rızası için yazılmış olan bu kitapların tanınmasına ve okunmasına katkıda bulunmak da büyük bir hizmet olacaktır. Çünkü yazarın tüm kitaplarında ispat ve ikna edici yön son derece güçlüdür. Bu sebeple dini anlatmak isteyenler için en etkili yöntem, bu kitapların diğer insanlar tarafından da okunmasının teşvik edilmesidir.

•Kitapların arkasına yazarın diğer eserlerinin tanıtımlarının eklenmesinin ise önemli sebepleri vardır. Bu sayede kitabı eline alan kişi, yukarıda söz ettiğimiz özellikleri taşıyan ve okumaktan hoşlandığını umduğumuz bu kitapla aynı vasıflara sahip daha birçok eser olduğunu görecektir. İmani ve siyasi konularda yararlanabileceği zengin bir kaynak birikiminin bulunduğuna şahit olacaktır.

•Bu eserlerde, diğer bazı eserlerde görülen, yazarın şahsi kanaatlerine, şüpheli kaynaklara dayalı izahlara, mukaddesata karşı gereken adaba ve saygıya dikkat etmeyen üsluplara, burkuntu veren ümitsiz, şüpheci ve ye'se sürükleyen anlatımlara rastlayamazsınız.

YAZAR ve ESERLERİ HAKKINDA

Harun Yahya müstear ismini kullanan yazar Adnan Oktar, 1956 yılında Ankara'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Ankara'da tamamladı. Daha sonra İstanbul Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nde ve İstanbul Üniversitesi Felsefe Bölümü'nde öğrenim gördü. 1980'li yıllardan bu yana, imani, bilimsel ve siyasi konularda pek çok eser hazırladı. Bunların yanı sıra, yazarın evrimcilerin sahtekarlıklarını, iddialarının geçersizliğini ve Darwinizm'in kanlı ideolojilerle olan karanlık bağlantılarını ortaya koyan çok önemli eserleri bulunmaktadır. Harun Yahya'nın eserleri yaklaşık 30.000 resmin yer aldığı toplam 45.000 sayfalık bir külliyattır ve bu külliyat 57 farklı dile çevrilmiştir.

Yazarın müstear ismi, inkarcı düşünceye karşı mücadele eden iki peygamberin hatıralarına hürmeten, isimlerini yad etmek için Harun ve Yahya isimlerinden oluşturulmuştur. Yazar tarafından kitapların kapağında Resulullah'ın mührünün kullanılmış olmasının sembolik anlamı ise, kitapların içeriği ile ilgilidir. Bu mühür, Kuran-ı Kerim'in Allah'ın son kitabı ve son sözü, Peygamberimiz (sav)'in de hatem-ül enbiya olmasını remzetmektedir. Yazar da, yayınladığı tüm çalışmalarında, Kuran'ı ve Resulullah'ın sünnetini kendine rehber edinmiştir. Bu suretle, inkarcı düşünce sistemlerinin tüm temel iddialarını tek tek çürütmeyi ve dine karşı yöneltilen itirazları tam olarak susturacak "son söz"ü söylemeyi hedeflemektedir. Çok büyük bir hikmet ve kemal sahibi olan Resulullah'ın mührü, bu son sözü söyleme niyetinin bir duası olarak kullanılmıştır.

Yazarın tüm çalışmalarındaki ortak hedef, Kuran'ın tebliğini dünyaya ulaştırmak, böylelikle insanları Allah'ın varlığı, birliği ve ahiret gibi temel imani konular üzerinde düşünmeye sevk etmek ve inkarcı sistemlerin çürük temellerini ve sapkın uygulamalarını gözler önüne sermektir.

Nitekim Harun Yahya'nın eserleri Hindistan'dan Amerika'ya, İngiltere'den Endonezya'ya, Polonya'dan Bosna Hersek'e, İspanya'dan Brezilya'ya, Malezya'dan İtalya'ya, Fransa'dan Bulgaristan'a ve Rusya'ya kadar dünyanın daha pek çok ülkesinde beğeniyle okunmaktadır. İngilizce, Fransızca, Almanca, İtalyanca, İspanyolca, Portekizce, Urduca, Arapça, Arnavutça, Rusça, Boşnakça, Uygurca, Endonezyaca, Malayca, Bengoli, Sırpça, Bulgarca, Çince, Kishwahili (Tanzanya'da kullanılıyor), Hausa (Afrika'da yaygın olarak kullanılıyor), Dhivelhi (Mauritus'ta kullanılıyor), Danimarkaca ve İsveççe gibi pek çok dile çevrilen eserler, yurtdışında geniş bir okuyucu kitlesi tarafından takip edilmektedir.

Dünyanın dört bir yanında olağanüstü takdir toplayan bu eserler pek çok insanın iman etmesine, pek çoğunun da imanında derinleşmesine vesile olmaktadır. Kitapları okuyan, inceleyen her kişi, bu eserlerdeki hikmetli, özlü, kolay anlaşılır ve samimi üslubun, akılcı ve ilmi yaklaşımın farkına varmaktadır. Bu eserler süratli etki etme,

kesin netice verme, itiraz edilemezlik, çürütülemezlik özellikleri taşımaktadır. Bu eserleri okuyan ve üzerinde ciddi biçimde düşünen insanların, artık materyalist felsefeyi, ateizmi ve diğer sapkın görüş ve felsefelerin hiçbirini samimi olarak savunabilmeleri mümkün değildir. Bundan sonra savunsalar da ancak duygusal bir inatla savunacaklardır, çünkü fikri dayanakları çürütülmüştür. Çağımızdaki tüm inkarcı akımlar, Harun Yahya Külliyatı karşısında fikren mağlup olmuşlardır.

Kuşkusuz bu özellikler, Kuran'ın hikmet ve anlatım çarpıcılığından kaynaklanmaktadır. Yazarın kendisi bu eserlerden dolayı bir övünme içinde değildir, yalnızca Allah'ın hidayetine vesile olmaya niyet etmiştir. Ayrıca bu eserlerin basımında ve yayınlanmasında herhangi bir maddi kazançhedeflenmemektedir.

Bu gerçekler göz önünde bulundurulduğunda, insanların görmediklerini görmelerini sağlayan, hidayetlerine vesile olan bu eserlerin okunmasını teşvik etmenin de, çok önemli bir hizmet olduğu ortaya çıkmaktadır.

Bu değerli eserleri tanıtmak yerine, insanların zihinlerini bulandıran, fikri karmaşa meydana getiren, kuşku ve tereddütleri dağıtmada, imanı kurtarmada güçlü ve keskin bir etkisi olmadığı genel tecrübe ile sabit olan kitapları yaymak ise, emek ve zaman kaybına neden olacaktır. İmanı kurtarma amacından ziyade, yazarının edebi gücünü vurgulamaya yönelik eserlerde bu etkinin elde edilemeyeceği açıktır. Bu konuda kuşkusu olanlar varsa, Harun Yahya'nın eserlerinin tek amacının dinsizliği çürütmek ve Kuran ahlakını yaymak olduğunu, bu hizmetteki etki, başarı ve samimiyetin açıkça görüldüğünü okuyucuların genel kanaatinden anlayabilirler.

Bilinmelidir ki, dünya üzerindeki zulüm ve karmaşaların, Müslümanların çektikleri eziyetlerin temel sebebi dinsizliğin fikri hakimiyetidir. Bunlardan kurtulmanın yolu ise, dinsizliğin fikren mağlup edilmesi, iman hakikatlerinin ortaya konması ve Kuran ahlakının, insanların kavrayıp yaşayabilecekleri şekilde anlatılmasıdır. Dünyanın günden güne daha fazla içine çekilmek istendiği zulüm, fesat ve kargaşa ortamı dikkate alındığında bu hizmetin elden geldiğince hızlı ve etkili bir biçimde yapılması gerektiği açıktır. Aksi halde çok geç kalınabilir.

Bu önemli hizmette öncü rolü üstlenmiş olan Harun Yahya Külliyatı, Allah'ın izniyle, 21. yüzyılda dünya insanlarını Kuran'da tarif edilen huzur ve barışa, doğruluk ve adalete, güzellik ve mutluluğa taşımaya bir vesile olacaktır.

YARATILIŞ GERÇEĞİ

Darwinistler, karşılarındaki üstün nitelikli varlıkları görmek, onlar hakkında düşünmek istemezler. Çünkü bu canlılar, tüm özellikleri ile evrimin gerçekleşmediğini göstermektedir. Daha da önemlisi bu bölümde vereceğimiz örneklerde görüleceği gibi, onların varlıkları Darwinistlerin açıkça görmekten çekindikleri yaratılış gerçeğini gözler önüne sermekte, bunların hiçbirin tesadüfen oluşamayacağını ortaya koymaktadır. Allah bir ayette şöyle buyurmaktadır:

Hayır, Biz hakkı batılın üstüne fırlatırız, o da onun beynini darmadağın eder. Bir de bakarsın ki, o, yok olup gitmiştir. (Allah'a karşı) Nitelendiregeldiklerinizden dolayı eyvahlar size. (Enbiya Suresi, 18)

Göklerde ve yerde bulunanlar O'nundur; hepsi O'na 'gönülden boyun eğmiş' bulunuyorlar. Yaratmayı başlatan, sonra onu iade edecek olan O'dur; bu O'na göre pek kolaydır. Göklerde ve yerde en yüce misal O'nundur. O, güçlü ve üstün olandır, hüküm ve hikmet sahibidir. (Rum Suresi, 26-27)

Gazel beynini serin tutmak için, başının sağ tarafında, kendine has bir soğutma sistemine sahiptir. Çok hızlı koşan bu canlı ilk var olduğu andan itibaren bu sisteme sahip olmalıdır yoksa yaşaması mümkün değildir. Sadece bu delil bile Darwinistlerin tesadüf iddiasının anlamsızlığını ortaya koymak için yeterlidir.

Biz, gökleri, yeri ve her ikisinin arasındakilerini hakkın dışında yaratmadık. Hiç şüphesiz o saat de yaklaşarak-gelmektedir; Öyleyse güzel davranışlarla davran. (Hicr Suresi, 85)

Rengin meydana gelmesi sırasında oluşan her işlem, çok hassas dengeler üzerine kurulmuş olmalıdır. Bu hassas dengeler olmadığı takdirde renkli bir dünya yerine bulanık ve karanlık bir dünya içinde kalmamız hatta görme yeteneğimizi kaybetmemiz kaçınılmazdır. Rengarenk bir dünya Allah'tan kullarına çok büyük bir nimettir.

Yerde sizin için üretip-türettiği çeşitli renklerdekileri de (faydanıza verdi). Şüphesiz bunda, öğüt alıp düşünen bir topluluk için ayetler vardır. (Nahl Suresi, 13)

Albatros günlerce, haftalarca hatta aylarca minimum seviyede enerji kullanarak hiç durmadan uçabilir. Yukarıya doğru yükselen dalgaları ve rüzgarı kullanan albatros,

onların yönünde ilerler ve rüzgarın içinden zigzaglar çizerek bir dalganın tepesinden diğerine geçer.

Doğrusu Biz dağlara boyun eğdirdik, akşam ve sabah kendisiyle birlikte (Allah'ı) tesbih ederlerdi. Ve toplanıp gelen kuşları da. Hepsi onunla (Allah'ı tesbih etmede uyum içinde) yönelip-dönmekte olanlar idi... (Sad Suresi, 18-19)

Andolsun, gökte burçlar kıldık ve onu gözleyenler için süsledik. (Hicr Suresi, 16)

Ay ile Dünya arasındaki çekim etkisi Dünya'da hayatın devamı ve birçok dengenin sağlanması açısından son derece önemlidir. Öyle ki bu etkideki küçük değişiklikler bile önemli olumsuzlukların meydana gelmesine sebep olabilir. Allah'ın tüm yarattıkları üzerindeki rahmeti sonsuzdur ve bu örnekte de görüldüğü gibi Allah tüm evrende mükemmel bir düzen yaratmıştır.

Hepsi birbirinden göz alıcı renklere sahip olan bitkiler kendileri için en uygun zamanlarda çiçeklenirler. Bitkilerin zaman ayarlaması yapan saatleri yoktur ancak her biri bunu bir uzman gibi hesaplayabilecek özelliklere sahip olarak yaratılmıştır.

Sizin üstünüze sapasağlam yedi-gök bina ettik. Parıldadıkça parıldayan bir kandil (güneş) kıldık. Sıkıp suyu çıkaran (bulut)lardan 'bardaktan boşanırcasına su' indirdik. Bununla taneler ve bitkiler bitirip-çıkaralım diye. Ve birbirine sarmaş-dolaş bahçeleri de. (Nebe Suresi, 12-16)

Andolsun, Biz insanı, süzme bir çamurdan yarattık. Sonra onu bir su damlası olarak, savunması sağlam bir karar yerine yerleştirdik. Sonra o su damlasını bir alak (embriyo) olarak yarattık; ardından o alak'ı (hücre topluluğu) bir çiğnem et parçası olarak yarattık; daha sonra o çiğnem et parçasını kemik olarak yarattık; böylece kemiklere de et giydirdik; sonra bir başka yaratışla onu inşa ettik... (Müminun Suresi 12-16)

"Damla"yı andıran kubbe biçimli kafa çıkıntıları ile yunuslar suyu çok daha iyi yararlar. Bu, hızlarını yükselten ve enerji tasarrufu yapmalarını sağlayan çok özel bir yapıdır ve şimdiye kadar var olan her yunusta bu özellik vardır. Bunlar düşünüldüğünde her yunusun her bir hücresinin ne gibi bir şekil alacağını, neyi nerede nasıl yapacağını çok iyi bildiği açıkça anlaşılmaktadır. Yaratılışın delillerinden olan bu özellik Rabbimiz'in sanatıdır.

Güneş'ten gelen ışık saniyede 300.000 km gibi müthiş bir hızla yol alarak Dünya'ya ulaşır. Işığın bu hızı sayesinde her an renkli bir dünya ile karşılaşırız.

Koala zehirli okaliptüs ağaçlarında yaşayan bir memelidir. O da diğer memeliler gibi ağaçlarda bulunan selülozu kendisi sindiremez. Bu konuda kör bağırsağında yaşayan ve selüloz sindirebilen mikroorganizmalara bağımlıdır. Koala fosil kayıtlarının gösterdiğine göre ilk ortaya çıktığından beri değişmemiş bir canlıdır ve aynı şekilde bu canlılara bağımlı yaşamaktadır. Evrimciler, canlılardaki bu gibi özellikler karşısında suskundurlar ve böyle kalmaya mahkumdurlar.

Çok hafif bir meltemle uçacak kadar küçük ve hafif olan tohumlar, rüzgar tarafından sallandıklarında hemen dökülürler ve zahmetsiz bir şekilde döllenirler. Bazı bitkilerin üremek için sadece tohumlarını toprağa düşürmeleri yeterlidir. Bu resimdeki bitkinin şekli, tohumlarının varlığı, her tohumunda bu bitkiye ait bilginin saklı olması iman delillerindendir.

Göklerde ve yerde ne varsa tümü Allah'ındır. Allah, herşeyi kuşatandır. (Nisa Suresi, 126)

Ginkgo, bitki dünyasında en çok örneği olan yaşayan fosillerden biridir. Bilinen en eski örnekleri 270 milyon yıllıktır. Başka bir ginkgo yaprağı fosili ise 54 – 37 milyon yaşındadır. Yüz milyonlarca yıldır aynı olan bitkiler, evrime meydan okumaktadır.

Ilıman iklimlerde yetişen karaağaçlar genellikle Kuzey Amerika, Avrupa ve Asya'da bulunur. 50 milyon yıllık karaağaç yaprağı fosilleri, bitkilerin evrimi iddiasını açık bir biçimde reddetmektedir.

150 yıldır elde edilen fosil kayıtları, canlı türlerinin hiçbir zaman değişmediğini ve birbirine dönüşmediğini kanıtlamıştır. Günümüzde yaşayan örneklerinden hiçbir farkı olmayan 146 – 65 milyon yıllık ıstakoz fosili bu gerçeği bir kez daha vurgulamaktadır.

52-43.6 milyon yıllık kızılağaç kozalağı fosili, canlıların evrim geçirmediklerinin ispatlarından biridir. Milyonlarca yıl önceki kızılağaçlarla günümüzdekiler arasında hiçbir fark yoktur ve bu farksızlık, canlıların evrim geçirmediğini ortaya koymaktadır.

GİRİŞ

Bu kitapta, her zaman adaleti, güzel ahlakı, alçakgönüllü olmayı, dürüstlüğü, samimiyeti, kısacası herşeyin en doğrusunu bildiren bir "ses"ten söz edeceğiz. Bu ses, belki farkında değilsiniz, ama daima sizinle beraber, nereye gitseniz sizinle geliyor. "Kime ait bu ses" diye düşünüyor olabilirsiniz. Bu ses aslında size ait, sizin içinizde; vicdanınızın sesi…

Vicdan kelimesini herkes çok iyi bilir ve çok sık kullanır. Fakat asıl anlamının ne demek olduğu, gerçekten vicdanına uyan bir insanın neler yaptığı, diğer insanlardan ne farkının olduğu genellikle bilinmez. Vicdan toplumda bilinen anlamıyla sınırlandırılır. Toplumdaki yaygın anlayışa göre, yere çöp atmayanlar, dilenciye para verenler, sokak hayvanlarını koruyup besleyenler vicdanlı kimselere örnektirler. Ancak vicdanın, toplumda yaygın olarak kullanılan bu anlamının çok ötesinde bir anlamı ve önemi vardır. Bu kitabın amacı, Kuran'da örnekleri verilen gerçek vicdanı tanıtmak ve vicdanlı bir insanın nasıl düşündüğüne, vicdanıyla nasıl bir görüşe ve anlayışa sahip olduğuna ve vicdanın insanların ölümden sonraki hayatları için ne kadar önemli olduğuna dikkat çekmektir. Bunun içinse, vicdanınızın sesini tanımanızı ve onu düşüncelerinizdeki diğer ses ve telkinlerden ayırabilmenizi sağlayacak bilgiler verilecektir. Ayrıca vicdanınızın size neler düşündüreceği ve yaptıracağı aşama aşama anlatılacak ve vicdanına uyan bir insanın nasıl yüksek bir ahlaka sahip olacağı tarif edilecektir. Bu kitabın amacı yalnızca vicdanla ilgili bilgi vermek değil, insanların vicdanlarına seslenerek onları harekete geçirmek, güçlendirmek ve bundan sonraki hayatlarını vicdanlarına göre yaşamaya teşvik etmektir. Ve vicdanlarına uymadıkları zaman nasıl bir kayıp içine gireceklerini de göstermektir.

ALLAH'IN HER İNSANA İLHAMI: VİCDAN

Vicdan, her insana güzel olan tavrı ve düşünceyi söyleyen, bir insanın sağlıklı muhakemede bulunmasını, doğruyu ve yanlışı birbirinden ayırt edebilmesini sağlayan manevi bir özelliktir.

Vicdanın önemli bir özelliği tüm insanlarda ortak olmasıdır. Yani bir insanın vicdanına göre doğru olan, aynı koşullar söz konusu olduğu sürece diğer insanların vicdanları için de geçerlidir. Vicdanlar hiçbir zaman çatışmaz. Bunun nedeni ise vicdanın kaynağıdır; vicdan Allah'ın ilhamıdır. Allah, her insana vicdanı aracılığı ile Kendisi'nin hoşnut olacağı umulan en doğru ve en güzel tavırları bildirmektedir.

Vicdanın Allah'ın ilhamı olduğu Kuran'ın Şems Suresi'nde şöyle bildirilmektedir:

Nefse ve ona 'bir düzen içinde biçim verene'. Sonra ona fücurunu (sınır tanımaz günah ve kötülüğünü) ve ondan sakınmayı ilham edene (andolsun). Onu arındırıp-temizleyen gerçekten felah bulmuştur. Ve onu (isyanla, günahla, bozulmalarla) örtüp-saran da elbette yıkıma uğramıştır. (Şems Suresi, 7-10)

Yukarıdaki ayetlerde Allah nefse fücuru (günaha ve isyana girişmek, fasık olmak, yalan söylemek, baş kaldırmak, haktan yüz çevirmek, nizamı bozmak, ahlaki çöküntü, takvanın zıddı) ve aynı zamanda ondan sakınmayı ilham ettiğini bildirmektedir. İşte insanı kötülüklerden sakındıran ve doğruyu bulduran vicdanıdır.

Vicdanın en önemli özelliklerinden biri ise insanın kendi kendine doğruyu bulmasına yardımcı olmasıdır. İlerleyen bölümlerde bunun nasıl gerçekleşebileceğinden bahsedeceğiz. Vicdan, kimse göstermese de insana doğruyu gösterecektir, ancak önemli olan insanın vicdanına başvurması, onun ne dediğini dinlemesi ve eksiksizce söylediklerini uygulamasıdır. Bu nedenle vicdan dinin temel unsurudur diyebiliriz.

Herşeyden önce şunu unutmamak gerekir: Her insan şuur sahibi olduğu andan itibaren Allah'ın kendisine ilham ettiği vicdanının söylediklerinden sorumludur. Etrafındaki olayları idrak etmeye başlayan, muhakeme yeteneği kazanan her insan artık vicdanını duyacak, nefsi ile vicdanını ayırt edebilecek yeteneğe ve vicdanına uyabilecek iradeye sahip olmuş demektir. Artık bundan sonra karşılaştığı olaylar esnasında seçtiği yoldan hesap günü sorgulanacaktır; vicdanına uyuyorsa Allah'ın sonsuz cennetine layık görülecek, nefsine uyuyorsa "kapıları kilitlenmiş" sonsuz bir ateşle karşılaşılacaktır.

ALLAH'IN VARLIĞININ DELİLLERİ VİCDANLA GÖRÜLEBİLİR

Vicdanına uyan bir insanın ilk olarak yapacağı şey, çevresinde gördüklerini sorgulamak ve araştırmak olacaktır. Ve idrak yeteneği gelişmiş insan görecektir ki, kusursuz bir evrende, herşeyiyle eksiksiz olarak yaratılmış bir dünyada yaşamaktadır.

Herkes doğduğu andan itibaren içinde bulunduğu ortamı ve koşulları bir düşünsün. Tüm detaylarıyla ince ince düşünülüp tasarlanmış bir dünyada yaşıyoruz. Sadece kendi bedenindeki sistemler bile insanı şaşkınlığa düşürecek kadar kusursuz. Şu anda bu kitabı okuyan herkesin kalbi hiç teklemeden atıyor, derisi kendisini yeniliyor, akciğerleri kanı temizliyor, böbrekleri kanı süzüyor, hücrelerinde saniyede milyonlarca protein yaşamının devam edebilmesi için sentezleniyor. Ve kişi, içinde gerçekleşen bunlar gibi daha binlerce faaliyetten habersiz yaşıyor ve belki de bunların bazılarının nasıl gerçekleştiğini dahi bilmiyor.

Bu kadarla da kalmıyor; içinde yaşadığımız gezegenin milyonlarca kilometre uzağında gerekli ısı, ışık ve enerjiyi sağlayan Güneş var. Ama Güneş ile Dünya arasındaki mesafe o kadar iyi ayarlanmış ki, bu enerji kaynağı gezegenimizi ne kavurup yok ediyor, ne de soğuktan donduruyor.

Sonra gökyüzüne bakıyoruz. Dünya'yı çepeçevre saran hava kütlesinin estetik görünmesinin yanı sıra insanları ve tüm canlılığı dış tehlikelerden koruduğunu öğreniyoruz. Eğer gezegenimizi saran bu atmosfer olmasa, dünya üzerinde tek bir canlı dahi var olamayacaktı.

Bunların her birini tek tek düşünen insan elbette ki kendisinin ve içinde yaşadığı evrenin nasıl meydana geldiğini ve varlığını nasıl devam ettirdiğini sorgulayacaktır. Bunu araştırdığında ise karşısına iki alternatif çıkacaktır: Yaratılış ve evrim.

Bu alternatiflerden ikincisi tüm evrenin, gezegenlerin, yıldızların ve tüm canlılığın tesadüfler sonucunda kendiliğinden meydana geldiğini size söyleyecektir. Maddenin en küçük birimi olan atomların serbest haldeyken, tesadüfler sonucu biraraya geldiklerini, hücreyi, insanı, atları, kelebekleri, doğayı, yıldızları, kısacası sizin her an görüp de hayrete düştüğünüz son derece kusursuz ve karmaşık yapıları ve sistemleri oluşturduklarını iddia edecektir.

Size sunulan diğer alternatif ise bütün bu gördüklerinizin üstün akıl sahibi, herşeye güç yetiren bir Yaratıcı tarafından var edildiğini, hiçbirinin tesadüflerle meydana gelemeyeceğini, çevrenizde gördüğünüz tüm sistemlerin üstün güç sahibi bir Yaratıcı'nın eseri olduğunu söyleyecektir. O Yaratıcı benzersiz güç sahibi Allah'tır.

Bu aşamada vicdanınıza başvurarak karar vermelisiniz. Sayısız detay içeren, muhteşem sistemlerin tesadüflerle oluşması ve yine kendi kendine bu kadar kusursuzluk içinde işlemesi mümkün müdür?

Vicdanını kullanan her insan bu soruya cevap verebilir ve evrendeki herşeyin bir Yaratıcısı olduğunu ve bu Yaratıcının çok üstün bir akla, çok üstün bir güce sahip olduğunu ve herşeye güç yetirdiğini kavrayabilir. Çünkü çevresindeki herşeyde Allah'ın delilleri açıkça görülmektedir. Evrende ve canlılarda var olan düzen ve mükemmel uyum Yaratılış Gerçeğinin delillerindendir. Bu, son derece açık, yalın ve tartışmasız bir gerçektir. Sadece yaratılmışlar arasındaki büyük uyumu görmek bile vicdanın, bunların birbirlerinden bağımsız olarak tesadüflerle oluşamayacaklarını, hepsinin tek Yaratıcımız olan Allah'ın eseri olduğunu görmesi için yeterli olacaktır.

Ancak, vicdanını kullanmayan biri aynı anlayışa sahip olamaz. Çünkü bu kavrayış akılla kazanılır ve akıl ancak vicdana uyulduğunda ortaya çıkan manevi bir özelliktir. Vicdana uygun olarak yapılan her tavır aklın oluşmasını ve gelişmesini sağlar. Fakat burada "aklın tanımı" dikkat edilmesi gereken önemli bir noktadır. Akıl, günlük yaşamda kullanıldığı anlamından, yani zekadan farklı bir kavramdır. Bir insan ne kadar zeki olursa olsun, bilgisi, kültürü ne kadar fazla olursa olsun, vicdanını kullanmıyorsa "akılsız" olacaktır ve birçok gerçeği göremeyecek, gördüklerini de kavrayamayacaktır.

Zeka ile vicdanın kazandırdığı akıl arasındaki farkı şöyle bir örnekle belirginleştirebiliriz: Bir bilim adamı, hücre ile ilgili yıllarca çok derin ve detaylı araştırmalar yapabilir. Bu konuda dünyanın en bilgili kişisi de olabilir. Ancak eğer akıl ve vicdandan yoksunsa, bu kişi sadece hücre ile ilgili bilgilere sahip olacaktır, yani bu bilgileri sadece "taşıyacaktır". Bu bilgilerin doğrultusunda bir çıkarım yapamayacaktır.

Oysa vicdan ve akıl sahibi bir insan, hücredeki mucizevi özellikleri, detayındaki mükemmellikleri görerek, bu kadar karmaşık bir yapının ancak ve ancak bir Yaratanı, üstün akıl sahibi bir tasarlayıcısı olması gerektiğini anlar. İnsan vicdanıyla düşünmeye devam ederse şu sonuca varacaktır: Hücreyi bu mükemmellikte yaratan güç, diğer tüm canlı ve cansız varlıkların da Yaratıcısı olmalıdır.

Kuran'da, vicdanını dinleyerek bu yöntemle Allah'ı bulan Hz. İbrahim örnek verilmektedir:

Gece, üstünü örtüp bürüyünce bir yıldız görmüş ve demişti ki: "Bu benim Rabbimdir." Fakat (yıldız) kayboluverince: "Ben kaybolup-gidenleri sevmem" demişti. Ardından Ay'ı, (etrafa aydınlık saçarak) doğar görünce: "Bu benim Rabbim" demiş, fakat o da kayboluverince: "Andolsun" demişti, "Eğer Rabbim beni doğru yola erdirmezse gerçekten sapmışlar topluluğundan olurum." Sonra Güneş'i (etrafa ışıklar saçarak) doğar görünce: "İşte bu benim Rabbim, bu en büyük" demişti. Ama o da kayboluverince, kavmine demişti ki: "Ey kavmim, doğrusu ben sizin şirk koşmakta olduklarınızdan uzağım. Gerçek şu ki, ben bir muvahhid olarak yüzümü gökleri ve yeri yaratana çevirdim. Ve ben müşriklerden değilim." (Enam Suresi, 76-79)

Yukarıdaki ayetlerde Hz. İbrahim'in akıl yoluyla Allah'ı nasıl bulduğu görülmektedir. Vicdanıyla, çevresinde gördüğü herşeyin ancak birer yaratılmış varlık olduklarını, Yaratanın ise onlardan çok daha üstün bir varlık olduğunu anlamıştır. Vicdanına başvuran herkes, kendisine anlatan biri bulunmasa dahi bu gerçeği görebilecektir. Hırslarını, tutkularını karıştırmadan samimi olarak, sadece vicdanını kullanarak düşünen herkes Allah'ın apaçık varlığını ve Yüceliğini kavrayabilir.

Vicdanları Allah'ı bildiği halde inkar edenlere günümüzden bir örnek: Evrimciler

Bir insan gerçekler apaçık önündeyken, bu gerçekleri görmek istemezse, hatta bu gerçekler yokmuş gibi davranmaya çalışırsa, bu insan, zekasına rağmen küçük durumlara düşecektir. Vicdanında doğruyu bilen kişinin bunu kabullenmemesinin nedeni, genellikle bu gerçeğin çıkarlarına ters düşmesidir. Bir insanın Allah'ın varlığını kabul etmesi, kendisinden çok üstün, boyun eğmesi gereken, muhtaç olduğu, sorumlu bulunduğu bir varlığı kabul etmesi demektir çünkü.

Vicdanın kapalı olmasının, zekaya ve bilgiye rağmen bir insanı nasıl durumlara düşürebileceğine dair yakın zamanımızdan herkesin tanıdığı bir örnek verelim: Francis Crick, 1950'li yıllarda DNA'nın yapısını keşfeden iki bilim adamından biridir. Bu, şüphesiz bilim tarihi için çok önemli bir buluştu; çok uzun araştırmalar, büyük bir bilgi birikimi ve tabii zeka gerektiriyordu. Nitekim bu "bilim adamı" yaptığı araştırmalardan dolayı Nobel Ödülü kazanmıştı.

Francis Crick, hücre ile ilgili çalışmaları sırasında hücrenin yapısına, içindeki gizli plana hayran kalmıştır. Nitekim koyu bir evrimci olmasına rağmen, DNA'nın mucizevi yapısına şahit olduktan sonra yazdığı eserinde bilimsel bir gerçeği şöyle ifade etmiştir: "Bugün sahip olduğumuz bilgiler ışığında, dürüst bir adamın yapabileceği tek yorum hayatın bir mucize eseri olarak ortaya çıktığıdır." Evrime ve dolayısıyla hayatın tesadüfler sonucu oluştuğuna inanan Crick, hücredeki detayları görünce yukarıdaki sözleri söylemiş ve hücrenin var oluşunun tesadüflerle mümkün olmadığını, bunun ancak bir mucize olabileceğini belirtmiştir. Oysa evrimciler tesadüf dışında bir açıklamaya inanmazlar, çünkü bu onların Allah'ın varlığını kabul etmelerini gerektirir. Hücredeki mükemmelliği ve kusursuzluğu yakından görmek Crick'i o kadar etkilemiştir ki, ideolojisine ters olmasına rağmen bunu itiraf etmek zorunda kalmıştır. Ancak Crick, vicdanına uzun süre uyamamış ve Allah'ın varlığını kabul edemeyeceğini, bu nedenle üstün bir akıl gerektiren ve tesadüflerle açıklanamayan bu süreci Allah'ın değil "uzaylıların" yarattığını iddia etmiştir. Yani Crick'e göre hayatı yaratan Allah değil, uzaylılardır. Uzaylılar dünyaya ilk DNA'yı getirerek hayatı başlatmışlardır! İşte vicdanı hapsetmek, baskı altına alarak sesini kesmek, her ne kadar zeki veya kültürlü de olsa kişiyi bu duruma getirir. Bu Nobel ödüllü "bilim adamı", bu kadar üstün bir yapıyı meydana getirebilecek uzaylının nasıl yaratıldığını dahi düşünemeyecek kadar sığ bir görüşe sahiptir.

Allah'ın varlığının delilleri herkes için çok açık ve görülebilirdir. Tüm evrene hakim olan düzenin Yaratıcısının Allah olduğu çok açık bir gerçektir. Allah'ın varlığını inkar edenlerin bir kısmı, gerçekten inanmadıkları için değil, birtakım dünyevi hesaplar nedeniyle Allah'ı inkar etmektedirler. Vicdanında herkes Allah'ın varlığını, sonsuz gücünü bilir. Ancak Allah var diyen ve Allah'ın gücünü gereği gibi kavrayan kişi, O'na karşı sorumlu olacağını, O'nun emirlerine uyması ve O'nun için yaşaması gerektiğini de bilir. Tüm bunları bilmesine rağmen inkarda direnen kişi ise, bu büyük gerçeği kabul etmek çıkarlarına ve içindeki büyüklük hissine uygun olmadığı için inkar eder.

Kuran'da bu durumdaki insanların tarifi, Neml Suresi'nde şöyle geçmektedir:

Vicdanları kabul ettiği halde, zulüm ve büyüklenme dolayısıyla bunları inkar ettiler. Artık sen, bozguncuların nasıl bir sona uğratıldıklarına bir bak. (Neml Suresi, 14)

Kuran'da İbrahim Peygamber ile kavmi arasında geçen olaylar bu konuda önemli bir örnektir. Hz. İbrahim'in kavmi putlara tapmaktadır. Burada hatırlatılması gereken önemli bir nokta bulunmaktadır: Kuran'da "putlar", insanların Allah dışında kabul ettikleri her türlü güç için temsili olarak kullanılan bir kavramdır. Bunun için sadece heykelden putlara tapan toplulukları düşünmek yanlış olur. Örneğin evrimcilerin yaptığı gibi atomları, zamanı ve tesadüfleri yaşamı oluşturan güçler olarak görmek, atomları, zamanı ve tesadüfleri ilah edinmek demektir. Oysa ne zaman, ne de tesadüfler hayatı yaratmaya güç yetiremezler. Ancak ve ancak Allah böyle bir güce sahip olabilir. Söz konusu kıssada anlatıldığına göre, Hz. İbrahim kavmine, taptıkları putların hiçbir şeye güç yetiremeyen varlıklar olduklarını göstermek için heykelleri kırmıştır. Kuran'da bu olay şöyle bildirilmektedir:

"Hayır" dedi. "Sizin Rabbiniz göklerin ve yerin Rabbidir, onları Kendisi yaratmıştır ve ben de buna şehadet edenlerdenim. Andolsun Allah'a, sizler arkanızı dönüp gittikten sonra, ben sizin putlarınıza muhakkak bir tuzak kuracağım." Böylece o, yalnızca büyükleri hariç olmak üzere onları paramparça etti; belki ona başvururlar diye. "Bizim ilahlarımıza bunu kim yaptı? Şüphesiz o, zalimlerden biridir" dediler. "Kendisine İbrahim denilen bir gencin bunları diline doladığını işittik" dediler. Dediler ki: "Öyleyse, onu insanların gözü önüne getirin ki ona (nasıl bir ceza vereceğimize) şahid olsunlar." Dediler ki: "Ey İbrahim, bunu ilahlarımıza sen mi yaptın?" "Hayır" dedi. "Bu yapmıştır, bu onların büyükleridir; eğer konuşabiliyorsa, siz onlara soruverin." (Enbiya Suresi, 56-63)

Taptıkları putlarının kendilerine cevap veremeyeceğini, aslında değil herhangi birşeyi yaratmayı, kendilerini bile savunmaktan aciz heykeller olduğunu bilen inkarcılar vicdanlarında doğruyu görürler:

Bunun üzerine kendi vicdanlarına başvurdular da; "Gerçek şu ki, zalim olanlar sizlersiniz (biziz)" dediler. (Enbiya Suresi, 64)

Ancak vicdanlarına uymaları uzun sürmez. Daha önce de belirtildiği gibi büyüklenme ve zulümleri nedeniyle vicdanen gördükleri gerçeği inkar ederler:

Sonra, yine tepeleri üstüne ters döndüler: "Andolsun, bunların konuşamayacaklarını sen de bilmektesin. Dedi ki: "O halde, Allah'ı bırakıp da sizlere yararı olmayan ve zararı dokunmayan şeylere mi tapıyorsunuz?" Yuh size ve Allah'tan başka taptıklarınıza. Siz yine de akıllanmayacak mısınız? (Enbiya Suresi, 65-67)

Vicdanlarının ortaya çıkarılması inkarcıları dehşete kaptırır ve vicdanlarının kabul ettiğine bütün güçleriyle direnirler. Gerçeği kabul etmemek için, gerçeği kendilerine açıklayan kişilere karşı şiddetli bir nefret duyar, sapkın inanışlarını kurtarmak için elçileri öldürmeyi bile göze alırlar:

Dediler ki: "Eğer (bir şey) yapacaksanız, onu yakın ve ilahlarınıza yardımda bulunun. (Enbiya Suresi, 68)

Bu durum sadece belli bir kesim için değil, toplum içinde pek çok kişi için geçerlidir. Bir insan saygın bir bilim adamı olabilir, çok kültürlü, çok zengin veya çok zeki olabilir. Hatta zekasıyla birçok şey meydana getirebilir, buluşlar yapabilir. Çok başarılı bir işadamı veya sanatçı olabilir. Ancak bu insan tüm bunları yaparken, vicdanını kullanarak, kendisini yaratan Allah'ı düşünüp, O'nun gücünü ve sanatını öveceği, O'nun kendisine bunları görme, anlama imkanı verdiği için O'na şükredeceği yerde, zekası ve buluşları ile, kazandığı para ile övünür gururlanır. Ve bu yaptıklarının hiçbirinin öldükten sonra kendisine bir fayda sağlamayacağını da düşünmez.

Oysa unutmamalıdır ki, geçmişte yaşamış, kendi döneminde birçok önemli buluş yapmış, büyük devletleri yönetmiş veya dünyanın en zengini olmuş kişilerin çoğunun adı dahi şu an bilinmiyor. İsimleri bilinse bile ölmüş biri için, bunun bir anlamı yok. O insanlar, Allah'ın gücünü unuttukları için öldükten sonra, dünyada yaptıkları işler kendilerine hiçbir fayda sağlamayacaktır. Böyle kişiler kendilerine Allah'ın verdiği bilgiyle, nimetlerle Allah'a dönüp yöneleceklerine bunlarla doğru yoldan sapmışlardır. Bu, onların kalplerinin mühürlü olmasından, yani vicdanlarını kapatmalarından kaynaklanmaktadır. Allah Kuran'da kendi çıkar ve tutkularına uyan ve sahip oldukları özellikler nedeniyle azan bu kişileri şöyle bildirmiştir:

Şimdi sen, kendi hevasını ilah edinen ve Allah'ın bir ilim üzere kendisini saptırdığı, kulağını ve kalbini mühürlediği ve gözü üstüne bir perde çektiği kimseyi gördün mü? Artık Allah'tan sonra ona kim hidayet verecektir? Siz yine de öğüt alıp-düşünmüyor musunuz? Dediler ki: "(Bütün olup biten,) Bu dünya hayatımızdan başkası değildir, ölürüz ve diriliriz; bizi 'kesintisi olmayan zaman' (dehrin akışın)dan başkası yıkıma (helake) uğratmıyor." Oysa onların bununla ilgili hiçbir bilgileri yoktur; yalnızca zannediyorlar. (Casiye Suresi, 23-24)

Ayetlerde de görüldüğü gibi, vicdanlarını geride bırakıp nefislerine uyan ve sahip oldukları özellikler sebebiyle azan bu kişiler "sağırlar ve körler" olarak tanımlanmışlardır. Kalplerinin mühürlü olması, anlayışlarının olmadığını, yani akıllarını kullanamadıklarını, doğruyu yanlıştan ayıramadıklarını bildirmektedir. İçine düştükleri bu durumun tek nedeni ise, vicdanlarını kullanmamalarıdır.

VİCDAN VE KURAN

Bu bölüme kadar, vicdan sahibi bir insanın kendisine hiçbir şey öğretilmese de Allah'ın varlığını nasıl bulabileceğinden bahsettik. Vicdanıyla bir Yaratıcının olduğunu anlayan insan yine vicdanını kullanarak düşünmeye devam ederse şu sonuca varacaktır: Allah bu kadar kusursuz bir evren yaratıyor ve insana da bunu anlayacak bir şuur veriyorsa, yarattığı insanı başıboş bırakmayacaktır. Mutlaka yarattığı bu akıllı varlıklarla bir bağlantı kurmuş, kendini tanıtmış olmalıdır. Bunun da ötesinde herşeyi yaratan Allah, bunları mutlaka bir amaç için yaratmıştır ve bu amacını da onlara bildirmiştir.

Vicdanını kullanan kişi, kendisini ve tüm evreni yaratan Allah'ı tanımak için büyük bir istek duyar. Hatta hayatının tek amacı bu olur. Kendisini yoktan var eden, bir "hiç"ken veya "hiçlik"ken ona hayat veren Allah'a muhtaç olduğunu, tüm gücün O'nun olduğunu anlar.

Ayrıca Allah'ın herşeyi bir amaç için yarattığını fark eder. Herşeyin bir görevi vardır. Gökyüzü gezegeni koruyan bir tavan gibidir. Hücreler canlılığı meydana getirmek için yaratılmışlardır. Yağmur tüm dünyaya bereket getirmektedir. Güneş tüm dünyanın ısı ve ışık kaynağıdır. Hatta o kadar önemli bir amaçla yaratılmıştır ki, o olmasa hayat olmaz. Kısacası insan, burada saydığımız ve sayamadığımız herşeyin özel bir amaçla var edildiğini görebilir. O zaman "benim yaratılış amacım ne?" diye kendi kendine sorar. Dahası "böyle mükemmel, kusursuz planlanmış bir dünyada yaratılıp, kısa bir süre sonra öleceksem, mutlaka burada bulunuş amacım olmalı, bu kadar kısa bir ömür için bu kadar detayın bir anlamı olmalı" diye düşünür. Ve bu sorularına cevap arar.

Allah'ı tanımak, O'nun kendisinden neler istediğini, yaratmasındaki amacı öğrenmek için insanlardan duyduğu bilgilerle yetinmez. İnsanların verdiği bilgilerin yeterli olmayacağını veya yanlış olabileceğini vicdanıyla anlar. Herşeyden önce herkesin söylediği birbiriyle tutarsızdır, çelişkilerle doludur. Allah'a ulaşmak için en güvenilir kaynağın Allah'ın vahyettiği kitap olduğunu düşünür. Bunun sonucunda ise Allah'ın en son gönderdiği ve korunmuş kitabı olan Kuran'ı kendisine rehber edinir.

Kuran'ı "terk edilmiş bir kitap" kılanlar vicdanlarına uymayanlardır

Yukarıda da söz ettiğimiz gibi, vicdanını kullanan biri kolaylıkla kendisine Kuran'ı rehber edinmesi gerektiğini anlayacaktır. Ancak çevrenizdeki insanların çoğunluğuna bir bakın. Kaç kişi Kuran'ı merak edip okumuştur?

Şöyle düşünmek gerekir: Allah insanlara bir kitap gönderiyor ve insanlara bu kitaptan sorumlu olduklarını, öldükten sonra bu kitabın içinde yazanlara uyup uymadıklarından sorgulanacaklarını ve sonuca göre cennete veya cehenneme

gireceklerini bildiriyor. İnsanlar bu gerçeği vicdanlarına başvurarak anlamasalar dahi birilerinden duyuyorlar ve bunu herkes biliyor. Ama buna rağmen Kuran'ı okumuyorlar. Sorumlu oldukları kitabın içinde neler yazdığını merak bile etmiyorlar.

O zaman şöyle bir örnek verelim: Bir kişiye işyerinden veya okulundan bir mektup gelse ve üzerinde içinde yazanların kariyeri veya eğitimi açısından çok önemli olduğu yazsa... Ve bu mektubu okuyup ertesi güne kadar içinde yazanları eksiksiz olarak yapması belirtilse, bu mektubu ne yapar? Hiç içine bakmadan duvarına mı asar, çekmecesine mi kaldırır veya okuduktan sonra bir kenara bırakıp içinde yazanları görmezlikten mi gelir? Yoksa bu haber ve mektup kendisine ulaşır ulaşmaz büyük bir heyecan ve dikkatle her satırını okur, her yazılanı anında eksiksiz olarak uygular mı?

Aklı ve sağduyusu bu mesajı okumasını söyleyecektir. Kuran da kişinin dünya hayatında alacağı en önemli mesajdır; insana doğrudan doğruya onu Yaratan'dan gelen hak sözdür. Ancak insanların büyük çoğunluğu içlerinde bulundukları gafletten dolayı bu kadar önemli bir kitabı, Allah'ın insanlara mesajını açıp okumazlar bile.

Nitekim Kuran'da insanların Allah'ın indirdiği kitabı terk ettikleri şu ayetlerle bildirilmektedir:

Ve elçi dedi ki: "Rabbim gerçekten benim kavmim, bu Kur'an'ı terk edilmiş (bir kitap) olarak bıraktılar." (Furkan Suresi, 30)

Ne zaman onlara Allah Katından yanlarındakini doğrulayan bir elçi gelse, kitap verilenlerden bir takımı, sanki bilmiyorlarmış gibi Allah'ın Kitabını arkalarına attılar. (Bakara Suresi, 101)

Yukarıdaki ayette, "sanki bilmiyorlarmış gibi" ifadesi kullanılarak, insanların bildikleri halde Allah'ın Kitabını görmezlikten geldikleri vurgulanmaktadır. Herkes vicdanında Kuran'ı okuması ve uygulaması gerektiğini bilir, ancak çoğunluk bu gerçeği görmezlikten gelmektedir. Bu ise insanların vicdanlarına uymamalarından kaynaklanır.

VİCDAN VE KURAN İNSANA HAYATININ GERÇEK AMACINI GÖSTERİR

Bizim sizi boş bir amaç uğruna yarattığımızı ve gerçekten Bize döndürülüp getirilmeyeceğinizi mi sanmıştınız? (Mü'minun Suresi, 115)

Bir önceki bölümde de belirttiğimiz gibi, vicdanıyla düşünen insan hayatının amacını merak edecek ve cevabını araştırırken Allah'ın vahyi olan Kuran'a yönelecektir. Kuran'ı eline alan biri için çok önemli bir nokta vardır: Kuran'ı okurken de vicdanın daima uyanık olması, her ayetin büyük bir samimiyetle okunarak uygulamaya geçirilmesi ve yaşanması gerekir.

Kuran'ı okuyan kişi öncelikle yaratılış amacına da cevap bulacaktır. Bu amaç Kuran'da şöyle bildirilir:

Ben, cinleri ve insanları yalnızca Bana ibadet etsinler diye yarattım. Ben, onlardan bir rızık istemiyorum ve onların Beni doyurup-beslemelerini de istemiyorum. Hiç şüphesiz, rızık veren O, metin kuvvet sahibi olan Allah'tır. (Zariyat Suresi, 56-58)

İnsanın dünya üzerinde geçireceği hayatın amacı ise, Allah'ı razı edecek iyi ve güzel davranışlarda bulunmaktır. Ve Allah, insanı bu amaçla denemektedir:

O, amel (davranış ve eylem) bakımından hanginizin daha iyi (ve güzel) olacağını denemek için ölümü ve hayatı yarattı. O, üstün ve güçlü olandır, çok bağışlayandır. (Mülk Suresi, 2)

Şüphesiz Biz, yeryüzü üzerindeki şeyleri ona bir süs kıldık; onların hangisinin daha güzel davranışta bulunduğunu deneyelim diye. (Kehf Suresi, 7)

Şüphesiz Biz insanı, karmaşık olan bir damla sudan yarattık. Onu deniyoruz. Bundan dolayı onu işiten ve gören yaptık. Biz ona yolu gösterdik; (artık o,) ya şükredici olur ya da nankör. (İnsan Suresi, 2-3)

Bu ayetleri gören kişi, Allah'ın hayatı insanları denemek için yarattığını anlar. Hemen o güne kadarki hayatını ve çevresindeki diğer insanların yaşadıkları hayatı gözünde canlandırır. Çevresindeki insanların çoğu dünya hayatına yönelik bir koşturma ve çabalama içerisindedir; çok detaylı planları vardır, ama bu planların tamamı dünya

içindir; gideceği okul, sahip olacağı meslek, evliliği, çocuk sahibi olması, nasıl bir evde oturacağı, hangi marka araba alacağı, maaşına ne zaman ne kadar zam geleceği, yılbaşını nerede geçireceği, doğum gününde ne hediye alacağı, emeklilik zamanı, gideceği tatil vs. Herkesin aklında hep bu türde planlar ve hedefler bulunmaktadır. Ama ne ilginçtir ki, kimse dünyada bulunuşunun gerçek amacını düşünmemektedir. Vicdanlı bir kişi bunlara şahit olduğunda, Allah insanlara asıl amaçlarını bildirmişken onların bunu görmezlikten gelmelerinin büyük bir gaflet olduğunu düşünür.

İnsanı yaratan, ona can veren ve onu yaşatmaya devam eden Allah'tır. Ve Allah insanın yaratılış amacını çok açık bir şekilde bildirmiştir: "Allah'a kul olmak". İnsanı mutlu edecek olan tek şey de, yaratılış amacına uygun olarak Allah'a boyun eğmek, herşeyini O'na adayıp sadece Allah'ın rızasını kazanmaktır. Ama insanlar bu gerçeği hiç bilmiyormuş ve sanki bu dünyaya sadece bu dünya hayatını yaşamaya gelmiş gibi, yaşamlarını büyük bir gaflet ve hırsla sürdürmektedirler. Vicdanıyla düşünen kişi ise, insanların büyük çoğunluğunun bu önemli gerçeğe karşı tehlikeli bir aldırmazlık içinde olduğunu görür. Böylece çevresindekilerin kendisi için bir kıstas olamayacağını, "ama insanların çoğunluğu böyle yapıyor" diyerek insanlara uymasının Allah'ın Kitabına uymasını engelleyeceğini kavrar ve kendisine rehber olarak Kuran'ı edinir. (Bkz. "İnsanların Çoğunluğu Böyle Yapıyor" Mantığı bölümü)

VİCDAN VE KURAN AHİRETE KESİN BİLGİYLE İMAN ETMEYİ EMREDER

Şu ana kadar bahsettiğimiz tüm aşamaların ardından, dünyaya geliş amacının denenmek olduğunu anlayan insan şöyle düşünecektir: "Öyle ise ölüm bir son değil. Eğer bir imtihan varsa, bu imtihanın bir sonucu da vardır. Ama dünya hayatında öyle bir sonuçlandırma yok. Yeryüzünde gelmiş geçmiş tüm insanların arasında zalimler, ahlaksızlar, katiller vardı. Bunların yanı sıra, Allah'ın elçileri gibi çok yüksek bir vicdana ve ahlaka sahip, hayatını Allah için yaşamaya adamış insanlar da bulunmaktaydı. Aynı zamanda zalimlerin zulmünden zarar gören zavallı ve zayıf kalmış insanlar vardı. Ve bu insanlar hala var. Geçmiştekilerin her biri öldü; iyi olan da kötü olan da aynı şekilde öldüler ve aynı şekilde toprağın altına gömüldüler. Bugün hiçbirinin kemik kalıntılarından başka birşey yok. Sonsuz adalet sahibi Allah dünya hayatını böyle sonuçlandırıp bırakmaz."

Kısacası vicdanı ona, Allah'ın sonsuz vicdanının her kişiye her yaptığının karşılığını eksiksizce vereceğini söyleyecektir. Bu hesaplaşma dünyada tam anlamıyla olmadığına göre, demek ki bunun ertelendiği bir yer vardır.

Vicdanıyla bunları düşünen kişi, Kuran'da bunun da cevabını bulacaktır. Allah Kuran'da bu hesaplaşmayı ölümden sonraki zamana ertelediğini ve herkesin dünya hayatında yaptıklarının karşılığını öldükten sonra eksiksizce alacağını bildirmektedir:

Sizin tümünüzün dönüşü O'nadır. Allah'ın va'di bir gerçektir. İman edip salih amellerde bulunanlara, adaletle karşılık vermek için yaratmayı başlatan, sonra onu iade edecek olan O'dur. İnkar edenler ise, küfürleri dolayısıyla, onlar için kaynar sudan bir içki ve acı bir azab vardır. (Yunus Suresi, 4)

Şüphesiz Rabbin, onlardan tümüne yapıp ettiklerini(n karşılığını) onlara tastamam ödeyecektir. Çünkü O, yapıp-ettiklerinden haberdar olandır. (Hud Suresi, 111)

Vicdanıyla Kuran'a başvuran kişi, insanların hiçbirinin zannettikleri gibi başıboş olmadıklarını, her yaptıklarını Allah'ın bildiğini ve her iyiliğin ve kötülüğün karşılığının görüleceğini anlar. Allah, Kuran'da hesap gününü ve herkesin hesabı görüldükten sonraki gerçek hayatlarını da bildirmektedir.

Bu noktada, vicdanını kullanan kişi Kuran ayetlerinin doğrultusunda çok önemli bir gerçeğin daha farkına varır. Dünya hayatı geçici bir deneme mekanıdır, asıl hayat ise ölümden sonra başlayan ahirettir, yani cennet ve cehennemdir. Herkes dünya

hayatındaki tavrına göre ölümünden sonra Allah'ın belirlediği bir günde sorgulanacak ve dünya hayatını Allah'ın istediği şekilde yaşayanlar sonsuza kadar bir insan için olabilecek en güzel yaşantı içinde bulunacaklardır. Diğerleri ise, yine sonsuza kadar en şiddetli azap ve sıkıntıların bulunduğu bir hayatı Allah'ın yarattığı cehennemde yaşayacaklardır.

Ölüm meleklerinin ve cehennem ateşinin görüldüğü andaki vicdan gerçek vicdandır

Burada anlatılanların çok dikkatli ve konsantre olarak okunmasını tavsiye ediyoruz. Çünkü burada anlatılacak olanlar, bir bilgi aktarmaktan çok insanın belki de ilk defa olarak vicdanını nasıl harekete geçirebileceğini, asıl vicdanın ne olduğunu anlamasını sağlayacak düşünce yöntemleri ve gerçeklerdir.

Yukarıda söz ettiğimiz gibi, asıl hayatın ölümden sonra başlayacağı ve herkesin bu sonsuz hayatında dünyadaki tavrına göre bir ortamla karşılaşacağı Kuran'da haber verilen bir gerçektir. Fakat fayda vermeyecek işlere dalıp oyalanılan, ezbere yaşanan, düşünülmeyen bir hayatın içinde vicdanın sesine uymak, insanların işine gelmez. Herkes dünya hayatı için kendisine çıkar sağlayacak planların peşindedir. Bu planların içinde ölüm ve sonrası hiç yoktur. Halbuki ölüm bu planlanan olayların her birinden çok daha kesin bir gerçektir. Ama insanlar ölümü hiç hesaba katmazlar. Sanki hiç ölmeyecekmiş gibi bir hayat sürmeye çalışırlar.

Peki insanların çok büyük kısmının bu önemli gerçeği görmezlikten gelerek yaşamalarının nedeni nedir?

Bunun cevabını şöyle verebiliriz: Herkes bir düşünsün; ölümü hayatı boyunca kaç kez düşündü? Hiçbir gün öleceğini, bedeninin toprağın altına gömüleceğini, üzerine toprak atan yakınlarının, sevdiklerinin kendisini toprağa gömdükten sonra mezarının başından ayrılıp günlük işlerine devam edeceklerini, sahip olduğu herşeyin ölümüyle birlikte onun için yok olacağını düşündü mü? Ölümün nasıl gerçekleştiğini hiç aklında canlandırdı mı? Bedeni toprağın altında çürüyecek, ama ruhu neler yaşayacak?

İnsan bir ruha sahiptir ve ruh yok olmaz. Kişi öldükten sonra ruhu için yeni bir hayat başlayacaktır, ancak onu nasıl bir hayatın beklediğini acaba hiç düşündü mü? İnsanların büyük çoğunluğu gibi kendisi de bunları belki hiç düşünmemiş olabilir. Çünkü bunları düşünmek insanları dehşete düşürür. Mümkün olduğunca bu gerçeklerden kaçmaya çalışırlar. Konusu açıldığında hemen konuyu kapatırlar; hatta birkaç klasik espri ile üzerlerindeki etkisini dağıtmak için uğraşırlar.

Peki neden insanların neredeyse tamamı, bir gün karşılaşacağı kesin olan bu gerçekten bu kadar şiddetle kaçmaya çalışır? Düşünmemek bu olayın gerçekleşmesini engelleyebilecek midir?

Elbette ki hayır. İnsanların ölümü ve ahireti düşünmekten bu kadar kaçmalarının nedeni şudur: Ölümü ve ahireti düşünmek insanın vicdanını harekete geçirir ve Allah'a karşı sorumlu olduğunu, ölümle birlikte yaptıklarının hesabını vereceğini hatırlatır. Bu durumda, o ana kadar yapılan herşey önemini yitirir. İnsan kendisi için asıl önemli olan konuların farkına varır. Bir gün öleceğini düşündüğünde, bugüne kadar dünya hayatında yaptığı şeylerin ne önemi kalır ki? Belki ilk anda bunu tam olarak kavraması zor olabilir, ancak ölümün başına geleceği anı detaylıca düşünmek insana tüm gerçekleri görmesi için yardımcı olacaktır.

Bu durumu kendi üzerinizde de düşünün: Herşeyden önce, ölüm size hiç beklemediğiniz bir anda gelecek. Yani büyük bir ihtimalle hiç hazırlık yapma imkanınız olmayacak. O anın şu an olmaması için de hiçbir neden yok. Buna benzer bir anınızda birden ölümle karşılaşacaksınız.

Ölümün nasıl gerçekleştiğini şimdiye kadar hiç görmemişsinizdir. Sizin şimdiye kadar gördükleriniz, insanların bedenlerinin ölümüydü, ama bir de ölüm sırasında ruhun yaşadıkları vardır. İnsan, kendi ölümü dışında, ölümün bu yüzüne kesinlikle şahit olamaz. Evet, insanlar sadece bedenin ölümünü görürler. Bir kişi öldüğü anda, hasta yatağında huzur içinde can vermiş gibi görünebilir veya bir savaşta kurşunlanarak yahut trafik kazasında can çekişerek ölmüş gibi de görünebilir. Ancak ruhunun ölümü, daha doğrusu ruhun ölüm sırasında yaşadıkları, dışarıdan görünenden çok farklıdır.

Ölen eğer mümin bir kişiyse onun ruhu yumuşakça çekilip alınır ve iki melekle birlikte sonsuz güzel hayatına başlamakla müjdelenir. Bu kişi ne korkar, ne de üzüntüye kapılır. O artık sonsuza kadar mutluluk ve huzur içinde yaşayacak olmanın tarif edilemez neşesini yaşar. Bu gerçek Kuran'da şöyle bildirilmiştir:

Ki melekler, güzellikle canlarını aldıklarında: "Selam size" derler. Yaptıklarınıza karşılık olmak üzere cennete girin. (Nahl Suresi, 32)

Onları, o en büyük korku hüzne kaptırmaz ve: "İşte bu sizin gününüzdür, size va'dedilmişti" diye melekler onları karşılayacaklardır. (Enbiya Suresi, 103)

Dünya hayatını Allah'ın rızasına göre yaşamamış biri içinse bedeni nasıl ölürse ölsün, ruhunun yaşadıkları azap dolu yaşamının bir başlangıcı niteliğinde olacaktır. Allah bu insanlara karşılaşacakları zorlu günü şöyle hatırlatmaktadır:

Öyleyse melekler, yüzlerine ve arkalarına vura vura canlarını aldıkları zaman nasıl olacak? (Muhammed Suresi, 27)

İşte bu sebeplerle ölüm anını bir insanın zihninde canlandırması, yüzde yüz samimi ve vicdanlı davranmasına neden olacaktır.

Kesinlikle yaşayacağınız bu büyük olayı dikkatli düşünün: Mesela araba kullanırken veya her zaman yaptığınız işlerden birini yaparken, bir anda karşınızdaki görüntü değişebilir ve iki ölüm meleği ile karşılaşabilirsiniz. Ölüm melekleri dünya hayatında Allah'ın rızasına göre yaşamamış, ölümü ve ahireti unutmuş kişilere çok korkunç bir yüzle görünebilirler. (En doğrusunu Allah bilir) Kuran'da anlatıldığına göre ellerini canını almaya geldikleri kişiye doğru uzatıp onu kendilerine çekerek alçaltıcı, sonsuz ve geri dönüşü olmayan bir azabı bildirirler. Bu esnada, yukarıdaki ayette bildirildiği gibi insanın yüzüne ve sırtına vurarak canını alırlar. Ruhun bedenden

sökülmesi büyük bir acıya neden olur. Ve o anda kişi neler olacağını anlar. Kıyamet suresinde bu an şöyle tarif edilmektedir:

O gün, öyle yüzler vardır ki kararmış-ekşimiştir.

Kendisine, beli büken işlerin yapılacağını anlamaktadır. Hayır; can, köprücük kemiğine gelip dayandığı zaman, "Son müdahaleyi yapacak kim?" denir. Artık gerçekten, kendisi de bir ayrılık olduğunu anlamıştır. (Ölüm korkusundan) Ayaklar birbirine dolaştığında; O gün sevk, yalnızca Rabbinedir. Fakat o, ne doğrulamış ne de namaz kılmıştı. Ancak o, yalanlamış ve yüz çevirmişti. (Kıyamet Suresi, 24-32)

Ölüm anını siz de mutlaka yaşayacaksınız. Ölüm anınızın şu an olduğunu düşünün. Sizin için neler önem kazanır, nelerin hiçbir anlamı kalmazdı? Neleri yapmış olmaktan veya yapmamış olmaktan dolayı pişmanlık duyardınız? Kimlerin sözünü dinlemiş olmayı dilerdiniz? Ya da kiminle hiç tanışmamış olmayı isterdiniz? Örneğin işinizle ilgili detaylar sizi ne kadar ilgilendirirdi? Veya bir davete giderken giyeceğiniz kıyafetin, insanların sizin şıklığınızla ya da güzelliğinizle ilgili düşüncelerinin ahiret gerçeği yanında ne önemi kalabilirdi?

Bu sorulara samimi cevap veren kişiler vicdanlarının ne dediğini ortaya çıkarabilirler. Eğer bir insan hayatı boyunca Allah'ın hoşnutluğunu hedeflemediyse ve Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak için var gücüyle çabalamadıysa, ölüm anında duyduğu korkunun yanında yaşayacağı en büyük his, telafi edilemez bir pişmanlık olacaktır. Kişinin aklından hep "keşke şu kişiyi dinlemeseydim, keşke namaz kılsaydım, keşke Allah için yaşasaydım" gibi "keşke"ler ve pişmanlık ifadeleri geçecektir.

Bu arada ölüm anının etkisinin şiddeti daha da artacaktır, çünkü bu iki melek insanı sürükleyerek, aşağılayarak cehenneme doğru götürürler. Cehenneme girmeden önce herkes tek tek sorgulanır ve herkes neden cehenneme girdiğini bir kez daha görür. Bu, insana şiddetli bir sıkıntı, dehşet ve korku yaşatır. Çünkü hayatı boyunca yaptığı ve düşündüğü herşey kendisine tek tek gösterilir. Kimsenin bilmediğini zannettiği düşünceleri, kendisinin dahi unuttuğu birçok olay o gün karşısına çıkar:

O gün insanlar, amelleri kendilerine gösterilsin diye, bölük bölük fırlayıp-çıkarlar. Artık kim zerre ağırlığınca hayır işlerse, onu görür. Artık kim zerre ağırlığınca bir şer (kötülük) işlerse, onu görür. (Zelzele Suresi, 6-8)

Bütün dünya hayatınız bu şekilde karşınıza çıkarıldığında nelerin size pişmanlık yaşatacağını düşünün. Neler için "keşke yapmasaydım" veya "keşke yapsaydım" dersiniz? O günkü onulmaz pişmanlık bir ayette şöyle bildirilmektedir:

İşte bu, hak gündür. Şu halde dileyen Rabbine bir dönüş yolu edinsin. Gerçekten Biz sizi yakın bir azab ile uyardık. Kişinin kendi ellerinin önceden takdim ettiklerine bakacağı gün, kafir olan da: "Ah, keşke ben bir toprak oluverseydim" diyecek. (Nebe Suresi, 39-40)

Hatta insanlar dünya hayatında yaptıklarından dolayı kendi kendilerine karşı büyük bir öfke ve nefret duyacaklar. Ancak Allah'ın onlara karşı duyduğu öfke ve kin çok daha büyük olacaktır:

Şüphesiz küfredenlere de (şöyle) seslenilir: "Allah'ın gazablanması, elbette sizin kendi nefislerinize gazablanmanızdan daha büyüktür. Çünkü siz, imana çağrıldığınız zaman inkar ediyordunuz. (Mümin Suresi, 10)

Kuran'da o günkü pişmanlığın ve hatırlamanın bir fayda sağlamayacağı bildirilmektedir. O an geldiğinde herşey bitmiştir; geçmişte yapılanları telafi etmek mümkün değildir. Cehennemin kapıları sonsuza kadar insanın üzerine kilitlenecektir:

O gün, cehennem de getirilmiştir. İnsan o gün düşünüp-hatırlar, ancak (bu) hatırlamadan ona ne fayda? Der ki: "Keşke hayatım için, (önceden bir şeyler) takdim edebilseydim." Artık o gün hiç kimse (Allah'ın) vereceği azab gibi azablandıramaz. Onun vuracağı bağı hiç kimse vuramaz. (Fecr Suresi, 23-26)

İnsanların tamamı, en azgın olanı bile, ölüm anında ve hesap sırasında vicdanın tüm dediklerini açıklığı ile görebilecek, ancak geri dönüş mümkün olmadığı için vicdanına uyarak durumunu düzeltemeyecektir. Bu kitabın amacı da, henüz geri dönüş imkanı varken insanlara vicdanlarını göstermek ve geçmişi telafi edebilecekleri ve ahirette pişman olmayacakları bir hayata davet etmektir.

Burada anlatılanlar vicdanınızın sesini tüm çıplaklığı ile hiçbir şey katmadan, nefsinizdeki diğer negatif ses ve telkinleri karıştırmadan ortaya çıkartabilmeniz açısından çok önemlidir. Çünkü daima vicdanına uyan biriyle vicdanına uymayan bir insan arasındaki fark, vicdanlı kişilerin Allah'a ve ahirete olan imanlarının gücüdür. Vicdanlı bir insan her an cehennemin yanı başında sorguya çekiliyormuş gibi davranır. Allah ayetinde bazı elçilerini örnek vererek onların daima ahireti hatırladıklarını şöyle bildirmektedir:

Güç ve basiret sahibi olan kullarımız İbrahim'i, İshak'ı ve Yakub'u da hatırla. Gerçekten Biz onları, katıksızca (ahiretteki asıl) yurdu düşünüp-anan ihlas sahipleri kıldık. (Sad Suresi, 45-46)

HER AN VİCDANA UYARAK KURAN AHLAKINI YAŞAMAK

Allah'ın ve ahiretin varlığının farkına varan insanın tek amacı Allah'ı hoşnut etmek ve sonsuz hayatında cennette yaşayabilmek olacaktır. Vicdanını ve aklını kullanan bir insan için bunun dışında bir hedef belirlemek imkansızdır. Ama insanların bir kısmı dinin, hayatın küçük bir bölümünü kapsayan bir inanç olduğunu zannederler. Onlara göre din belirli günlerde hatırlanır, ibadetler dışında da dinle ilgili bir konu yoktur. Oysa Kuran'da insanın ibadetleri ile birlikte tüm hayatının da Allah için olacağı bildirilmektedir:

De ki: "Şüphesiz benim namazım, ibadetlerim, dirimim ve ölümüm alemlerin Rabbi olan Allah'ındır." (Enam Suresi, 162)

Bunun anlamı şudur; bir insan her tavrında, her konuşmasında, her kararında, kısacası hayatının her anında Allah'ın kendisinden hoşnut olup olmayacağını düşünmeli, eğer Allah'ın hoşnut olmayacağına kanaat getirirse o tavırdan tamamen vazgeçmelidir.

Aslında her kim vicdanına başvurursa hayatının tek amacının Allah için yaşamak olduğunu anlayacaktır. Dünyada sürdürdüğü yaşamdan sorguya çekilecek ve sonucunda sonsuz hayatını geçireceği mekan belirlenecek bir insan için başka bir seçenek mümkün değildir. Dahası, nankör olmayan, düşünen, gerçekleri idrak etme yeteneğine sahip her insan elbette ki kendisini yoktan var eden, kendisine bir hiçken hayat veren ve sonsuz cennette yaşama imkanı tanıyan Rabbimiz'i hoşnut kılmaktan daha önemli birşey görmez.

Bütün hayatını Allah için yaşamaya karar veren insan, Allah'ı nasıl hoşnut edeceğini bulmak için yine vicdanına başvurur. Kuran'da Allah yasaklarını ve emirlerini bildirmiştir. Herşeyden önce vicdanını kullanan biri bu emirlere ve yasaklara kesin olarak uyar. Haram ve helalleri, Kuran'da okuduğu her hükmü en titiz şekliyle uygular. Kuran'da bildirilen ahlak özelliklerini kendisine örnek alır. Bunu yaparken de son derece samimidir. Kuran'da her yazanı anlayışının ve imkanlarının elverdiği ölçüde, elinden gelenin en fazlasıyla yerine getirir.

Buna şöyle bir örnek verebiliriz: Kuran'ı okuyan insan Allah'ın insanlara bazı ibadetleri emrettiğini görecektir. Bu ibadetlerden biri de namazdır:

Namazı bitirdiğinizde, Allah'ı ayaktayken, otururken ve yan yatarken zikredin. Artık 'güvenliğe kavuşursanız' namazı dosdoğru kılın. Çünkü namaz, mü'minler üzerinde vakitleri belirlenmiş bir farzdır. (Nisa suresi, 103)

Bu ayeti okuyan kişiye vicdanı artık namazı kılmasını emredecektir. Hatta şu anda bu kitabı okuyanlara da namazın farz olduğu hatırlatılmış oldu. Kişi bundan sonra vicdanının ve Kuran'ın emrettiğini uygulayabilir veya türlü bahanelerle Kuran'ın hükümlerini uygulamaktan kaçabilir. Ancak asla unutmamalıdır ki, namaz kılmamak için her ne bahane bulursa bulsun, bu bahane ahirette geçerli olmayacaktır.

Mümin kadının belirleyici bir özelliği Allah'ın Kuran'da emrettiği üzere giyiminde tesettür ölçülerine dikkat etmesi ve başını örtmesidir. Çünkü tesettür ve baş örtüsü Allah'ın Müslüman kadınlara farz kıldığı "farz-ı ayn" hükmünde bir ibadettir. Müslüman kadınlar her dönemde bu ibadeti büyük bir titizlik ve şevkle uygulamışlardır. Örtünmeyle ilgili ayetlerin indirildiği zamandaki mümin kadınlar vicdanlarına uyarak bu ibadeti hemen yerine getirmişlerdir:

"Şeybe kızı Safiye anlatıyor ve diyor ki: Biz Hz. Aişe'nin yanında iken bir kısım hanımlar Kureyşli kadınların durumunu ve faziletlerini anlatmışlardı. Bunun üzerine Hz. Aişe buyurdular ki; "muhakkak ki Kureyşli kadınların üstünlüğü vardır. Ama Allah'a yemin ederim ki, ben Ansar'ın kadınlarından daha çok Allah'ın Kitabını tasdik eden ve Kur'an'a inanan faziletli kimseler görmedim." Nur Suresi'ndeki "baş örtülerini yakalarının üzerlerine koysunlar" ayet-i kerimesi nazil olduğunda kocaları onların yanlarına gittiler ve kendilerine Allah (cc)'ın bu konuda inzal buyurduğu ayeti okudular. Her bir kişi karısına, kızına, bacısına ve yakınlarına bu ayeti okuyordu. İçlerinden hiçbir hanım baş örtüsünü yakaları üzerine koymaz olmadı. Allah'ın indirdiği kitabındaki hükmüne inandıklarından ve tasdik ettiklerinden örtülerine büründüler…" (İbn-i Kesir, Hadislerle Kuran-ı Kerim Tefsiri, cilt:11, syf. 5880)

Yine tesettürle ilgili ayetler indiği dönemde Müslüman kadınların güzel tavırlarıyla ilgili olarak şunlar rivayet edilir:

Hz. Ayşe (radiyAllahu anh)'dan rivayet edilmiştir: "Başörtülerini yakalarının üstüne koysunlar"ayetini inzal edince harmaniyelerini yırtarak onunla örtünmüşlerdir." (İbn-i Kesir, Hadislerle Kuran-ı Kerim Tefsiri, cilt:11, syf. 5880)

Bir başka ayette ise Allah insanlara her durum ve koşulda adaletli davranmalarını bildirmektedir:

Ey iman edenler, kendiniz, anne-babanız ve yakınlarınız aleyhine bile olsa, Allah için şahidler olarak adaleti ayakta tutun. (Onlar) ister zengin olsun, ister fakir olsun; çünkü Allah onlara daha yakındır. Öyleyse adaletten dönüp heva (tutkuları)nıza uymayın. Eğer dilinizi eğip büker (sözü geveler) ya da yüz çevirirseniz, şüphesiz Allah, yaptıklarınızdan haberi olandır. (Nisa Suresi, 135)

Bir insanın çıkarlarına ters düşse dahi Allah'ın emirlerini titizlikle uyması, ancak vicdanının sesini dinlemesiyle mümkün olur. Yukarıdaki ayette dikkat çekilen bir insanın karşısına çıkabilecek durumları düşünelim. Kişi herhangi bir durumda adaletle

şahitlik ettiğinde, bir yakını suçlu konumda kalabilir. Ama ölümden sonra hesap vereceğini düşünen kişi, böyle bir durumda dahi derhal vicdanını dinler ve Kuran'ın hükmünü yerine getirir. Çünkü dünyadaki hiçbir çıkar, ahiretteki çıkarından daha üstün değildir.

Allah adaletli davranmayla ilgili olarak başka bir ayette de şöyle bildirmektedir:

Ey iman edenler, adil şahidler olarak, Allah için, hakkı ayakta tutun. Bir topluluğa olan kininiz, sizi adaletten alıkoymasın. Adalet yapın. O, takvaya daha yakındır. Allah'tan korkup-sakının. Şüphesiz Allah, yapmakta olduklarınızdan haberi olandır. (Maide Suresi, 8)

Bir kişinin bu ayeti yerine getirebilmesi için, en öfkelendiği anda dahi öfkesini yenip, adil karar vermesi gerekmektedir. Karşısındaki kişi hiç sevmediği, hatta ahlakından dolayı kin duyduğu, birçok tavrıyla veya konuşmasıyla onu kızdıran biri olabilir. Ancak her kim olursa olsun, herkese karşı adaletli olmak Allah'ın bir emridir. Ve her insan hayatı boyunca Allah'ın bu emrine uymakla sorumludur.

Başka bir örnek, Allah'ın insanlara zanda bulunmaktan ve dedikodudan kaçınmalarını emretmesidir:

Ey iman edenler, zandan çok kaçının; çünkü zannın bir kısmı günahtır. Tecessüs etmeyin (birbirinizin gizli yönlerini araştırmayın). Kiminiz kiminizin gıybetini yapmasın (arkasından çekiştirmesin.) Sizden biriniz, ölü kardeşinin etini yemeyi sever mi? İşte, bundan tiksindiniz. Allah'tan korkup-sakının. Şüphesiz Allah, tevbeleri kabul edendir, çok esirgeyendir. (Hucurat Suresi, 12)

Yukarıdaki ayetle Allah insanları bazı kötü ahlak özelliklerinden sakındırmaktadır. Ayette sayılan üç tavır da aslında birbirleriyle bağlantılıdır. Bir insanı arkasından çekiştiren kişi zaten onun hakkında birtakım kötü zanlar da besliyor demektir. Aynı şekilde diğerinin gizli yönlerini araştıran kişi yine çeşitli zanlar üzerine böyle bir davranışta bulunuyordur. Bunlar toplumda çok yaygın ve kabul görmüş davranışlardır. Ancak kesinlikle vicdana aykırıdırlar.

Bunun iyi bir kıstası, insanın kendisini böyle bir durumda düşünmesidir. Hiçbir insan kendisi hakkında dedikodu yapılmasını, kendisinin gizli yönlerinin, kusurlarının araştırılmasını, çevresindekilerin kendisiyle ilgili yanlış ve kötü zanlarda bulunmalarını, birşeyi yapmadığı halde başkalarının yaptığını düşünmelerini asla istemez. Böyle bir durumu sezdiğinde büyük bir haksızlığa uğradığını düşünecek, kendini güvensiz, huzursuz hissedecektir. Bir insana bunları yapmak, onu böyle bir ortamda yaşatmak ise elbette ki vicdansızlıktır. Bir insanın kendisine yapılmasını istemediği şeyi başkasına kesinlikle uygulamaması onun vicdanının göstergesidir. Allah bu nedenle, bu tavırları "ölü kardeşinin etini yemeye" benzetmiştir. Bu, ne kadar tiksinti vericiyse, dedikodu,

zan ve hata arama gibi tavırlar da o kadar tiksinti vericidir. Ayrıca Allah bu ve benzeri tavırlarda bulunanları cehennemle tehdit etmektedir:

Arkadan çekiştirip duran, kaş göz hareketleriyle alay eden her kişinin vay haline; (Hümeze Suresi, 1)

Ki o, mal yığıp biriktiren ve onu saydıkça sayandır. Gerçekten malının kendisini ebedi kılacağını sanıyor. Hayır; andolsun o, 'hutame'ye atılacaktır. "Hutame"nin ne olduğunu sana bildiren nedir? Allah'ın tutuşturulmuş ateşidir. (Hümeze Suresi, 4-6)

Kıskançlık, kin, çekememezlik gibi Kuran ahlakına aykırı tavırların sonucunda gelişen dedikodu, gizli yönleri araştırma ve zanda bulunarak bir kişiye ithamda bulunmak, her ne kadar toplumca yadırganmasa da kesinlikle vicdana uygun tavırlar değildir. Allah'ın böyle tavırlara vereceği karşılık düşünüldüğünde bir an bile yapılmaması ve hatta yapan kişilerin engellenmesi, Kuran ahlakına en uygun davranış biçimi olacaktır.

Kuran'ın ve dinin ruhunu ve anlayışını kavrayan insanın her tavrı ve düşüncesi dinin öngördüğü ahlaka göre belirlenecektir. Diğer bir deyişle bu ahlakı yaşayan insan, her an vicdanlı davranacak ve düşünecektir. Herşeyden önce ölümü ve ahireti hiçbir zaman unutmayacak, unutmadığı için her tavrı ahirete yönelik olacaktır. Böyle üstün bir kişi ahireti hem kendisi hem de dostları için düşünecek; bir yandan kendi ahiret yurdunu hazırlarken bir yandan da sevdiği dostarının veya diğer insanların da ahireti için çaba harcayacaktır.

Söz konusu insanların üzerinde, gerçeğin farkında olmanın getirdiği bir dikkat vardır. Sıradan gibi görünen olaylarda dahi dünyaya yönelik değil, ahirete yönelik yorumlar yaparlar. Örneğin çok güzel ve şık giyinmiş bir arkadaşını gördüğünde, aklına hemen onun da bir gün öleceği, ahirette hesap vereceği gelir. Allah'ın, onu karşısına ahirette en güzel haliyle çıkarması için dua eder. Arkadaşını dünyaya bağlayacak konuşmalar yapmaktan şiddetle kaçınır. Aksine ona Allah'ı, cenneti ve cehennemi hatırlatır. Onun dünyada ve ahiretteki iyiliği ve rahatlığı için dua eder. Vicdanlı bir insan arkadaşına sevgisini, onun ahireti için bir çaba göstererek, onu kötülüklerden sakındırıp iyilikleri emrederek gösterir.

Vicdanına uyan, daima Allah'ın hoşnutluğunu arayan bir insanın ilk bakışta diğer kişilerden bir farkı yokmuş gibi görünebilir. O da okula veya işe gider, alışveriş yapar, eğlenir. Ancak her yaptığında Allah'ın hoşnutluğunu aramaktadır. Bir ayette Allah şöyle bildirmektedir:

(Öyle) Adamlar ki, ne ticaret, ne alış-veriş onları Allah'ı zikretmekten, dosdoğru namazı kılmaktan ve zekatı vermekten 'tutkuya kaptırıp alıkoymaz';

onlar, kalplerin ve gözlerin inkılaba uğrayacağı (dehşetten allak bullak olacağı) günden korkarlar. (Nur Suresi, 37)

"Bir insan, yaptığı sıradan, gündelik işler esnasında Allah'ın hoşnutluğunu nasıl arar, Allah'ı her an nasıl zikreder?" diye düşünülebilir. Öncelikle belirtmek gerekir ki, vicdanına uyan biri için ibadetleri ve Allah'ın emirleri herşeyden çok daha önceliklidir. Her an Allah'ın kendisini izlediğini bilir ve bir an bile bunu unutmaz. Yaptığı ticarette ve alışverişte dünyaya yönelik çıkarlarını değil, ahiretteki çıkarlarını gözetir. Dürüstükten asla taviz vermez, ahirette hesabını veremeyeceği, utanç duyacağı hiçbir tavra rağbet etmez. Bütün karını kaybedeceğini bilse dahi ölçüde, tartıda veya hesaplarında bir haksızlık yapmaz. Her konuda son derece güvenilir olur. İmkanı olduğu halde borcunu ödemekte zorluk çıkarmaz. Veya kendisine borcu olan kişi eğer güçlük içindeyse, Kuran'ın da tavsiyesine uyarak alacağından vazgeçebilir. Kuran'da bu konuyla ilgili tavsiye şöyledir:

Eğer (borçlu) zorluk içindeyse, ona elverişli bir zamana kadar süre (verin). (Borcu) Sadaka olarak bağışlamanız ise, sizin için daha hayırlıdır; eğer bilirseniz. (Bakara Suresi, 280)

Mümin, rızkı ve zenginliği verecek olan tek gücün Allah olduğunu asla aklından çıkarmaz. Elde ettiği gelirle şımararak azgınlaşmaz, aksine Allah'ın her verdiği nimete şükreder.

Yukarıda anlatılanlar Kuran'dan bazı örneklerdir. İnsanın günlük yaşamı sırasında karşılaştığı ve Kuran'dan çözüm bulabileceği, doğruyu öğrenebileceği daha pek çok olay vardır. Dini yaşamak isteyen her insan, vicdanını bu yönde kullanarak Kuran'ı okumalı ve okuduklarını yine vicdanını kullanarak uygulamaya geçirmelidir.

Vicdan, Allah'ın en fazla hoşnut olacağı tavrı arar

Vicdanlı bir insan Allah'ın hoşnutluğunu aramada çok titiz davranır. Her zaman "Allah'ı en fazla nasıl razı ederim" diye düşünür. Hiçbir tavrında başka insanların hoşnutluğunu, onların gözündeki konumunu gözetmez. Katıksız olarak Allah'a yönelir.

İnsanlardan bazıları ise dini, vicdanlarını kullanarak değil, atalarından gördükleri şekilde bir gelenek ve alışkanlık olarak yaşarlar. İbadetleri yerine getirirler, ezberledikleri birtakım şeyleri uygularlar ve bunlarla yetinirler. Oysa vicdanı tam olarak kullanmadan din ahlakını yaşamak mümkün değildir. Söz konusu kişiler sadece yaşadıkları çevreye aykırı düşmemek için veya öyle alıştıkları için "dine uygun" görülen bir hayat şekli seçmişlerdir. Bu nedenle, bu kişiler dinde "Allah için en fazla ne yaparım" değil, "en az ne yaparsam insanları dindar olduğuma inandırırım" mantığındadırlar.

Vicdanlı bir insan ise her ibadeti, her tavrı en güzel şekliyle nasıl uygulayacağını düşünür. Hesap gününde hiçbir tavrının, hiçbir konuşmasının kendisi için bir risk oluşturmasına izin vermemek için gücünün ve aklının yettiğinin en fazlasını arar. Çünkü yaptığının karşılığını ahirette alacağını bilir. Nitekim Allah bu konuda insanları uyarmaktadır:

Namazı dosdoğru kılın, zekatı verin; önceden kendiniz için hayır olarak neyi takdim ederseniz, onu Allah Katında bulacaksınız. Şüphesiz Allah, yaptıklarınızı görendir. (Bakara Suresi, 110)

Bir insanın yaptığı her işte en güzelini, yapabileceğinin en fazlasını aramasına Kuran'da bir örnek, müminler arasında "sözün en güzeli"nin kullanılması emridir:

Kullarıma, sözün en güzel olanını söylemelerini söyle. Çünkü şeytan aralarını açıp bozmaktadır. Şüphesiz şeytan insanın açıkça bir düşmanıdır. (İsra Suresi, 53)

Allah'ın bu emrini bilen kişi sözün en güzelini vicdanına başvurarak bulacaktır. Konuşmalarında "ne olursa olsun" deyip ilk aklına geleni söyleyip bırakmaz. Aksine, en güzel, en etkileyici konuşmaları yapar, karşısındaki kişileri incitmemeye, onların neşelerini kaçırmamaya özen gösterir. Allah'ın en hoşnut olacağı konuşmayı seçer ve bunda vicdanını anahtar olarak kullanır.

Bir başka ayette de Allah, dine bağlılıkları açısından insanları üç gruba ayırmıştır:

Sonra Kitabı kullarımızdan seçtiklerimize miras kıldık. Artık onlardan kimi kendi nefsine zulmeder, kimi orta bir yoldadır, kimi de Allah'ın izniyle hayırlarda yarışır öne geçer. İşte bu, büyük fazlın kendisidir. (Fatır Suresi, 32)

Ayette de belirtildiği gibi, insanlardan bir kısmı din ahlakını zaten hiç yaşamazlar. Bir bölümü ise vicdanlarını tam olarak kullanmadıkları için orta bir yol tutarlar. Yani vicdanlarının her emrettiğine değil, sadece bir kısmına uyarlar. Çıkarlarının çatıştığı noktalarda vicdanlarına uymayabilirler. Örneğin vakitlerinin ve imkanlarının tamamını din için kullanmak yerine sadece bir kısmını kullanırlar. Dinin ve güzel ahlakın insanlar arasında yaygınlaştırılması konusunda ciddi bir çaba harcamazlar. Yerine getirdikleri bazı ibadetleri, helal ve haramlara dikkat etmeyi öne sürerek, kendilerini ahlaki açıdan da yeterli görürler. Halbuki vicdana uygun olan, helal ve meşru olan tavırlar içerisinde ahlaken de en doğru, en güzel olanı seçip uygulamaktır. Nitekim Allah, Kuran'da sözün en güzeline uyanlardan övgüyle söz etmiştir:

Ki onlar, sözü işitirler ve en güzeline uyarlar. İşte onlar, Allah'ın kendilerini hidayete erdirdiği kimselerdir ve onlar, temiz akıl sahipleridir. (Zümer Suresi, 18)

Üçüncü grup ise hayırlarda yarışanlardır ki, bu kişiler vicdanlarının emirlerini en fazlasıyla uygularlar. Hatta en fazla sevabı kazanmanın yarışı içerisindedirler. Her türlü hizmette, her hayır işinde öne atılırlar. Hiçbir işte başkalarının yapmasını beklemezler, aksine kendileri ön plana çıkarak talip olurlar. Yapabilecekleri daha iyi işler varken veya daha fazlasını yapabilecekken, daha az olanı seçmeyi vicdanları kabul etmez.

Mümkün olan en iyiyi seçme konusunda bir diğer örnek de Nisa Suresi'nden verilebilir. Bu surede Allah, emanet edilen şeylerin, o konuda ehil olan yani yetki ve yetenek sahibi kişilere verilmesini emretmektedir:

Şüphesiz Allah, size emanetleri ehline (sahiplerine) teslim etmenizi ve insanlar arasında hükmettiğinizde adaletle hükmetmenizi emrediyor. Bununla Allah, size ne güzel öğüt veriyor!.. Doğrusu Allah, işitendir, görendir. (Nisa Suresi, 58)

Emanet edilecek şey bir görev, sorumluluk veya korunması gereken değerli bir eşya olabilir. Böyle bir durumda, örneğin söz konusu emanet eğer bir eşya ise onu, dikkati en açık, en dürüst ve en aklıbaşında kişiye vermek bu ayetin en doğru şekilde uygulanması demektir. Bir görev veya sorumluluk verirken de aynı şekilde bu konuda en bilgili, en tecrübeli, kısacası bu sorumluluğu en iyi şekilde yerine getirebilecek kişi seçilmelidir. Daha az yetenekli veya daha az bilgili birinin seçilmesinde büyük olasılıkla nefsani bir çıkar gözetilmiş demektir. Bir kişinin güvenilirliğinden çok, o kişinin kan bağı açısından yakınlığı ya da ileride karşılık olarak başka çıkarlar sağlaması gibi hesaplar yapılmış olabilir. Ki genelde toplumda yaygın olan anlayış budur. Çıkar ilişkileri birinci dereceden önemli olur. Oysa her konuda en iyisini, en doğrusunu aramak Kuran ahlakının bir gereğidir.

Görüldüğü gibi vicdan, sadece Allah'ı tanımayı, O'nun varlığını kabul etmeyi değil, aynı zamanda O'nu razı edecek işler yapmayı ve bu işlerde de çok titiz olmayı gerektirmektedir. İnsanların büyük çoğunluğu ise Allah'ın varlığına inanmanın yeterli olduğunu zanneder. Kuran'daki bazı ayetlerde bu kişiler şöyle bildirilmektedir:

De ki: "Göklerden ve yerden sizlere rızık veren kimdir? Kulaklara ve gözlere malik olan kimdir? Diriyi ölüden çıkaran ve ölüyü diriden çıkaran kimdir? Ve işleri evirip-çeviren kimdir? Onlar: "Allah" diyeceklerdir. Öyleyse de ki: "Peki siz yine de korkup-sakınmayacak mısınız? İşte bu, sizin gerçek Rabbiniz olan Allah'tır. Öyleyse haktan sonra sapıklıktan başka ne var? Peki, nasıl hala çevriliyorsunuz? (Yunus Suresi, 31-32)

Yukarıdaki ayetlerde de görüldüğü gibi, bu kişiler Allah'ın varlığına inanır, hatta Allah'ın kendilerine rızık verdiğini, kendilerini yaratan ve öldüren olduğunu, herşeyin Yaratıcısı ve sahibi olduğunu da kabul ederler. Vicdanlarını ancak bu kadar bir anlayış için kullanır ve bunu dindarlıkları için yeterli görürler. Oysa vicdanını sonuna kadar kullanan bir kişi, Allah'ın Yüceliğini kavrayabildiği için O'na karşı saygı dolu bir korku duyar. Bu diğer bilinen korkulardan farklı bir korkudur; Allah'ın hoşnutluğunu kaybetme korkusudur. Bundan korku duyan insanın tüm yaşamı yalnızca Rabbimiz'in rızasını kazanmaya çalışarak geçer. Allah'a yakınlaşmada kendisine bir sınır tanımaz. Nitekim Allah Kuran'da Hz. İbrahim'i örnek göstererek şöyle demiştir:

İyilik yaparak kendini Allah'a teslim eden ve hanif (tevhidi) olan İbrahim'in dinine uyandan daha güzel din'li kimdir? Allah, İbrahim'i dost edinmiştir. (Nisa Suresi, 125)

İşte yüzde yüz vicdanla hareket eden insan da, insan aklının Allah'ı kavrayıp anlayabileceği en üst seviyeye ulaşıncaya ve Allah'ın yakın bir dostu oluncaya kadar çaba harcar. Ancak hiçbir zaman en fazla dostluğu ve yakınlığı sağladığından emin olamayacağı için, ölene kadar bu çabası ve isteği devam eder.

Peki "Allah'a yakınlık", "Allah'la dost olmak" nasıl olur? diye düşünebiliriz. İşte bunun anahtarı da vicdanımızdır.

VİCDANLI BİR İNSANIN ALLAH İLE YAKINLIĞI NASIL OLUR?

Bir insana hayatındaki en önemli şeyin ne olduğu sorulsa buna ne cevap verir? Önemli olan evi mi, ailesi mi, yoksa işi mi? Ya da bunların dışında bazı idealleri midir?

Ancak cevabı her ne olursa olsun unutmamalı ki, onun için en önemli olan şeyden çok daha önemli ve belki de unuttuğu bir konu var…

Bir insanın hayatındaki en önemli konu, kendisini yaratan ve sahip olduğu herşeyi veren Allah'ı tanımak ve O'na yakın olmak için gayret etmektir. Ancak insanların büyük bir kısmı bu gerçeği görmezlikten gelerek yaşarlar. Önünüze çıkan ilk kişiye, hatta karşılaştığınız herkese hayatlarındaki en önemli ve aciliyetli gördükleri konuları sorun. Alacağınız cevaplar çoğunlukla dünya hayatına ilişkin olacaktır.

Oysa vicdanını kullanan biri, Allah ile yakınlığın önemini hemen fark eder ve Allah'a yakınlaşmak için yollar arar. Çünkü Kuran'da bu emredilmektedir:

Ey iman edenler, Allah'tan korkup-sakının ve (sizi) O'na (yaklaştıracak) vesile arayın; O'nun yolunda cehd edin (çaba harcayın), umulur ki kurtuluşa erersiniz. (Maide Suresi, 35)

Vicdan Allah'a yakın olması gerektiğini nasıl anlar?

Çevrenize şöyle bir bakın. Herşey insanın ihtiyacına uygun olarak yaratılmış. Vücudunuza bir bakın; sizin hiçbir müdahaleniz olmadan kusursuz bir biçimde işliyor. Ne kalp atmayı unutuyor, ne de sinirler beyine gerekli mesajları gerektiği zamanlarda aktarmayı aksatıyor. Beslenebilmeniz ve dolayısıyla yaşayabilmeniz için gerekli tüm besinler doğal olarak dünyada mevcut. İhtiyacınız olan oksijen atmosferde tam gereken miktar kadar var. Rahatça, hiç düşünmeden hareket etmenizi sağlayan bir kas ve iskelet sistemine sahipsiniz. Dilediğinizi rahatça tutup, istediğiniz yere yürüyebiliyor veya koşabiliyorsunuz. Üstelik sadece hayatta kalmanızı sağlayan fonksiyonlara da sahip değilsiniz, ayrıca çok çeşitli zevkleri hissedebiliyorsunuz. Bunun için gerekli şuur da size verilmiş. Yiyeceklerin tatları, gördüğünüz bir manzaranın güzelliği, seyrettiğiniz bir filmin konusu, bir dostunuzun sohbeti sizi hoşnut edebiliyor. Ve bunları sizin için var eden üstün güç sahibi bir Yaratıcı var. Sizi yoktan, bir hiçlikken var etmiş. Eğer O dilemeseydi, siz bir hiçlik olarak kalacaktınız, hiç var olmayacaktınız. Ama Allah diledi ve sizi bir insan suretinde yarattı.

Burada Allah'ın insanlara verdiği nimetlerden sadece birkaç tanesine değinebildik. Allah'ın insanlara verdiği nimetlerin tamamını burada yazmaya kalksak, "Eğer Allah'ın nimetini saymaya kalkışacak olursanız, onu bir genelleme yaparak bile sayamazsınız…"

(Nahl Suresi, 18) ayetinde bildirildiği gibi, buna güç yetiremeyiz. Dahası Allah, dünya hayatında Kendi yoluna uyanlara, bir insan için olabilecek en güzel karşılığı vaat etmiştir: Sonsuza kadar kalacağı ve canının istediği herşeye sahip olabileceği cennet.

Tüm bunlar karşılığında size düşen çok önemli bir sorumluluk, elbette tüm bu verdiklerine karşılık Allah'a şükretmektir. Bir ayette şöyle denir:

Allah, sizi annelerinizin karnından hiçbir şey bilmezken çıkardı ve umulur ki şükredersiniz diye işitme, görme (duyularını) ve gönüller verdi. (Nahl Suresi, 78)

Hayatınız boyunca size verilen tüm nimetler de yine Allah'tandır. Bu nedenle, Allah'tan başka ilah yoktur.

Allah, insanlar için rahmetinden her neyi açacak olsa, artık onu kısıp-tutacak yoktur; her neyi kısar-tutarsa, artık onu da ondan sonra salıverecek yoktur. O, üstün ve güçlü olandır, hüküm ve hikmet sahibidir. Ey insanlar, Allah'ın üzerinizdeki nimetini anın. Gökten ve yerden sizi rızıklandıran Allah'ın dışında bir başka yaratıcı var mı? O'ndan başka İlah yoktur. Öyleyse nasıl olur da çevriliyorsunuz? (Fatır Suresi, 2-3)

Bir insanın yaşamasının, var olmasının, hayat sürmesinin yegane nedeni Allah'ın dilemesidir. Bu gerçeğin farkında olan bir kişi için elbette ki en önemli varlık Allah, en önemli konu da O'na yakınlaşmak olacaktır. Ancak insanlar dünya hayatının büyüsüne ve detaylarına kendilerini kaptırarak bu gerçeği hiç düşünmezler. Yaptıkları elbette büyük bir nankörlüktür. Çünkü bu kadar önemli bir gerçeği düşünmeyen insan, yakınlarının veya çevresindeki insanların kendisi için ne düşündüğünü çok önemser. İnsanların gözüne girmek için herşeyi yapar, beğenilerini kazanmak için ciddi bir çaba harcar ve bunun için türlü yollar düşünür. Ama kendisini yoktan var eden Rabbimiz'i hoşnut etmenin yolları nelerdir, ne yaparsa Allah'ın sevgisini kazanır, düşünmez.

Bu arada insan bilmelidir ki, Allah'ın rızasını kazanmak yalnızca bir sorumluluk değil, aynı zamanda insana mutluluk ve huzur verecek yegane yoldur. Allah'ı unutup başka insanların rızasını arayanlar ya da benzeri boş hedeflere kapılanlar, asla tatmin bulamaz ve mutlu olamazlar. Oysa Allah'ın rızası, bir insanın kalbinin kendisiyle tatmin bulacağı en büyük sevinç ve mutluluktur. Çünkü Kuran'daki ifadeyle, kalpler ancak Allah'ı anmakla tatmin bulur:

... Kendisi'ne katıksızca yöneleni dosdoğru yola yöneltip-iletir. Bunlar, iman edenler ve kalpleri Allah'ın zikriyle mutmain olanlardır. Haberiniz olsun; kalpler yalnızca Allah'ın zikriyle mutmain olur. (Rad Suresi, 27-28)

İnsanların Allah'tan uzak yaşamalarının nedeni hem bu sırrı bilmemeleri hem de dünya hayatının gerçek amacını ve ahiretin varlığını unutmalarıdır. Oysa Allah'ın ve cehennemin varlığından emin olan biri Allah'ı hiçbir zaman unutamaz. Herkes bir düşünsün: Cehennem ateşinin yakınında dünya hayatından sorguya çekilen hangi insan, Allah dışındaki bir varlığı düşünebilir? Öyle bir anda Allah'tan başka bir varlığın hoşnutluğu gözetilir mi? O durumdaki kişi en çok kimin sevgisini ve dostluğunu aranır mı? Bu durumdayken tanıdığı herhangi birinin fikri veya kendisine yakınlığı onun için bir önem taşır mı?

Cehennem ateşini gören kişiler için dünyada sahip oldukları mülkün veya tanıdıkları insanların hiçbir öneminin kalmadığı aşağıdaki ayetlerde şöyle bildirilmektedir:

(Böyle bir günde) Hiçbir yakın dost bir yakın dostu sormaz. Onlar birbirlerine gösterilirler. Bir suçlu-günahkar, o günün azabına karşılık olmak üzere, oğullarını fidye olarak vermek ister; Kendi eşini ve kardeşini, Ve onu barındıran aşiretini de. Yeryüzünde bulunanların tümünü (verse de); sonra bir kurtulsa. Hayır; (hiçbiri kabul edilmez). Doğrusu o (cehennem), cayır cayır yanmakta olan ateştir. (Mearic Suresi, 10-15)

Kuran'dan öğrendiğimiz ve vicdanımızla anladığımız gibi, bir insanın hayatının tamamı Allah için yaşanmalıdır. "Bir insan tüm yaşamını nasıl Allah için yaşar?" diye düşünüyorsanız; işte bunun da anahtarı vicdandır. Eğer tüm yaşamınızı Allah'ı razı edecek şekilde sürdürmek istiyorsanız, bunun için Kuran'ın hükümlerine uymanız ve olaylar karşısında da sürekli vicdanınızı dinlemeniz yeterlidir. Küçük-büyük karşılaştığınız her olayda vicdanınızın sesine uymanız, aslında Allah'ın rızasına uymanız demektir. Dolayısıyla içinizdeki hayır sesini dinlemekle, her fiilinizde Allah'ı hoşnut etmiş olursunuz.

Ancak burada dikkat edilmesi gereken son derece önemli bir nokta bulunmaktadır: Allah'ı razı etmek için çaba harcamayan insanlar da kimi zaman çevrelerine veya kendilerine göre güzel görünen davranışlarda bulunabilirler. Örneğin karakter olarak insanları kırmayan, ince düşünceli kişiler olabilirler. Fakat eğer işledikleri hayrı Allah'ın hoşnutluğu için istemiyorlarsa, yaptıkları işlerin Allah Katında geçerliliği olmayabilir. Çünkü bu kişiler vicdanlarına uydukları için değil, kendi birtakım çıkarları için iyilikte bulunuyorlardır. Bu çıkar, "iyiliksever" insan olarak bilinmenin vereceği tatmin duygusu ya da sadece duygusal bir tatmin de olabilir.

Kısacası insan yaptığı işten çok, vicdana tabi olma konusundaki niyetinden sorumludur. Eğer tüm yaşamının "Allah için" olmasını istiyorsa, niyetini değiştirmesi gereklidir. Örneğin ince düşünceli davranırken insanların gözüne girmeyi, onlardan takdir beklemeyi değil, Allah'ın hoşnut olmasını aramalıdır. Bu sürekli olarak Allah'ı

düşünmesini, O'na yönelmesini, O'na dua ederek herşeyi O'ndan istemesini sağlar. Allah daima Kendisine yönelen böyle kullarını Kuran'da şöyle övmüştür:

Sen onların söylediklerine karşı sabret ve Bizim güç sahibi kulumuz Davud'u hatırla; çünkü o, (her tutum ve davranışında Allah'a) yönelen biriydi. (Sad Suresi, 17)

Ayrıca Allah Kuran'da Kendisi'ne yakınlığa vesile olacak bazı yolları şöyle bildirmektedir:

Yarışıp öne geçenler de, öne geçmiş öncülerdir. İşte onlar, yakınlaştırılmış (mukarreb) olanlardır. (Vakıa Suresi, 10-11)

Bedevilerden öyleleri de vardır ki, onlar Allah'a ve ahiret gününe iman eder ve infak ettiğini Allah Katında bir yakınlaşmaya ve elçinin dua ve bağışlama dileklerine (bir yol) sayar. Haberiniz olsun, bu gerçekten onlar için bir yakınlaşmadır. Allah da onları Kendi rahmetine sokacaktır. Şüphesiz Allah, bağışlayandır, esirgeyendir. (Tevbe Suresi, 99)

Allah için yapılan vicdanlı her tavır Allah'a yakınlaşmaya bir vesiledir. Unutmamak gerekir ki, Allah Kendisi'ne yakın olanları cennetle müjdelemektedir:

Eğer o (ölecek kişi), yakın kılınan (mukarreb olan)lardan ise. Bu durumda rahatlık, güzel rızık ve nimetlerle donatılmış cennet (onundur). Ve eğer "Ashab-ı Yemin"den ise, artık, "Ashab-ı Yemin"den selam sana. (Vakıa Suresi, 88-91)

VİCDANIN KARŞISINDAKİ NEGATİF GÜÇLER: NEFİS VE ŞEYTAN

Vicdanın karşısında yer alan negatif güçlerden bahsetmeden önce, vicdanın Allah'ın ilhamı olduğunu açıklayan Şems Suresi'ndeki ayetleri tekrar hatırlatmak istiyoruz:

Nefse ve ona 'bir düzen içinde biçim verene'. Sonra ona fücurunu (sınır tanımaz günah ve kötülüğünü) ve ondan sakınmayı ilham edene (andolsun). Onu arındırıp-temizleyen gerçekten felah bulmuştur. Ve onu (isyanla, günahla, bozulmalarla) örtüp-saran da elbette yıkıma uğramıştır. (Şems Suresi, 7-10)

Bu ayetlerde Allah nefse fücuru ve aynı zamanda ondan sakınmayı, yani vicdanı ilham ettiğini bildirmektedir. "Fücur" kelimesi anlam olarak "günaha ve isyana girişmek, fasık olmak, yalan söylemek, baş kaldırmak, haktan yüz çevirmek, nizamı bozmak, ahlaki çöküntü, takvanın zıddı" demektir. Yani fücur olarak isimlendirilen kavram, insan nefsinin olumsuz özelliklerin tümünü kapsamaktadır. Nefsimizde iki ayrı özellik bulunmaktadır: Kötülüklerin kaynağı fücur ve aynı zamanda kötülüklerden sakındıran vicdan.

Bu konuyu daha iyi anlayabilmek için nefsin ne olduğunun da bilinmesi faydalı olacaktır. "Nefs" Kuran'da sıkça kullanılan Arapça bir terimdir. Türkçede tam karşılığı yoktur, ancak "benlik" kelimesi ile tanımlanabilir. Kuran'da kullanıldığı anlamları ise şöyledir; "birşeyin zatı, kendisi, ruh, öz varlık, kalp, şehvet, arzu ve gazabın başlangıç yeri, yatağı, vicdan, insanda emredici güç". Burada, nefsin öncelikle üzerinde duracağımız özelliği, insanda emredici bir güç olmasıdır. Yani bir insana bir eylemi yaptıran, bir karar verdiren manevi güç, nefistir. Nefsin bu yönü Kuran'ın birçok ayetinde bildirilmektedir. Bu ayetlerde insanların ahlaksızlıklarından, kötülüklerinden söz edilirken bu tavırlarının kaynağı olarak nefisleri gösterilmektedir.

Bu örneklerden biri Hz. Yusuf'un kardeşleriyle ilgilidir. Hz. Yusuf'a karşı duydukları kıskançlıklarından dolayı onu etkisiz hale getirmek için hareket eden kardeşlerine babaları olan Hz. Yakup şöyle demiştir:

... "Hayır" dedi. Nefsiniz sizi yanıltıp (böyle) bir işe sürüklemiş... (Yusuf Suresi, 18)

Yukarıdaki ayette nefsin insanları yanıltabileceği ve aslında çirkin olan birşeyi güzel gösterebileceği bildirilmektedir.

Yine nefsin etkisinin vurgulandığı bir başka olay Taha Suresi'nde anlatılmaktadır. Hz. Musa'nın kavminden olan Samiri, Hz. Musa kısa bir süre için yanlarından ayrıldığında, bütün kavmi saptırmış ve onlardan topladığı altınlarla bir buzağı heykeli yapmıştır. Hz. Musa geri dönüp de Samiri'yi sorguladığında ise Samiri'nin yanıtı şöyle olmuştur:

Dedi ki: "Ben onların görmediklerini gördüm, böylece elçinin izinden bir avuç alıp atıverdim; böylelikle bana bunu nefsim hoşa giden (bir şey) gösterdi. (Taha Suresi, 96)

Kuran'da bahsi geçen bir başka olay da Hz. Adem'in iki oğlu arasında geçmiştir. Hz. Adem'in iki oğlundan biri kıskançlığı nedeniyle kardeşini öldürür ve sonrasında pişmanlık duyar. Ayette, bu cinayeti işleyen Hz. Adem'in oğlu için Allah şöyle bildirmektedir: "...Nefsi ona kardeşini öldürmeyi kolaylaştırdı...". (Maide Suresi, 30) Adam öldürmek ve böyle bir karar vermek aslında insanın yaratılışı ile asla bağdaşmaz. Hiç kimse böyle birşeyi istemez ve bunu yapmayı kolay görmez. Ancak nefisteki bir özellik bunu kolaylaştırmakta ve bazı insanlara bunu çekici göstermektedir. Hırsızlık, ahlaksızlık, yalancılık, kıskançlık, kibir gibi özellikler için de aynı durum geçerlidir.

Dikkat edilirse, yukarıda belirtilen ayetlerde nefsin negatif bir telkini söz konusudur. Hz. Adem'in oğlu, Hz. Yusuf'un kardeşleri ve Samiri farklı suçlar işlemişlerdir. Bu olaylarda ortak olan nokta ise her bir tavrın nefislerinden kaynaklanıyor olmasıdır. Nefisleri bu kötü tavırları kolay ve güzel göstermiş veya onları yanıltmış ve kötülüğe sürüklemiştir.

Peki nefsin bu gücü nereden kaynaklanmaktadır? Cevap açıktır: Şems Suresi'ndeki ayette bildirildiği gibi nefse fücur, yani tüm bu kötülükler ilham edilmektedir.

Bu noktada akla şöyle bir soru gelebilir: "Madem insanların nefsi bu şekilde kötülüğe açık olarak yaratılmıştır, öyle ise her insandan kötülük ve ahlaksızlık beklemek gerekmez mi?"

Burada nefsin bir diğer özelliğini daha hatırlamak gerekecektir; nefisteki tek güç bu negatif ilham değildir. Şems Suresi'ndeki ayetler tekrar okunursa, nefse kötülüklerin yanı sıra bu kötülüklerden sakınmanın da ilham edildiği görülecektir. Yani negatif güçlerin yanında pozitif güçler de nefiste hazır bulunmaktadır. Bunun anlamı şudur: Her insanın nefsinde hem kötülükleri, ahlaksızlıkları emreden, bunları kolay ve güzel gösteren bir güç vardır, hem de bütün bunlardan sakınmasını, iyi ve güzel olanı seçmesini emreden pozitif bir güç vardır. İşte bu pozitif güç vicdandır. Ve insanları birbirlerinden ayıran özellik insanların vicdanlarına veya nefislerindeki olumsuz özelliklere uyarak yaşam sürmeleridir.

Şeytan ve Vicdan

Şeytan, birçok insan için mistik bir kavramdır. Bu nedenle insanların üzerinde nasıl bir etkisi olduğu, günlük hayatta nasıl bir rol oynadığı düşünülmez. Ancak insanlar bu konuda yanılmaktadırlar.

Bu kitapçıkta şeytan konusunu detaylı olarak incelemeyeceğiz, sadece vicdana karşı negatif bir güç olan şeytanın bazı özelliklerine değineceğiz. Ama yalnızca bu kadarı bile, şeytanın mistik ve hayali bir varlık değil, insanı her an gözetleyen ve hataya sürüklemeye gayret gösteren negatif bir güç olduğunun fark edilmesini sağlayacaktır. (Bu konuyla ilgili daha detaylı bilgi almak isteyenler Harun Yahya'nın "İnsanın Apaçık Düşmanı: Şeytan" isimli kitabına başvurabilirler.)

Şeytan, Allah'a karşı gelmiş ve Hz. Adem'in önünde secde etmemiştir. Kıskançlığı ve kibiri yüzünden kendinden aşağı gördüğü insanları Allah'ın yolundan saptırmaya karar vermiştir. Kuran'da şeytanın kalplere sinsice kuruntular vermesinden, insanları Allah'ın ve ahiretin varlığından şüphe ettirmeye çalışmasından, dünya hayatını insanlara süslü ve çekici göstermesinden söz edilir. Aslında şeytan, nefiste de yer alan ve vicdanın karşısında olan negatif güçlerin temsilcisidir. Kısacası bir insana vicdanı daima doğruyu söylerken şeytan hep yanlış olanı söyler. Ancak bunu çok aleni bir şekilde yapmaz. Hiç sezdirmeden kullandığı yolları vardır. Örneğin bir insana "Sen zaten iyi bir insansın. Müslümanım da diyorsun. Eğer cennet varsa sen zaten oraya gidersin." telkininde bulunur. Oysa bu kişi belki ne namaz kılıyordur, ne de Allah'ın diğer hükümlerini uyguluyordur. Ve şeytan bu insanı süslü sözleriyle ahiretin varlığından şüpheye düşürür. Alenen inkar ettirmez, ama Müslümanlık adı altında inkara yakın bir hayat yaşattırır. En önemlisi kişi bunun şeytanın kendisini cehenneme sürüklemek için kurduğu kasıtlı bir plan olduğunu anlamadan kendi düşünceleri zanneder. Burada unutulmaması gereken şudur: Vicdan insana her zaman gerçek dini yaşamasını söyleyecektir. Ancak şeytanın söyledikleri nefislerine kolay geldiği için insanların birçoğu vicdanlarının söylediklerine rağmen şeytanın söylediklerine uyarlar.

Vicdanın dünyada süren imtihan içerisindeki önemi burada karşımıza çıkmaktadır. Her karşılaşılan olayda hem vicdan hem de çıkarların, tutkuların, kötülüklerin kaynağı olan şeytan devreye girer. Her ikisi de kişiyi kendi yoluna çağırır. Bu iki sesi ayırt edebilenler ve vicdanlarına uyanlar, Allah'ın rızasını kazanırlar.

Bu noktada bilinmesi gereken çok hayati bir nokta daha var: Şeytan ölene kadar, hatta tüm insanları cehenneme götürene kadar peşlerini bırakmayacaktır. Öncelikle bunu kesinlikle akıldan çıkarmamak gerekir. Ama şunu da unutmamak gerekir ki, vicdanı da insanı ölene kadar bırakmayacak ve ahirette cennete girebilmesi için gerekli olan her tavrı ona söyleyecektir.

Tüm bunlara rağmen vicdanına uymayarak nefsine uyan kişi ise şeytanın dostu olmuştur. Çünkü o Allah'ın değil şeytanın yolunu tercih etmiştir. Bu kişilerle ilgili Allah şu hükmü vermektedir:

Kim Rahman (olan Allah)ın zikrini görmezlikten gelirse, Biz bir şeytana onun 'üzerini kabukla bağlattırırız'; artık bu, onun bir yakın dostudur. (Zuhruf Suresi, 36)

Şeytanın kendisine uyanlara nasıl yaklaşacağını ve şeytanın ve yandaşlarının sonu ise yine Kuran'da şöyle bildirilmektedir:

Dedi ki: "Madem öyle, beni azdırdığından dolayı onlar(ı insanları saptırmak) için mutlaka senin dosdoğru yolunda (pusu kurup) oturacağım. Sonra muhakkak önlerinden, arkalarından, sağlarından ve sollarından sokulacağım. Onların çoğunu şükredici bulmayacaksın." (Allah) Dedi: "Kınanıp alçaltılmış ve kovulmuş olarak ordan çık. Andolsun, onlardan kim seni izlerse, cehennemi sizlerle dolduracağım." (Araf Suresi, 16-18)

Şeytanın vicdanlı insanlar üzerinde hiçbir etkisi yoktur

Yukarıdaki anlatımlardan şeytanın kaçınılması gereken önemli bir güç olduğu kanısına varılmış olabilir. Ancak kesinlikle bilinmelidir ki; ayrıca şeytanın gücü son derece zayıftır. Allah bir ayette şeytanın bu durumunu şöyle bildirmektedir:

İman edenler Allah yolunda savaşırlar; inkar edenler ise tağut yolunda savaşırlar öyleyse şeytanın dostlarıyla savaşın. Hiç şüphesiz, şeytanın hileli-düzeni pek zayıftır. (Nisa Suresi, 76)

Şeytana insanları etkileme imkanı, Allah'a iman edenlerle, kuşkuda olanların ayırt edebilmesi için verilmiştir. Herşeyden önce şeytan kendine ait müstakil bir gücü olan, Allah'ın dilemesi dışında bu gücünü kullanabilecek bir varlık değildir. Şeytan Allah'ın insanı denemek için kullandığı negatif bir güçtür. Allah, kullarını denemek ve kimlerin vicdanlarına uyduğunu göstermek için şeytanı ve ona uyan nefsi yaratmıştır. Şeytanın da farkında olduğu bir gerçek vardır ki, samimi ve vicdanlı insanlara karşı çok güçsüz ve zayıftır. Onları hiçbir zaman etkisi altına alamaz. Onlara karşı hiçbir hilesi etkili olmaz. Bu durum Kuran'da pek çok ayetle haber verilmiştir:

Gerçek şu ki, iman edenler ve Rablerine tevekkül edenler üzerinde onun (şeytanın) hiçbir zorlayıcı-gücü yoktur. Onun zorlayıcı-gücü ancak onu veli edinenlerle, onunla O'na (Allah'a) ortak koşanlar üzerindedir. (Nahl Suresi, 99-100)

(Allah Şeytana) demişti ki: "Git, onlardan kim sana uyarsa, şüphesiz sizin cezanız cehennemdir; eksiksiz bir ceza. Onlardan güç yetirdiklerini sesinle

sarsıntıya uğrat, atlıların ve yayalarınla onların üstüne yaygarayı kopar, mallarda ve çocuklarda onlara ortak ol ve onlara çeşitli vaatlerde bulun." Şeytan, onlara aldatmadan başka bir şey va'detmez. "Benim kullarım; senin onlar üzerinde hiçbir zorlayıcı gücün yoktur." Vekil olarak Rabbin yeter. (İsra Suresi, 63-65)

Vicdana uymak en kolay yoldur

Bu noktada şunu da hatırlatmak gerekir: Vicdan ve nefis arasındaki seçim aslında insan için hiç zor değildir. Çünkü Allah insanı vicdanının sesine uymaktan zevk alacak şekilde yaratmıştır. Bu yüzden Kuran'a uymak ve din ahlakına göre yaşamak da insanların tabiatına uygundur. Aşağıdaki ayette Allah bu gerçeği şöyle haber verir:

Öyleyse sen yüzünü Allah'ı birleyen olarak dine, Allah'ın o fıtratına çevir; ki insanları bunun üzerine yaratmıştır. Allah'ın yaratışı için hiçbir değiştirme yoktur. İşte dimdik ayakta duran din (budur). Ancak insanların çoğu bilmezler. (Rum Suresi, 30)

Ve Allah vicdanlara bu fıtrata uygun tavır ve düşünceleri ilham eder. Bu nedenle her insanın vicdanı aslında Allah'ı hoşnut etmek ister. Bu yüzden insanın vicdanına ters düşecek şeyleri yapması zor ve sıkıntı verici bir iştir. Vicdana uyulmadan yapılan şeylerde kalp sıkıntısı, huzursuzluk veya gerginlik oluşur. Kalbin rahatlaması ise, ancak Allah'ın anılması ve O'nun rızasının aranması ile olur.

Vicdana uymanın kolaylığı Kuran'da birçok ayette bildirilmektedir. Ayrıca Allah Kendi rızasına uyan kişiler için özellikle kolaylık sağlayacağını söylemektedir:

... Allah, size kolaylık diler, zorluk dilemez... (Bakara Suresi, 185)

... Kim Allah'tan korkup-sakınırsa (Allah) ona işinde bir kolaylık gösterir. (Tahrim Suresi, 4)

Kim iman eder ve salih amellerde bulunursa, onun için güzel bir karşılık vardır. Ona buyruğumuzdan kolay olanını söyleyeceğiz. (Kehf Suresi, 88)

Ve seni kolay olan için başarılı kılacağız. (Ala Suresi, 8)

Allah samimi kullarına, güçlük gibi görünen olayların ardından da kolaylık sağlayacağını haber verir:

... Allah, hiçbir nefse ona verdiğinden başkasıyla yükümlülük koymaz. Allah, bir güçlüğün ardından bir kolaylığı kılıp-verecektir. (Talak Suresi, 7)

Demek ki, gerçekten zorlukla beraber kolaylık vardır. Gerçekten güçlükle beraber kolaylık vardır. (İnşirah Suresi, 5-6)

İNSANLAR VİCDANLARI DOĞRUYU KABUL ETTİĞİ HALDE NEDEN VİCDANLARININ EMRETTİKLERİNE UYMAZLAR?

Bir insanın vicdanına uymamasının temelinde Allah'a ve ahirete imanının zayıflığı yatmaktadır. İnanç zayıflığının getirdiği birçok ahlaki bozukluk vardır ve bunlar bir insanın vicdanına uymasını engelleyici rol oynarlar. Evet, hakka karşı direnen bu kişilerin vicdanları da aslında doğruyu, dini, Allah'ın varlığını bilmektedir. Ancak aşağıda detaylandıracağımız nedenlerden dolayı bu kişiler doğru olduğunu bildikleri şeylere uymazlar. Allah Kuran'da birçok ayette insanların akıl erdirdikleri ve vicdanları kabul ettiği halde bile bile inkar ettiklerini bildirir.

Örneğin Allah'ın vahyi olan Tevrat'ı bile bile değiştiren Yahudiler hakkında şöyle denir:

... Oysa onlardan bir bölümü, Allah'ın sözünü işitiyor, (iyice algılayıp) akıl erdirdikten sonra, bile bile değiştiriyorlardı. (Bakara Suresi, 75)

Kitap Ehlinden çoğu, kendilerine gerçek (hak) apaçık belli olduktan sonra, nefislerini (kuşatan) kıskançlıktan dolayı, imanınızdan sonra sizi inkara döndürmek arzusunu duydular... (Bakara Suresi, 109)

Kendilerine kitap verdiklerimiz, onu (peygamberi), çocuklarını tanır gibi tanırlar. Buna rağmen içlerinden bir bölümü, bildikleri halde gerçeği gizlerler. (Bakara Suresi, 146)

Peki nedir insanları bu kadar direnmeye, doğrulara karşı duyarsızlaşmaya iten nedenler?

Büyüklenmelerinden dolayı vicdanlarına uymayanlar

"Allah'ın Delilleri Ancak Vicdanla Görülür" bölümünde evrimci bilim adamlarını örnek vererek, Allah'ın varlığının delillerini gözleriyle görmelerine rağmen O'nu inkar ettiklerinden söz etmiştik. Bu konuyla ilgili şöyle bir örnek daha vermek istiyoruz: Ünlü İngiliz zoolog ve evrimci D. M. S. Watson, kendisinin ve diğer meslekdaşlarının evrimi neden kabul ettiklerini şöyle açıklamıştır:

Evrim teorisinin yaygın kabul gören bir teori olmasının nedeni, bu teoriyi ispatlayacak yeterli delilin var olması değil, ancak diğer alternatifin yani doğaüstü

yaratılışın tümüyle kabul edilemez olmasıdır. (D. M. S. Watson, "Adaptation", Nature, sayı 124, s. 233)

Watson'ın "doğaüstü yaratılış" sözüyle kastettiği, Allah'ın yaratışıdır. Söz konusu bilim adamı görüldüğü gibi bunu "kabul edilemez" bulmaktadır. Neden? Bilim öyle söylediği için mi? Hayır, aksine bilim yaratılışın doğruluğunu ispatlamaktadır. Watson'ın bunu kabul edilemez saymasının tek nedeni, Allah'ın varlığını inkar etmek için kendisini şartlandırmış olmasıdır. Diğer tüm evrimciler de bu durumdadırlar.

Kuran'da, bu gibi insanların durumu şöyle açıklanır:

Vicdanları kabul ettiği halde, zulüm ve büyüklenme dolayısıyla bunları (Allah'ın delillerini) inkar ettiler. Artık sen, bozguncuların nasıl bir sona uğratıldıklarına bir bak. (Neml Suresi, 14)

İşte burada üzerinde duracağımız konu da, bu kişilerin neden vicdanlarına rağmen Allah'ı inkar ettikleridir. Yukarıdaki ayetlerde bildirildiği gibi bunun nedenlerinden biri büyüklenmeleri, yani kibirleridir.

Kibirin ve büyüklenmenin nedeni "enaniyet"tir. Enaniyet terimi "ben" anlamına gelen "ene" kelimesinden türemiştir. Kişinin kendisini ve çevresindeki varlıkların tamamını Allah'tan bağımsız görmesi, tüm tavrının ve anlayışının bu bakış açısına göre olması enaniyettir. Kuşkusuz bir insan kendisini Allah'tan bağımsız gördüğü zaman tüm sahip olduğu özellikleri de kendisinden zannedecektir. Oysa sahip olduğu imkanlar, zenginlik, bedeni, yakını olarak gördüğü insanların tamamı, aklı, bilgisi Allah'a aittir. Allah dilediği zaman sahip olduğu herşeyi o kişiden alabilir. Kişi beklemediği bir anda tüm mal varlığını kaybedebilir. Sağlıklı bir insanken bir anda sağlığı bozularak başkalarına muhtaç bir insan haline gelebilir. Bir ayette sahip olduklarını kendinden zanneden kişiye verilen karşılık şöyle bildirilmiştir:

Dedi ki: "Bu, bende olan bir bilgi dolayısıyla bana verilmiştir." Bilmez mi, ki gerçekten Allah, kendisinden önceki nesillerden kuvvet bakımından kendisinden daha güçlü ve insan-sayısı bakımından daha çok olan kimseleri yıkıma uğratmıştır. Suçlu-günahkarlardan kendi günahları sorulmaz. (Kasas Suresi, 78)

İşte enaniyet kişinin bunları görmesini engeller. Enaniyetli insan, herşeyi kendi gücüyle yaptığını zanneder. Acizliğini ve Allah'a muhtaç olduğunu düşünmez. Kendisini Allah'tan bağımsız bir varlık olarak gördüğü için O'na karşı bir sorumluluk hissetmez. Hiç kimseye hesap vermek zorunda olmadığını da düşünerek büyüklenir.

Vicdanı Allah'ın varlığını bildiği halde, büyüklenme hissinden dolayı bunu kabul etmez. Çünkü Allah'ın varlığını kabul etmesi demek, kendisinden üstün bir varlığın hakimiyetini, dolayısıyla O'na kulluk etmesi, boyun eğmesi gerektiğini kabul etmesi

demektir. Böyle olunca hiçbir şeyin kendisinden olmadığını ve her konuda Allah'a muhtaç olduğunu da onaylamış olacaktır.

Ancak burada şuna dikkat etmek gerekir; şimdiye kadar anlatılanların herbiri her insanın nefsinde bulunabilecek olan tehlikelerdir. İnsanın burada verilen örnekleri üçüncü şahıslar üzerinde düşünmesi, "kendine kondurmaması" büyük bir yanlış olur. Örneğin "vicdanları kabul ettiği halde inkar etme"yi sadece evrimcilere ait bir özellik zannetmek büyük bir hatadır. Çünkü evrimcilerin yaratılışı kabul etmemek için bilimi dahi göz ardı etmeleri, büyüklenmenin sadece bir şeklidir. Bazı insanlar ise, Allah'ın varlığını kabul ettiklerini söyledikleri halde O'nun emirlerine uymazlar. Ya da kendi fikirlerinin, değer yargılarının, Allah'ın insanlara indirdiği yol göstericiden daha doğru olduğunu sanırlar. Bu da enaniyetin başka bir yönüdür. Kısacası enaniyet bazı insanlarda daha belirgin, bazılarında daha gizli oluşabilir. Ancak küçük de olsa, büyük de olsa temelinde aynı mantık yatar; Allah'ın gücünü, Yüceliğini ve O'nun karşısında kendi acizliğini kavrayamamış olmak.

İradesiz oldukları için vicdanlarına uymayanlar

İnsanlar arasında zayıf karakterli olanlar sayıca çok fazladır. Bu zayıf karakterli kişilerin tek amaçları, derin düşünmedikleri ve akıllarını kullanmaya ihtiyaç duymadıkları için sadece, nefislerinin ihtiyaç, zevk ve tutkularını karşılamaktır. Öyle ki, çok ender kişi şahsiyetini geliştirmeyi, derin bir zihinsel kapasiteye sahip olmayı kendisine hedef edinir. Çoğu insan, çevresinde sürdürülen yaşam standartı neyse, onu aynen uygular; kendisinde veya çevresinde bir yenilik yapma, bir güzellik ve mükemmellik arama ihtiyacını hissetmez.

Dinin öngördüğü güzel ahlakı göstermek, Allah'ın hoşnutluğuna uygun yaşamak ise ciddi bir çaba ve irade gerektirir. Vicdanına uyan kişi daima "daha iyi ne yapabilirim" diye düşünür ve bunu yaşantısının her anında uygular. "Müminlere karşı daha tevazulu, daha yumuşak huylu, daha sevgi dolu, daha düşkün, daha ilgili nasıl olabilirim?", "Allah'ın dinini insanlara anlatmak, onları güzel ahlaka, samimiyete ve dürüstlüğe çağırmak için daha fazla ne yapabilirim?", "İnsanların kalbini dine ve güzel ahlaka nasıl ısındırabilirim?", "Allah'a daha fazla nasıl yakınlaşabilirim?", "Allah'ı inkar edenleri bu sapkın ve dar görüşlerinden vazgeçirmenin yolları nelerdir?" gibi, hiç durmadan düşündüğü birçok yüksek hedefi vardır.

Ancak bunları sadece düşünmek elbette yeterli değildir. Asıl önemli olan vicdanen bulunan bu doğruları kişinin irade kullanarak eksiksiz olarak uygulamasıdır. Fakat rahatına düşkün, hiçbir zaman fedakarlıkta bulunmayan, sadece kendi menfaatlerini düşünen, çevresindekilerin ve yaşadığı toplumun içinde bulunduğu durumla ilgilenmeyen biri için bunları uygulamak imkansızdır. Böyle kişiler söz konusu büyük idealleri hep başkalarına yüklerler. İradeleri sadece yaşamla ilgili fonksiyonlarını yerine getirmeye ve ihtiyaçlarını karşılamaya yeterlidir. Zayıf iradeli insanlar da doğal olarak

vicdanlarına uygun davranamazlar, çünkü dini yaşamak daha önce de belirttiğimiz gibi, ciddi bir çaba, güçlü bir irade gerektirir. Nitekim Allah Kuran'da "ciddi çaba"nın makbuliyetini şöyle bildirir:

Kim de ahireti ister ve bir mü'min olarak ciddi bir çaba göstererek ona çalışırsa, işte böylelerinin çabası şükre şayandır. (İsra Suresi, 19)

Kararlılık gösteremedikleri için vicdanlarına uymayanlar

Vicdana uymak aynı zamanda sarsılmaz bir kararlılık gerektirir. Hayatı boyunca vicdanına uymaya kesin karar vermemiş bir kişi, birkaç denemeden sonra, fedakarlıkta bulunduğu için çıkarlarının zedelendiğini, hak ettiği karşılığı alamadığını düşünerek yılgınlık gösterebilir. Bu nedenle vicdanına uymak zor gelir ve bundan vazgeçer.

Vicdana uymak tabii ki beraberinde birtakım fedakarlıkları getirecektir. Örneğin bir insanın aç olduğu, ihtiyaç içinde bulunduğu halde hırsızlık yapmaması, ihtiyacını karşılayacak meşru yollara başvurması vicdanı sayesinde olur. Bu zor görünen şartlar altında kişinin asla Allah'ın hoşgörmeyeceği bir tavra yönelmemesi, ilk bakışta nefsi bir kayıp olarak görülebilir. Ancak vicdanlı kişi bu sayede birkaç günlük çıkarı için, ahiretteki sonsuz çıkarını göz ardı etmemiş ve Allah'ın hoşnut olacağı şekilde davranmış olur. Ve sonsuz bir kazanç sağlar.

Burada önemli olan bir başka nokta, vicdanlı tavrın Allah için gösterildiğinin bilincinde olmaktır. Eğer insan "vicdanlı tavır" sandığı şeyleri insanlardan bir karşılık bekleyerek yapıyorsa, gerçekten de çoğu kez zarara uğrar. Ama karşılığı Allah'tan beklenen vicdanlı tavır gerçek vicdandır ve insana mutlak bir kazanç sağlar. Kuran'da, bu örnek mümin ahlakı şöyle tarif edilmektedir:

Kendileri, ona duydukları sevgiye rağmen yemeği, yoksula, yetime ve esire yedirirler. "Biz size, ancak Allah'ın yüzü (rızası) için yediriyoruz; sizden ne bir karşılık istiyoruz, ne bir teşekkür. Çünkü biz, asık suratlı, zorlu bir gün nedeniyle Rabbimiz'den korkuyoruz. (İnsan Suresi, 8-10)

Ayetlerde görüldüğü gibi, dini yaşamak belirli fedakarlıklar gerektirir. Ve bunlar her zaman nefsin isteklerine uygun olmayabilir. Ama yukarıdaki ayetlerde müminlerin belirttiği gibi, Allah korkusu olan her insan bu fedakarlıkları hiç çekinmeden yerine getirir. Ama Allah korkusu olmayan toplumlarda bu tür fedakarlıklar uygulanmadığı için, sürekli bir bela, sıkıntı, gerginlik hakimdir. İşte vicdan bunu engeller. Allah korkusu ile kesin bir kararlılık göstererek vicdanına uyan kişiler, son derece güvenli, huzurlu toplumlar oluştururlar. Üstelik bu, yalnızca dünyada aldıkları karşılıktır. Allah nefislerindeki tutkulara rağmen fedakarlık gösteren insanlara ahirette sonsuz güzellikler müjdelemiştir. Yukarıdaki fedakar mümin tavrını anlatan ayetlerden sonra gelen ayetler şöyledir:

Artık Allah, onları böyle bir günün şerrinden korumuş ve onlara parıltılı bir aydınlık ve bir sevinç vermiştir. Ve sabretmeleri dolayısıyla cennetle ve ipekle ödüllendirmiştir. Orada tahtlar üzerinde yaslanıp-dayanmışlardır. Orada ne (yakıcı) bir güneş ve ne de dondurucu bir soğuk görürler. (Meyvelerin) Gölgeleri onlara pek yakın ve devşirilmeleri kolaylaştırıldıkça kolaylaştırılmış. Çevrelerinde gümüşten billur kablar, kupalar dolaştırılır. Gümüşten billur kaplar ki, onları belli bir ölçüyle tespit etmişlerdir. Orada onlara bir kadeh içirilir ki, karışımı zencefildir. Bir pınar ki orada "selsebil" olarak adlandırılır. Çevrelerinde (gençlikleri ve dinçlikleri) ebedi kılınmış civanlar dolaşır-durur; sen onları gördüğün zaman saçılmış birer inci sanırsın. Her nereye baksan, bir nimet ve büyük bir mülk görürsün. Onların üzerinde hafif ipek ve ağır işlenmiş atlastan yeşil elbiseler vardır. Gümüşten bileziklerle bezenmişlerdir. Rableri onlara tertemiz bir şarab içirmiştir. Şüphesiz, bu, sizin için bir mükafaattır. Sizin çaba-harcamanız şükre değer (meşkur:makbul) görülmüştür. (İnsan Suresi, 11-22)

Ayrıca önemle belirtmek gerekir ki, Allah Kendi rızası için kararlılık gösteren kullarına yardımda bulunacağını ve işlerini kolaylaştıracağını haber vermiştir. Allah ayetlerde bu kolaylığı şöyle bildirir:

Fakat kim verir ve korkup-sakınırsa, ve en güzel olanı doğrularsa, Biz de onu kolay olan için başarılı kılacağız. (Leyl Suresi, 5-7)

Ayrıca Allah Kuran'da kararlılığı, beğendiği bir ahlak olarak bildirmektedir. Kehf Suresi'nde anlatılan mümin gençlerin önemli bir özelliği, Allah'ın "onların kalpleri üzerinde (sabrı ve kararlılığı) rabtetmiş..." olmasıdır. (Kehf Suresi, 14) Bir diğer ayette, Allah'ın elçisini ve müminleri "takva sözü üzerinde kararlılıkla ayakta tuttuğu" haber verilir. (Fetih Suresi, 26) Başka ayetlerde de din ahlakını yaşamada kesin bir kararlılık göstermek emredilir. Bir ayette şöyle denmektedir:

(Allah) Göklerin, yerin ve her ikisi arasındakilerin Rabbidir; şu halde O'na ibadet et ve O'na ibadette kararlı ol. Hiç O'nun adaşı olan birini biliyor musun? (Meryem Suresi, 65)

Kendilerini yeterli gördükleri için vicdanlarına uymayanlar

İnsanların vicdanlarını etkisiz hale getirmek için kullandıkları en önemli etkenlerden biri, kendilerini her konuda yeterli görmeleridir. Örneğin din konusu sorulduğunda, hemen herkes kendisinin temiz kalpli olduğunu, hiç kimseye bir

zararının dokunmadığını, dini hislerinin çok güçlü olduğunu söyleyecektir. Oysa bunlar kendini aldatmadan başka bir anlam taşımaz. Önemli olan Allah'a kulluk etmek ve O'nun dilediği gibi yaşamaktır. İnsan bunu yapmadığı sürece yaptığı başka herşey anlamsız, boş ve zararlıdır. Yaptıkları kötülükleri güzel sanan bu gibi kişilerden bir ayette şöyle söz edilir:

Kötü olarak işledikleri kendisine çekici-süslü kılınıp da onu güzel gören mi (Allah Katında kabul görecek)? Artık şüphesiz Allah, dilediğini saptırır, dilediğini hidayete eriştirir... (Fatır Suresi, 8)

Bir insanın yaptıklarını güzel ve çekici görmesinin nedeni, kendisini hatasız, eksiksiz, mükemmel bir insan gibi görmesidir. Kendisinin temiz kalpli, iyi niyetli vs. olduğunu öne sürerek Allah Katında iyi bir kul olarak kabul ettiğini iddia edenler, bu durumdadırlar. Oysa gerçek iddia ettiklerinden çok farklıdır. Bir ayette, insanın kendisini yeterli görmesinin doğrudan sapmasının en büyük nedeni olduğu şöyle bildirilir:

Hayır; gerçekten insan, azar. Kendini müstağni gördüğünden. (Alak Suresi, 6-7)

Müstağni kelimesinin anlamı sözlükte "yeterli gören, doygun" olarak belirtilmektedir. Kuran'da kullanıldığı anlamı ise, bir kimsenin Allah'a yakınlığını, Allah ve ahiret korkusunu, ahlakını, dindarlığını yeterli görmesi ve dolayısıyla daha iyisinin arayışına girmemesi şeklindedir. İnsanların çoğu, bu nedenle Allah'ın yolundan sapar.

Oysa insanlar her ne kadar kendilerini yeterli görseler de, aslında vicdanlarında ne kadar eksik olduklarını, Allah'ı razı etmek için neleri yapmadıklarını çok iyi bilirler. Hatta bundan dolayı, ölüm, ahiret, kıyamet gibi konulardan söz etmek istemezler. Biri konuyu açtığında ise hemen konuyu kapatmaya ve "keyiflerini kaçırmamaya" çalışırlar. Keyiflerinin kaçmasının nedeni, ölümü, cenneti ve cehennemi bilmelerine rağmen vicdanlarına uymamaları ve bu nedenle çektikleri iç sıkıntısıdır.

Vicdanını dinleyen bir insanın ise kendisini yeterli görmesi mümkün olmaz. Aksine sürekli, her konuda daha iyisini arar, daha fazlasını yapmaya çalışır. Çünkü vicdanı insana sürekli hesap gününü hatırlatır. Öldükten sonra Allah'a dünya hayatı ile ilgili hesap vereceğini düşünen bir insan da hiçbir zaman yaptıklarını yeterli görmez; Yaratıcısı olan Allah'ın kendisine emrettiklerini büyük bir titizlikle uygular. Kuran'da Allah'ın rızası ve ahiret için ciddi çaba gösterenler hakkında şöyle denir:

Kim çarçabuk olanı (geçici dünya arzularını) isterse, orada istediğimiz kimseye dilediğimizi çabuklaştırırız, sonra ona cehennemi (yurt) kılarız; ona, kınanmış ve kovulmuş olarak gider. Kim de ahireti ister ve bir mü'min olarak

ciddi bir çaba göstererek ona çalışırsa, işte böylelerinin çabası şükre şayandır. (İsra Suresi, 18-19)

Kuşkusuz daha önce de üzerinde durduğumuz gibi, ancak vicdana uyulduğu takdirde Allah yolunda ciddi bir çaba gösterilir. Cahiliyenin anlayışında ise toplumun geneline göre "ortalı" bir ahlak göstermek yeterlidir. Birçok insan adam öldürme, hırsızlık gibi suçları işlemediği sürece ahlakının ve dindarlığının yeterli olduğunu zanneder. Ancak yapmadığı, ertelediği, gözardı ettiği yüzlerce ahlak özelliği ve ibadet bulunduğunu düşünmez. Haram olduğu halde dedikodu yapar, namaz kılmaz, Allah'ın istediği güzel ahlakın yaşanması için hiçbir çaba harcamaz, Allah'ı anmaz ya da çok az anar, kendisine verdiği nimetler için şükretmez, hatta bunların hepsini kendi emeğiyle kazandığını düşünerek kibirlenir, işine gelmediğinde adaletsiz davranabilir, yalan söyleyebilir. Bütün bunlara rağmen kendisini yeterli görmesi ve ahiretteki hesaptan korkmaması, vicdansızlığının bir delilidir.

Kuran'da örnekleri verilen peygamberler ve müminler ise yüksek vicdanın en güzel örneklerini sergilerler. Dualarında, kendilerini yeterli görmeyip Allah'tan kendileri için daha fazlasını istedikleri açıkça görülmektedir. Örneğin Hz. Yusuf Allah'a "… Müslüman olarak benim hayatıma son ver ve beni salihlerin arasına kat" (Yusuf Suresi, 101) diye dua etmektedir. Peygamber olmasına rağmen ahiretten korku ve umutla söz etmektedir. Ancak cahil insanlar cennete gideceklerinden emin olarak konuşurlar. Oysa kendilerini yeterli görüp Allah'a karşı büyüklenen bu insanlar, ahirette hiç ummadıkları bir ortamla karşılaşacak ve hüsrana uğrayacaklardır:

Kişinin (yana yakıla) şöyle diyeceği (gün): "Allah yanında (kullukta) yaptığım kusurlardan dolayı yazıklar olsun, (bana) doğrusu ben, (Allah'ın diniyle) alay edenlerdendim." Veya: "Gerçekten Allah bana hidayet verseydi, elbette muttakilerden olurdum" diyeceği, ya da azabı gördüğü zaman: "Benim için bir kere daha (dünyaya dönme fırsatı) olsaydı da, ihsan edenlerden olsaydım" (diyeceği günden sakının). "Hayır, Benim ayetlerim sana gelmişti, fakat sen onları yalanladın, büyüklüğe kapıldın ve kafirlerden oldun." Kıyamet günü, Allah'a karşı yalan söyleyenlerin yüzlerinin kapkara olduğunu görürsün. Büyüklenenler için cehennemde bir konaklama yeri mi yok? (Zümer Suresi, 56-60)

Vicdana uymamak için öne sürülen mazeretler

Hayır; insan, kendi nefsine karşı bir basirettir. Kendi mazeretlerini ortaya atsa bile. (Kıyamet Suresi, 14-15)

Yukarıdaki ayetlerde de bildirildiği gibi, her insan vicdanen daima doğruyu bilir, ancak bu doğruları uygulamamak için devamlı bahaneler öne sürer. Bu yüzden de sürekli kendince sebepsiz bir sıkıntı içindedir. Çünkü sahtekarlığı, ahlaksızlığı, yalancılığı, bencilliği, kıskançlığı, yanlış tavırlar olduklarını bile bile yapmak bir insanın aslında vicdanen kaldıramayacağı bir yüktür. Ancak şeytan içlerindeki doğru sese kulaklarını tıkayan insanlara, çirkin davranışlarda bulunmaları için türlü yollar gösterir. Doğru olanı uygulayarak aklen ve ruhen rahat bir hayat sürmek varken, bu kişiler vicdanlarını örterek zor olanı seçerler.

Elbette bu insanlar ayetlerde bildirildiği gibi "şeytanın adımlarını izlerken" doğru yolda olduklarını iddia eder, yaptıkları dine uygun olmayan davranışlar için birtakım mazeretler öne sürerler. İnsanların vicdanlarına uymamak için kullandıkları söz konusu mazeretlerden bazıları şunlardır:

"Benim kalbim temiz, bundan bir şey olmaz" mantığı

İnsanların birçoğunun kendilerine göre bir din anlayışları vardır. Bunun nedeni ise insanların yine vicdanlarına uymamak için geliştirdikleri bir savunma mekanizmasıdır. Bir insan vicdanen doğrunun ne olduğunu bilir, ama nefsi bir yandan da onu yanlış olan yöne çeker. Örneğin hatalı bir tavrı yapmaya karar vermekte zorlandığı zaman hemen nefsi devreye girer ve çeşitli bahaneler öne sürer. Kişi nefsini dinleyerek kendini "sözde" rahatlatır ve çok ince hesaplar yapmasına gerek olmadığına, yaptığı şeyin çok basit olduğuna, bundan birşey olmayacağına, kalbinin zaten temiz olduğuna, adam öldürmedikten, hırsızlık ve dolandırıcılık gibi kanun dışı olaylara girişmedikten, kimsenin malında parasında gözü olmadıktan sonra iyi bir insan olduğuna kendini inandırır.

İnsanların çoğunun kolaylıkla yalan söyleyebilmelerinin, dedikodu yapmalarının, başkalarıyla alay etmelerinin ardında yatan neden de budur. Herhangi bir konuda yalan söylemek bir insanın vicdanına tamamen aykırıdır. Ancak bundan birşey olmayacağına, bunların "masum yalanlar" olduğuna dair vicdanını ikna etmeye çalışarak zamanla içindeki doğruyu söyleyen sesi bastırır. Hem dinin gerektirdiği ibadetleri ve hükümleri yerine getirmez, hem dinin sahip olduğu ahlak kurallarına uymaz hem de çok iyi bir insan olduğunu iddia eder. Bu, son derece samimiyetsiz bir yaklaşımdır.

Oysa vicdana gereği gibi uyulmadığı sürece bir insanın ahirette iyi bir karşılık umması imkansızdır. İnsanların genelinin sahip olduğu "benim kalbim temiz" mantığı ile bir insan dünyada, "iyi adam" olarak bilinebilir, ancak o kişi ahirette beklemediği bir karşılık görebilir. Çünkü din ahlakı insanlara sadece adam öldürmemeyi, hırsızlık yapmamayı değil, daha pek çok uygulanması gereken güzelliği emretmektedir. Hepsinden önemlisi de, yalnızca Allah'a kulluk etmeyi ve onun için yaşamayı emretmesidir. Allah gerçek "iyi insan"ları Kuran'da şöyle tarif etmektedir:

Yüzlerinizi doğuya ve batıya çevirmeniz iyilik değildir. Ama iyilik, Allah'a, ahiret gününe, meleklere, Kitaba ve peygamberlere iman eden; mala olan sevgisine rağmen, onu yakınlara, yetimlere, yoksullara, yolda kalmışa, isteyip-dilenene ve kölelere (özgürlükleri için) veren; namazı dosdoğru kılan, zekatı veren ve ahidleştiklerinde ahidlerine vefa gösterenler ile zorda, hastalıkta ve savaşın kızıştığı zamanlarda sabredenler(in tutum ve davranışlarıdır). İşte bunlar, doğru olanlardır ve müttaki olanlar da bunlardır. (Bakara Suresi, 177)

İnsanların birçoğu, kendilerine peygamberleri veya yukarıdaki ayette tarif edilen "iyi insan" modelini örnek alacakları yerde, "dünya tarihinde bu kadar zalim, acımasız insan varken ben onlarla aynı yeri hak etmem" mantığı ile kendilerini aldatmaktadırlar. Ancak bu, bilgisizliklerinden, Allah'ı ve ahireti tanımamalarından kaynaklanmaktadır. Çünkü Allah cehennemi derece derece yaratmıştır. Dolayısıyla herkes yaptığının karşılığını yaptığı kadarıyla alacaktır. Ayrıca cehennemin en üst tabakasının dahi dayanılmaz bir ızdırap kaynağı olduğu bir gerçektir. Üstelik bu sonsuza kadar dindirilemeyecek bir acı olacaktır.

Bu nedenle "bundan birşey olmaz" diyenler cehennemi iyice düşünüp tekrar karar vermeli, vicdanlarının ne dediğini dinlemelidirler.

Kuran'ı uygularken samimi davranmamaları:

İnsanların çok büyük kısmının sahip olduğu bir yanılgı vardır: Kuran'da özel olarak belirtilmemiş bazı konularda vicdanen doğruyu uygulamak yerine, "bu nasılsa Kuran'da yasaklanmamış, yaparsam birşey olmaz" anlayışına sahiptirler. Oysa vicdanen doğru olduğuna inanılan birşeyin, Kuran'da bahsi geçmediği için uygulanmaması sahtekarlıktan başka birşey değildir. Çünkü Kuran'da bir insana dinin ve Allah'ın rızasına uygun tavrın ve ahlakın tüm temel noktaları ayrıntılı şekilde verilir. İnsan da akıl ve vicdan sahibi ise, bu temele dayanarak, Kuran'da verilen örnekleri ve olayları rehber edinerek tüm hayatını düzenler. Örneğin Allah Kuran'da inananlara boş şeylerle ilgilenmemelerini emretmektedir:

Boş ve yararsız olan sözü işittikleri zaman ondan yüz çevirirler ve: "Bizim yapıp-ettiklerimiz bizim, sizin yapıp-ettikleriniz sizindir; size selam olsun, biz cahilleri benimsemeyiz" derler. (Kasas Suresi, 55)

Onlar tümüyle boş şeylerden yüz çevirenlerdir; (Mü'minun Suresi, 3)

Ancak Kuran'da elbette, bir insanın günlük yaşamı sırasında karşılaştığı şeylerin hangisinin boş olduğu tek tek bildirilmemektedir. Allah, boş şeylerin neler olduğunun belirlenmesini samimi kullarının vicdanlarına ve akıllarına bırakmıştır. Her insan

vicdanı ölçüsünde bu konuda hassas olacaktır. Örneğin vicdanına başvuran bir insan, yanında din konusunda bilgisi sınırlı biri varken, Allah'ın varlığı, büyüklüğü, dinin güzellikleri gibi o kişinin öncelikle bilgilendirilmesi gereken konuları bırakıp dünyevi konulara yönelmez. Vicdanı mutlaka o kişiye ahireti için en hayırlı olacak sohbeti yapmasını telkin edecektir. Aynı şekilde bir Müslüman, kendisine ahireti açısından fayda getirmeyeceğine kani olduğu şeyleri de yapmaz; örneğin faydasız bir kitabı okumaz, amaçsız bir programı seyretmez, boş konuşmalara ve işlere dalarak Allah'ı anmaktan uzaklaşmaz.

Elbette yukarıda bahsettiklerimiz, günlük hayatta karşılaşılabilecek yüzlerce örnekten sadece birkaç tanesidir. Burada dikkat edilmesi gereken en önemli nokta şudur: Kuran'da emredilen hükümlere bağlı kalmak kaydıyla, insanların yaşamları boyunca karşılaştıkları olaylarda uygulamaları gereken tavırlar değişiklik gösterebilir. İnsanın karşısına gün içinde sık sık aralarında seçim yapması gereken alternatifler çıkabilir. İşte alternatifli durumlarda en doğru olanın hangisi olduğuna insan vicdanıyla karar verir. Vicdanına uymayan kişi ise, "nasılsa bu yaptığım Kuran'da yasaklanmamış" mantığı ile hareket ederek kendini karda zannedebilir. Ama böyle kişiler bilmelidirler ki, Allah'ın en hoşnut olacağı tavırları vicdanlarını dinleyerek uygulamadıkları sürece, ahirette büyük bir pişmanlık yaşayacaklardır. En önemlisi de bu insanlar, hesap günü sorgulanırken burada sığındıkları bahaneleri öne süremeyeceklerdir. Çünkü Kuran'da bildirildiği gibi o gün her insana; "kendi kitabını oku; bugün nefsin hesap sorucu olarak sana yeter" (İsra Suresi, 14) denecektir. Bu insanlar dünyada vicdanlarının gösterdiği doğrulara gözlerini kapayarak yaşam sürmüşlerdir, ama hesap günü herşeyi itiraf edeceklerdir:

Dediler ki: "Rabbimiz, bizi iki kere öldürdün ve iki kere dirilttin; biz de günahlarımızı itiraf ettik. Şimdi çıkış için bir yol var mı?" "Sizin (durumunuz) böyledir. Çünkü bir olan Allah'a çağırıldığınız zaman inkar ettiniz. O'na ortak koşulduğunda inanıp-onayladınız. Artık hüküm, Yüce, büyük olan Allah'ındır. (Mümin Suresi, 11-12)

Öfkesinin-şiddetinden neredeyse patlayıp parçalanacak. Her bir grup içine atıldığında, bekçileri onlara sorar: "Size bir uyarıcı gelmedi mi?" Onlar: "Evet" derler. "Bize gerçekten bir uyarıcı geldi. Fakat biz yalanladık ve: "Allah hiçbir şey indirmedi, siz yalnızca büyük bir sapmışlık içindesiniz, dedik." Ve derler ki: "Eğer dinlemiş olsaydık ya da akıl etmiş olsaydık, şu çılgınca yanan ateşin halkı arasında olmayacaktık." Böylece kendi günahlarını itiraf ettiler. Çılgınca yanan ateşin halkına (Allah'ın rahmetinden) uzaklık olsun. (Mülk Suresi, 8-11)

"İnsanların çoğunluğu böyle yapıyor" mantığı

İnsanların içine düştüğü en büyük yanılgılardan bir tanesi de "çoğunluğa uymak"tır. Hemen her insanın bilinçaltında çoğunluğun yaptığının doğru olduğuna dair bir kanaat bulunur ve böyle kişiler genellikle tavırlarını bu çoğunluğa göre ayarlarlar. Oysa bahsedilen son derece hatalı bir davranıştır.

Örneğin bir insanın yaşadığı çevrede çoğunluğun çok yüzeysel ve çarpık bir din anlayışı olabilir. İnsanlar Allah'ın varlığına ve ahirete inandıklarını söylerler, ama bu konuda düşünmezler. Dini değerlere "kendilerince" saygılıdırlar, ama bu saygılarını uygulayarak değil, sözle ifade ederler. Dinin birçok emrinin geçmiş dönemler için geçerli olduğunu, bugün için geçerli olmayacağını düşünürler. Bu anlayışa göre ise yukarıda da söz ettiğimiz gibi, bir insanın kalbinin temiz olması, kimseye kötülükte bulunmaması "dindar" olması için yeterlidir. İbadetlere gelince; yaşlanınca zaten yapılacaktır.

Evet, bir kişinin çevresindeki herkes böyle çarpık bir anlayışa sahip olabilir. Bu durumda kişinin tarif edilen anlayışa uyması, kendi vicdanına başvurarak düşünmemesi insanın kendisini kandırmasından başka birşey değildir. Çünkü çoğunluğun her zaman doğru karar verdiğini, doğru bir düşünceye sahip olduğunu gösteren hiçbir kanıt yoktur. Aksine, Allah Kuran'da "çoğunluğa uymak" ile ilgili şunu bildirmektedir:

Yeryüzünde olanların çoğunluğuna uyacak olursan, seni Allah'ın yolundan şaşırtıp-saptırırlar. Onlar ancak zanna uyarlar ve onlar ancak 'zan ve tahminle yalan söylerler.' (Enam Suresi, 116)

Bu nedenle, bir insanın davranışlarında, özellikle dini yaşamasında ve Kuran'ı uygulamasında ona yol gösteren tek ölçü vicdanı olmalıdır. Vicdanının yönlendirmesiyle hareket eden kişi, çoğunluğun ne dediğini veya ne yaptığını kesinlikle göz önünde bulundurmaz. Tek başına da kalsa vicdanının sesini dinler ve Allah'ın kitabına, yani Kuran'a uyar.

Bu durumu herkesin kendi üzerinde düşünmesi gerekir. "Çoğunluğa uyma" psikolojisi her insan için bir tehlike oluşturabilir. Örneğin bir kişi şu ana kadar okuduklarıyla vicdanında birtakım gerçekleri fark ederek uygulama kararı almış olabilir. Ancak çevresindekilerin tutumunun ve bakış açısının kişiyi hiçbir zaman etkilememesi gerekir. Herkes kendi vicdanının ve Kuran'ın emrettiklerini uygulamakla mükelleftir. Şu unutulmamalıdır ki, Allah kullarını mutlaka dener. Vicdanıyla verdiği doğru bir karardan insanı vazgeçirmeye çalışan bir başka kişi, Allah'ın kendisini denemek için karşısına çıkardığı bir yakını da olabilir. Ancak ahirette insanlar böyle yakınları ile ilgili olarak şunları söyleyeceklerdir:

Vah yazıklar bana, ne olurdu da filanı dost edinmeseydim. Çünkü o, gerçekten bana geldikten sonra beni zikirden (Kur'an'dan) saptırmış oldu. Şeytan da insanı 'yapayalnız ve yardımsız' bırakandır. (Furkan Suresi, 28-29)

"İleride yapacağım" mantığı

İnsanların geneli Allah'a ve Kuran'a inandıklarını, ancak ibadetleri ileri yaşlarında yerine getireceklerini söylerler. Hacca gitmek, tesettür, namaz kılmak gibi ibadetler hemen herkes tarafından yaşlılık dönemine ertelenir. Bunun bilinçaltındaki nedeni, bir insanın kendisini dine adaması ile birlikte tüm dünyevi zevklerden mahrum olacağını zannetmesidir. Oysa Allah Kuran'ın birçok ayetinde dünya nimetlerini müminlere hem dünyada hem de ahirette sunduğunu bildirmektedir:

... İnsanlardan öylesi vardır ki: "Rabbimiz, bize dünyada ver" der; onun ahirette nasibi yoktur. Onlardan öylesi de vardır ki: "Rabbimiz, bize dünyada da iyilik ver, ahirette de iyilik (ver) ve bizi ateşin azabından koru" der. İşte bunların kazandıklarına karşılık nasibleri vardır. Allah, hesabı pek seri görendir. (Bakara Suresi, 200-202)

Dahası bir başka ayette, tüm nimetlerin gerçekte müminler için olduğu müjdelenir:

De ki: "Allah'ın kulları için çıkardığı ziyneti ve temiz rızıkları kim haram kılmıştır?" De ki: "Bunlar, dünya hayatında iman edenler içindir, kıyamet günü ise yalnızca onlarındır." Bilen bir topluluk için ayetleri böyle birer birer açıklarız. (Araf Suresi, 32)

Ayrıca bir insanın bir nimetten gerçek anlamda zevk alabilmesi için o kişinin ruhen huzurlu olması gerekir. Vicdani bir rahatsızlık içinde olan kişi, her türlü nimet içinde bulunsa da hiçbir şeyden zevk alamaz. Bu nedenle dünya hayatını kendilerince doyasıya yaşayabilmek için vicdanlarına uymayanlar veya vicdanlarının emrettiklerini erteleyenler, büyük bir hataya düşmektedirler.

Bu yanılgı içerisindeki insanlar, doğruyu aslında bilmektedirler ve vicdanlarının emrettiklerine uyduklarında tüm yaşantılarını buna göre düzenlemeleri gerekeceğinin de farkındadırlar. Örneğin namaz kıldıkları zaman vicdanlarının sesi daha da ağır basmaya başlayacaktır. Yaptıkları kötülükler ve vicdansızlıklar belirginleşecektir. Nitekim bir ayette, namazın insanları doğruya yönelttiği şöyle bildirilmektedir:

Sana kitaptan vahyedileni oku ve namazı dosdoğru kıl. Gerçekten namaz, çirkin utanmazlıklar (fahşa)dan ve kötülüklerden alıkoyar. Allah'ı zikretmek ise muhakkak en büyük (ibadet)tür. Allah, yaptıklarınızı bilir. (Ankebut Suresi, 45)

Bazı insanlar bu gerçeği anladıkları için, ibadetlerin getirdiği vicdani sorumluluklardan kendilerine bir mazeret bularak kurtulmaya çalışırlar. Allah'ın kesin

olarak emrettiği bu hükümleri inkar edemez, ama ileride hepsini yapacaklarına dair kendilerine ve çevrelerine vaatte bulunurlar.

Erteleme sadece ibadetler için geçerli değildir. Günlük yaşantıda karşılaşılan her olayda vicdanın emrettiği doğrular ertelenir. İnsanlarda hep "şimdilik böyle yapayım, bir dahaki sefere düzeltirim" mantığı vardır. Oysa Allah insanın ertelediklerini de hesap gününde karşısına çıkaracaktır:

O gün, 'sonunda varılıp karar kılınacak yer (müstakar)' yalnızca Rabbinin Katıdır. İnsana o gün, önceden takdim ettikleri ve erteledikleri şeylerle haber verilir. (Kıyamet Suresi, 12-13)

Ertelemek ancak ahireti ve ölümü düşünmeyen, kendilerine yakın görmeyen insanlara mahsus bir tavırdır. Herşeyden önce insan ne zaman, nerede ve ne şekilde öleceğini bilmemektedir. Örneğin şu an bu kitabı okuyan kişi kendisini güvencede hissediyor olabilir. Ancak ansızın meydana gelebilecek bir olay veya bu kitabı okuduktan yarım saat sonra bineceği arabanın kaza geçirmesi, merdivenlerden inerken tansiyonunun düşmesi ve yuvarlanması kolaylıkla ölümüne neden olabilir.

Peki ölüm vakitlerini bilmedikleri halde, bazı insanlar nasıl vicdanlarının emrettiklerini bu kadar kolay erteleyebilmektedirler? Oysa Allah kesin olarak bildirmektedir ki, ölüm meleğini karşısında gören her insan ertelediği şeylerden dolayı büyük bir pişmanlık duyacaktır ve "keşke hepsini yapsaydım" diyecektir. Bu, tarifi mümkün olmayan ve asla dönüşü de bulunmayan bir pişmanlıktır:

O gün, zulmeden, ellerini (hınçla) ısırarak (şöyle) der: "Ah keşke, elçiyle birlikte bir yol edinmiş olsaydım," "Vah yazıklar bana, ne olurdu da filanı dost edinmeseydim." "Çünkü o, gerçekten bana geldikten sonra beni zikirden (Kuran'dan) saptırmış oldu..." (Furkan Suresi, 27-29)

Ayrıca Allah'ın vereceği cezanın ertelenmiş olması da insanları yanıltır. Eğer Allah yapılan her vicdansızlığın karşılığını anında verseydi, insanlar bir kez karşılık aldıktan sonra bir daha vicdansızlık yapamazlardı. Ancak cezanın ertelenmiş olması insanların hakka uyup uymadıklarının ortaya çıkmasını sağlamakta ve deneme ortamı böylelikle oluşturulmaktadır. Allah'ın azabı ertelemesi, bunu hak edenlerin en şiddetli azapla karşılık görmelerinin yanı sıra insanlara dünyada iken tövbe etme imkanı oluşması açısından da önemlidir. Bu, Allah'ın sonsuz merhametinin bir tecellisidir. Bir ayette şöyle bildirilir:

Eğer Allah, kazandıkları dolayısıyla insanları (azab ile) yakalayıverecek olsaydı, (yerin) sırtı üzerinde hiçbir canlıyı bırakmazdı, ancak onları, adı

konulmuş bir süreye kadar ertelemektedir. Sonunda ecelleri geldiği zaman, artık şüphesiz Allah Kendi kullarını görendir. (Fatır Suresi, 45)

Bu yüzden Allah'ın yapılan vicdansızlıklara hemen karşılık vermemesi insanları aldatmamalıdır, çünkü her birinin karşılığı ahirette eksiksiz olarak verilecektir. Allah bu yanlış mantıkta olanları bir ayette şöyle haber vermektedir:

... Ve kendi kendilerine: "Söylediklerimiz dolayısıyla Allah bize azap etse ya." derler. Onlara cehennem yeter; oraya gireceklerdir. Artık o, ne kötü bir gidiş yeridir. (Mücadele Suresi, 8)

Sorgulama gününde hiçbir mazeret geçerli olmayacaktır

Şunu unutmamak gerekir; insanlar ahireti düşünmedikleri için dünyada türlü bahanelerle, yalanlarla vicdanlarını rahatlatmaya çalışabilirler. Bu onlara geçici bir rahatlık sağlayabilir ve vicdanlarının emrettiği gerçeklerden kısa süre de olsa kaçmalarına neden olabilir. Ancak unuttukları bir şey vardır ki, o da Kuran'da şöyle bildirilmektedir:

Kendilerine ilim ve iman verilenler ise, dediler ki: "Andolsun, siz Allah'ın Kitabında (yazılı süre boyunca) diriliş gününe kadar yaşadınız; işte bu dirilme günüdür. Ancak siz bilmiyordunuz." Artık o gün, zulmedenlerin ne mazeretleri bir yarar sağlayacak, ne (Allah'tan) hoşnutluk dilekleri kabul edilecektir. (Rum Suresi, 56-57)

Vicdanlarını mazeretlerle susturanların sonu, bir başka ayette şöyle haber verilir:

Zalimlere kendi mazeretlerinin hiçbir yarar sağlamayacağı gün; lanet de onlarındır, yurdun en kötüsü de. (Mümin Suresi, 52)

VİCDANLI İNSANLARIN DÜNYADA YAŞADIKLARI ORTAM VE CENNET

İnsanların birçoğunda din ahlakını uygulamanın, fedakarlık yapmanın, dürüst olmanın, kısacası vicdana uyarak davranmanın kişiye bazı şeyler kaybettireceğine dair yanlış bir inanç vardır. Halbuki bu çok büyük bir yanılgıdır. Herşeyden önce, Allah Kuran'da, emrine uyup güzel davranışlarda bulunanlara sonsuz bir cennet hayatı vaat etmiştir. Bu, kazançların en büyüğüdür. Ancak bilinmelidir ki, Allah inananlara sonsuza dek tükenmeden sürecek olan bu olağanüstü yaşamın yanında, dünyada da güzel bir hayat yaşayacaklarını belirtmektedir:

Erkek olsun, kadın olsun, bir mü'min olarak kim salih bir amelde bulunursa, hiç şüphesiz Biz onu güzel bir hayatla yaşatırız ve onların karşılığını, yaptıklarının en güzeliyle muhakkak veririz. (Nahl Suresi, 97)

(Allah'tan) Sakınanlara: "Rabbiniz ne indirdi?" dendiğinde, "Hayır" dediler. Bu dünyada güzel davranışlarda bulunanlara güzellik vardır; ahiret yurdu ise daha hayırlıdır. Takva sahiplerinin yurdu ne güzeldir. (Nahl Suresi, 30)

Allah dünyada müminlere hem maddi, hem manevi yönden zenginlik verir. Bu, birçok kişinin göz ardı ettiği ya da farkına bile varamadığı bir gerçektir. Hatta müminlerin dünyada hep yokluk içinde yaşadığı gibi bir yanılgı yaygındır halk arasında. Oysa birçok Kuran ayetinde Allah'ın tarih boyunca müminlere verdiği zenginlik ve güç bildirilmiştir. Örneğin Allah Hz. Muhammed (sav)'e "Bir yoksul iken seni bulup zengin etmedi mi?" (Duha Suresi, 8) ayetini indirmiştir. Ayrıca Kuran'da Allah'ın Hz. Süleyman'a, Hz. Davud'a, Hz. Yusuf'a, Hz. Zülkarneyn'e ve Hz. İbrahim'e bu dünyada büyük bir mülk armağan ettiğinden söz edilmekte, tüm inananlara geçmiştekilere verilen imkanların verileceği de müjdelenmektedir.

Zenginlik, ihtişam, güzellik, estetik cennetin özellikleridir. Vicdanına uyan kişilerin en büyük hedefleri ise Allah'ın hoşnutluğunu ve cennetini kazanmaktır. Allah bu kişilere, büyük bir özlem duydukları cenneti hatırlatmak ve cennete olan arzularını arttırmak için onlara zenginlik ve ihtişamı dünyada da yaşatır. Ayrıca Allah vicdan sahibi, seçkin ve onurlu insanların dünyada diğer kişilere karşı her yönden üstün ve güçlü olmalarını da istemektedir.

Ancak şunu da belirtmek gerekir ki, Allah dünya hayatındaki imtihanın bir gereği olarak bazı kullarına burada zenginlik vermeyebilir. Böyle bir durumda da müminler Allah'ın dilediği kişiye, dilediği kadar rızık verdiğini bilir ve bulundukları durumdan razı

olurlar. Ahireti düşündükleri için kısa dünya hayatındaki hiçbir koşul onları sıkıntıya düşürmez. Her türlü durumda Allah'a şükrederek, ahireti isterler. Kuran'da bu gerçek şöyle bildirilmektedir:

Allah dilediğine rızkı genişletir-yayar ve daraltır da. Onlar ise dünya hayatına sevindiler. Oysaki dünya hayatı, ahirette(ki sınırsız mutluluk yanında geçici) bir metadan başkası değildir. (Rad Suresi, 26)

Dünyadaki maddi zenginlik ve refahın yanı sıra Allah bu üstün ahlaklı kişilere asıl olarak manevi bir refah verir. Bu kişiler vicdanlarını kullanmalarına ve Allah'ın hoşnutluğunu aramalarına karşılık, bir insan için en önemli özelliklerden biri olan huzura sahiptirler. Ruhlarında hiçbir sıkıntı ve karmaşa olmaz. Dürüstlüğün ve samimiyetin rahat ve güvenli halini yaşarlar. Allah'tan başka hiç kimseden korkmadıkları ve çekinmedikleri için sıkıntı, endişe, korku gibi hisleri yaşamazlar. Dünyevi hırslarının, kıskançlıklarının, bencilliklerinin olmaması onların mutlu, rahat ve neşeli olmalarını sağlar.

Allah birçok ayetinde o felah bulanları, yani kurtuluş ve mutluluk içinde olanları şöyle bildirmektedir:

... Kim nefsinin 'cimri ve bencil tutkularından' korunmuşsa, işte onlar, felah (kurtuluş) bulanlardır. (Haşr Suresi, 9)

Doğrusu, temizlenip arınan felah bulmuştur; Ve Rabbinin ismini zikredip namaz kılan. (Ala Suresi, 14-15)

Artık namazı kılınca, yeryüzünde dağılın. Allah'ın fazlını isteyip-arayın ve Allah'ı çokça zikredin; umulur ki felaha kavuşmuş olursunuz. (Cuma Suresi, 10)

Vicdan sahibi kişiler sadece kendileri gibi güzel huylu kişilerin yanında rahat edebilir. Çünkü bir insanın başkasıyla dost olabilmesi için onun ahlakından ve karakterinden hoşlanması gerekir. Vicdan ise sadece vicdanlı tavırlardan zevk alır. Nefsindeki istek ve tutkulara uyan kişilerin kararları, tavırları, sohbetleri hep Allah'tan uzak olur. Allah'a yakınlaşmak için çaba harcayan insan ise böyle bir ortamdan kaçınarak, Allah'ın hoşnut olacağı ortamlarda bulunmayı ister. Nitekim Allah'ın emri de budur:

Sen de sabah akşam O'nun rızasını isteyerek Rablerine dua edenlerle birlikte sabret. Dünya hayatının (aldatıcı) süsünü isteyerek gözlerini onlardan kaydırma. Kalbini Bizi zikretmekten gaflete düşürdüğümüz, kendi 'istek ve tutkularına (hevasına)' uyan ve işinde aşırılığa gidene itaat etme. (Kehf Suresi, 28)

Aslında vicdanlı bir insanın kıstası cennettir; cennete büyük bir özlem duyduğu için dünyadaki şartlar için de oradaki ortamın benzerini oluşturmaya çalışır. Cennetteki

insanlarla nasıl konuşulursa müminlerle öyle konuşur, cennetteki nimetlere bakan bir insanın yüz ifadesi neyse o bakışı kullanır, cennette söyleyemeyeceği bir sözü söylemez, cennette düşünemeyeceği bir kötülüğü düşünmez. Ayrıca cennet nasıl her yönden, maddi ve manevi olarak kusursuz bir temizliğe sahipse, dünya şartlarında oluşabilecek en fazla temizliği sağlar; cennette olmayacak, cehenneme has tüm özelliklerin herbirini dünyada da ortadan kaldırmaya çalışır.

Dolayısıyla vicdanına uymakla bir insan kendisini cennetteki hayatına hazırlıyor ve cennete layık olmak için eğitiyor demektir. Bir ayette Allah, güzel davranışlarda bulunanların cennetteki yerlerini hazırladıklarını şöyle bildirir:

Kim inkar ederse, artık onun inkarı kendi aleyhinedir; kim salih bir amelde bulunursa, artık onlar kendi lehlerine olarak (cennetteki yerlerini) döşeyip hazırlamaktadırlar. (Rum Suresi, 44)

Vicdanlı kişilerin gerçek mekanı: Cennet

Allah, dünyada maddi ve manevi güzellikler verdiği vicdan sahibi kişileri, ölümlerinden sonra asıl mekanları olan cennetle müjdelemektedir. Cennet, dünya tarihi boyunca içlerindeki "doğruya yönelten ses"e uymuş, vicdanı en yüksek kişilerin biraraya geldikleri mekandır. Cennette vicdana aykırı ne bir konuşma, ne bir bakış, ne de bir tavır olmayacaktır. Cennet ortamına dünyada işledikleri hayırların karşılığını en güzeliyle almış olan kişilerin neşesi ve mutluluğu hakim olacaktır ve bu ortam sonsuza kadar sürecektir. Cennetin güzelliği, Yasin Suresi'nde şöyle anlatılmaktadır:

İşte bugün hiç kimseye (hiç) bir şeyle zulmedilmez ve siz de yaptıklarınızdan başkasıyla karşılık görmezsiniz.

Gerçek şu ki, bugün cennet halkı, 'sevinç ve mutluluk dolu' bir meşguliyet içindedirler. Kendileri ve eşleri, gölgeliklerde, tahtlar üzerinde yaslanmışlardır. Orada taptaze-meyveler onların ve istek duydukları herşey onlarındır. Çok esirgeyen Rabden onlara bir de sözlü "Selam" (vardır). (Yasin Suresi, 54-58)

VİCDANINA UYMAYAN KİŞİLERİN YAŞADIKLARI ORTAM VE CEHENNEM

Vicdanlı kişilerin dünyadaki yaşantılarından söz ederken, toplumun büyük bir çoğunluğunda vicdana uymanın insanın çıkarlarını zedeleyeceği gibi bir inanışın yaygın olduğunu belirtmiştik. Dolayısıyla bu yanlış mantığa sahip kişiler vicdanlarına uymayarak istek ve tutkularını tatmin edebileceklerini, çıkarlarını koruyabileceklerini ve böylece karda olacaklarını zannederler. Dünya hayatındaki yanılgılarının en büyüklerinden biri budur ve bu sapkın inanışları nedeniyle hem dünyayı hem de ahireti kaybederler.

Dünyayı kaybederler, çünkü herşeyden önce vicdana uymamanın verdiği büyük bir iç sıkıntısı yaşarlar. Vicdan Allah'ın emrindedir ve insanın kontrolünün tamamen dışındadır. Bir insan kendi içinde ne karar verirse versin, neye eğilim gösterirse göstersin, vicdanı onun peşini asla bırakmaz ve her durumda doğruyu söyler. Bir yandan doğrunun ne olduğunu dinleyip bir yandan da buna uymamak büyük bir "vicdan azabı" doğurur. "Vicdan azabı" diğer sıkıntıların hiçbirine benzemez. Bu, Allah'ın insanlara yaptıklarına karşılık olmak üzere ve aynı zamanda hatalarını düzeltmeleri için fırsat olarak verdiği bir sıkıntıdır. Kuran'da vicdanlarına uymadıkları için sıkıntı çeken ve bu sıkıntıya dayanamayarak tevbe eden üç kişiden özellikle bahsedilmektedir:

(Savaştan) Geri bırakılan üç (kişiyi) de (bağışladı). Öyle ki, bütün genişliğine rağmen yeryüzü onlara dar gelmişti, nefisleri de kendilerine dar (sıkıntılı) gelmişti ve O'nun dışında (yine) Allah'tan başka bir sığınacak olmadığını iyice anladılar. Sonra tevbe etsinler diye onların tevbesini kabul etti. Şüphesiz Allah, (yalnızca) O, tevbeleri kabul edendir, esirgeyendir. (Tevbe Suresi, 118)

Kuran'da, çektiği vicdan azabı örnek verilenlerden biri de Allah'ın övdüğü bir elçisi olan Hz. Yunus'tur. Hz. Yunus, kavmi kendisini dinlemeyince onları terk etmiştir. Fakat bir süre sonra kavmini terk etmesinin yanlış olduğunu anlayarak büyük bir pişmanlık duymuş ve Allah'a tevbe etmiştir. Allah tevbesini kabul ederek onu tekrar peygamber olarak bir kavme göndermiştir. Bu kıymetli insanın duyduğu vicdan azabı Kuran'da farklı ayetlerde şöyle tarif edilmektedir:

Balık sahibi (Yunus'u da); hani o, kızmış vaziyette gitmişti ki; bundan dolayı kendisini sıkıntıya düşürmeyeceğimizi sanmıştı. Karanlıklar içinde: "Senden başka ilah yoktur, Sen Yücesin, gerçekten ben zulmedenlerden oldum"

diye çağrıda bulunmuştu. Bunun üzerine duasına icabet ettik ve onu üzüntüden kurtardık. İşte Biz, iman edenleri böyle kurtarırız. (Enbiya Suresi, 87-88)

Şimdi sen, Rabbinin hükmüne sabret ve balık sahibi (Yunus) gibi olma; hani o, içi kahır dolu olarak (Rabbine) çağrıda bulunmuştu. Eğer Rabbinden bir nimet ona ulaşmasaydı, mutlaka yerilmiş ve çıplak bir durumda (karaya) atılmış olacaktı. (Kalem Suresi, 48-49)

Yalnız özellikle belirtmek gerekir ki, yukarıda verilen her iki örnekte de, vicdan azabından dolayı tevbe ederek bu durumlarından kurtulan müminler vardır. Bu örneklerden anlaşıldığı gibi, bir insanın huzur bulabilmesi için vicdanına uyması, hata yaptığında tövbe ederek Allah'a yönelmesi şarttır. Aksi bir tavır gösteren kişilerin yaşantıları boyunca "içlerinin kahır dolu olması", "üzüntü" içinde yaşamaları kaçınılmaz bir durumdur.

Ancak buna rağmen insanların çok büyük kısmı duydukları vicdan azabına rağmen hakka karşı direnen tutumlarını sürdürür, vicdanlarına uymazlar. Genellikle daha önce söz ettiğimiz vicdanı baskı altına alma, erteleme ve mazeretler öne sürme gibi yöntemlerle içlerindeki sesi bastırmaya çalışırlar. Allah vicdanlarına uymayan, kalbi İslam'a ve dine karşı duyarsız olanların iç sıkıntılarını, yaşadıkları manevi boşluk ve sahipsizlik hissini Kuran'da şöyle bildirmektedir:

... Kim Allah'a ortak koşarsa, sanki o gökten düşmüş de onu bir kuş kapıvermiş veya rüzgar onu ıssız bir yere sürükleyip atmış gibidir. (Hac Suresi, 31)

Allah, kimi hidayete erdirmek isterse, onun göğsünü İslam'a açar; kimi saptırmak isterse, onun göğsünü, sanki göğe yükseliyormuş gibi dar ve sıkıntılı kılar. Allah, iman etmeyenlerin üstüne işte böyle pislik çökertir. (Enam Suresi, 125)

Yaşadıkları bu iç sıkıntısının yanında bir de ruhlarının bir türlü tatmin olamaması vardır. Dünya şartları içinde sahip olabilecekleri en fazla menfaati elde etseler dahi bununla tatmin olamazlar. Her zaman bir doyumsuzluk ve eksiklik hissederler. Çünkü Allah insanın ruhunu sadece vicdanına uymakla, Allah'ın hoşnutluğunu kazanmakla tatmin olacak şekilde yaratmıştır. Bir ayette şöyle denir:

Bunlar, iman edenler ve kalpleri Allah'ın zikriyle mutmain olanlardır. Haberiniz olsun; kalbler yalnızca Allah'ın zikriyle mutmain olur. (Rad Suresi, 28)

Yukarıdaki ayetten de anlaşıldığı gibi, ancak Allah'a yönelen, O'nu anan ve O'nun kendilerine bir yol gösterici olarak armağan ettiği vicdana tabi olan kişiler dünyada rahatlık bulabilirler.

Ayrıca vicdanlı birinin çevresinde nasıl hep vicdanlı kişiler bulunursa, vicdanına uymayan kişiler de yine vicdanına uymayanlarla birlikte olmaya mahkumdur. Böyle kişilerin çevresinde hep "şeytanın peşine takılmış", vicdanına uymayan insanlar ve bunların oluşturduğu sıkıntı verici bir ortam oluşur. Aslında gerçeği bildikleri halde uygulamayanlar, fedakarlık yapmayı çirkin görenler, adaletsizlik yapanlar, kıskanç davrananlar, insanlarda gördükleri eksikliklerle alay edenler, kibirlenenler ve bunlar gibi her türlü kötü ahlakı uygulayanlar, aynı tavırlarla karşılık görürler. Herşeyden önce, vicdanın değil de çıkarların kıstas olduğu bir ortam son derece güvensizdir. Böyle bir ortam herkes üzerinde büyük bir tedirginlik yaratır. İnsan kimden ne göreceğini bilemez. Gerçek bir dost asla bulamaz. Gerçek vefa ve sadakati bulamaz. Fedakar bir tavır hiçbir zaman oluşmaz. Insanlar hep kendilerine karşı insaniyetli ve ince düşünceli davranılmasını isterler. Ancak böyle bir ortamda ne kendileri başkalarını düşünür ne de başkaları onları düşünür.

Böylece dünyada maddi ve manevi her yönden cehennem ortamını yaşarlar. Üstelik içinde bulundukları sıkıntılı durumun bazen kendileri bile nedenini anlayamazlar. Allah'tan vicdana uymamanın bir cezası olarak, bir türlü tatmin etmeyen, huzur vermeyen, güzellik göstermeyen bir hayatı yaşarlar. Ancak bu, yalnızca dünyada yaşadıkları azapdır. Ahirette karşılaşacakları sonsuz azap elbette dünyadaki ile kıyas edilemeyecek derecede korkunç ve dehşetli olacaktır. Dünyada vicdansızlık yapanların ahirette görecekleri karşılık Kuran'da şöyle bildirilir:

Artık o gün hiç kimse (Allah'ın) vereceği azap gibi azaplandıramaz. Onun vuracağı bağı hiç kimse vuramaz. (Fecr Suresi, 25-26)

Önemle belirtilmesi gereken bir nokta daha vardır: Vicdanlı kişiler nasıl cennetteki yerlerini hazırlıyorlarsa, vicdansızlar da aynı şekilde cehennemdeki yerlerini hazırlamaktadırlar, ama kendileri bunun şuurunda değillerdir:

Azab konusunda senden acele (davranmanı) istiyorlar. Eğer adı konulmuş bir ecel (tayin edilmiş bir vakit) olmasaydı, herhalde onlara azab gelmiş olurdu. Fakat kendileri şuurunda olmadan, onlara kuşkusuz apansız geliverecektir. Azab konusunda senden acele (davranmanı) istiyorlar. Oysa cehennem, o inkar edenleri gerçekten kuşatıp-durmaktadır. Azabın onları üstlerinden ve ayaklarının altından kaplayacağı gün (Allah): "Yaptıklarınızı tadın" der. (Ankebut Suresi, 53-55)

KURAN'DAN VİCDAN VE VİCDANSIZLIK ÖRNEKLERİ

İnsanlara sorulsa birçoğu kendilerini son derece vicdanlı kişiler olarak tanımlarlar. Kimse "vicdansız" vasfını kendisine yakıştırmaz. Ancak vicdan konusunda da diğer tüm konularda olduğu gibi tek ölçü Kuran'dır. Kuran'da Allah, geçmişte yaşamış topluluklardan birçok olaylar ve konuşmalar aktarır. Bu olayların her biri insanlara özellikle bildirilmektedir. Çünkü bunların her birinde insanlar için ibretler, öğütler bulunmaktadır. Kitabın bu bölümünde, Kuran'da aktarılan bu örneklere yer verilecektir. Bunun amacı, vicdanına uyan ve uymayan insanlar arasındaki farkı daha da belirginleştirmek ve gerçek vicdan sahibi kişileri daha iyi tanıma imkanını sağlamaktır. Vicdanını tam olarak kullanan insanlara en güzel örnekler Allah'ın elçilerindedir. Allah Kuran'da bunu şöyle bildirmektedir:

Andolsun, sizin için, Allah'ı ve ahiret gününü umanlar ve Allah'ı çokça zikredenler için Allah'ın Resûlü'nde güzel bir örnek vardır. (Ahzab Suresi, 21)

Allah başka ayetlerde ise Hz. İbrahim ve Hz. İsa'yı örnek olarak vermektedir.

O (İsa), yalnızca bir kuldur; kendisine nimet verdik ve onu İsrailoğullarına bir örnek kıldık. (Zuhruf Suresi, 59)

İbrahim ve onunla birlikte olanlarda size güzel bir örnek vardır... (Mümtehine Suresi, 4)

Allah, elçilerin kıssalarının insanlara bir öğüt olduğunu Yusuf Suresi'nde de şöyle bildirmektedir:

Andolsun, onların kıssalarında temiz akıl sahipleri için ibretler vardır. (Bu Kuran) düzüp uydurulacak bir söz değildir, ancak kendinden öncekilerin doğrulayıcısı, herşeyin 'çeşitli biçimlerde açıklaması' ve iman edecek bir topluluk için bir hidayet ve rahmettir. (Yusuf Suresi, 111)

Bu nedenle, Kuran'ı okuyan herkesin, elçilerle ilgili olayları öğrendiğinde, kendisininkiyle onların vicdanlarını, tavırlarını ve Allah için yaptıklarını karşılaştırması ve onlar gibi bir ahlak göstermek için ciddi bir çaba içerisine girmesi gerekmektedir.

Kuran'ın pekçok ayetinde kutlu Peygamberimiz Hz. Muhammed'in vicdanlı tavrına ve her türlü zorluk ve sıkıntı karşısında güzel ahlakından asla ödün vermemesine dikkat

çekilmektedir. Peygamberimiz Hz. Muhammed'in kavmine yaptığı tebliğde, inkar edenlere verdiği cevaplarda, kendisine atılan iftiralar karşısında gösterdiği tavırlarda iman edenler için çok güzel örnekler vardır. Peygamberimiz (sav)'in bu vicdanlı ve üstün tavırlardan biri de Tevbe Suresi'nde bildirilmektedir. Hz. Muhammed (sav)'in Mekke'den çıkarıldığı dönemde, inkarcıların zorlu baskıları karşısında gösterdiği ahlak ayette şu şekilde bildirilmektedir:

"Siz ona (peygambere) yardım etmezseniz, Allah ona yardım etmiştir. Hani kafirler ikiden biri olarak onu (Mekke'den) çıkarmışlardı; ikisi mağarada olduklarında arkadaşına şöyle diyordu: "Hüzne kapılma, elbette Allah bizimle beraberdir." Böylece Allah ona 'huzur ve güvenlik duygusunu' indirmişti, onu sizin görmediğiniz ordularla desteklemiş, inkar edenlerin de kelimesini (inkar çağrılarını) alçaltmıştı. Oysa Allah'ın kelimesi, Yüce olandır. Allah üstün ve güçlüdür, hüküm ve hikmet sahibidir." (Tevbe Suresi, 40)

Ayette de bildirildiği gibi Hz. Muhammed (sav) yanındaki kişiye hemen Allah'ın varlığını, Allah'ın onlarla birlikte olduğunu hatırlatmıştır. Allah bu vicdanlı tavrının karşılığı olarak onu görünmez ordularla desteklemiş ve inkarcılara karşı zafer vermiştir.

Kuran'da vicdanlı ve takva sahibi insanlara elçiler dışında bazı müminler de örnek verilmiştir. Hz. Meryem, Firavun'un karısı ve Firavun'un zulmüne rağmen Hz. Musa'ya itaat eden kişiler, bu salih insanlara bazı örneklerdir. İlerleyen sayfalarda, bu kişilerin de vicdanlarına uyarak sergiledikleri ahlaki güzellilklerden söz edeceğiz.

Samimiyetleri sayesinde Allah Katında üstün yerleri olan bu insanların yanı sıra, Kuran'da, vicdanına uymayan insanların tavır ve konuşmalarından da örnekler yer almaktadır. Bunlardan da bazı örnekler vereceğiz. Bu kötü örnekleri okurken dikkat edilmesi gereken şey ise, söz konusu konuşmaların veya tavırların günümüzde nasıl ortaya çıkabileceğini düşünmek ve bunların her birinden sakınmaktır.

Hz. Nuh'un dine daveti

Peygamberlerin hayatları boyunca dini büyük bir sabırla ve gayretle anlatmaları, her türlü koşulda asla taviz vermemeleri, onların vicdanlarına uymalarının bir sonucudur. Örneğin Hz. Nuh Kuran'da, yaptığı tebliğ ile örnek verilen peygamberlerdendir. Kuran'da Hz. Nuh'un kavmini gece gündüz Allah'ın yoluna çağırdığı, onların alaylarına, zulümlerine aldırmadan, herkesi Allah'ın azabı ile uyarıp korkuttuğu bildirilmektedir:

Dedi ki: "Rabbim, gerçekten kavmimi gece ve gündüz davet edip-durdum. Fakat davet etmem, bir kaçıştan başkasını artırmadı. Doğrusu ben, onları bağışlaman için her davet edişimde, onlar parmaklarını kulaklarına tıkadılar, örtülerini başlarına çektiler ve büyüklük tasladıkça büyüklük gösterip-

direttiler. Sonra onları açıktan açığa davet ettim. Daha sonra (davamı) onlara açıkça ilan ettim ve kendilerine gizli gizli yollarla yanaşmak istedim. Bundan böyle" dedim. "Rabbinizden mağfiret isteyin; çünkü gerçekten O, çok bağışlayandır. (Nuh Suresi, 5-10)

Yukarıdaki ayetlerde bildirilen Hz. Nuh'un konuşmasından da anlaşılacağı gibi Hz. Nuh, vicdanının ona emrettiği herşeyi uygulamıştır. Gece-gündüz kavmini dine davet etmesi, bunu yaparken de gizli ve açık yollar denemesi onun bu konudaki ciddi ve samimi çabasını göstermektedir. Kavminin Hz. Nuh'a verdiği karşılık ise Kuran'da şöyle bildirilmektedir:

Kendilerinden önce Nuh kavmi de yalanlamıştı; böylece kulumuz (Nuh)u yalanladılar ve: "Delidir" dediler. O 'baskı altına alınıp engellenmişti.' (Kamer Suresi, 9)

Kavminin azgın tavrına karşılık olarak Allah Hz. Nuh'a şöyle vahyetmiştir:

... Gerçekten iman edenlerin dışında, kesin olarak kimse inanmayacak. Şu halde onların işlemekte olduklarından dolayı üzülme. Bizim gözetimimiz altında ve vahyimizle gemiyi imal et. Zulmedenler konusunda bana hitapta bulunma. Çünkü onlar suda boğulacaklardır. (Hud Suresi, 36-37)

Allah'ın yardımı gelene kadar Hz. Nuh kavmine tebliğ yapmıştır. Bu kuşkusuz büyük bir sabır gerektirir. Hz. Nuh'un karşılaştığı tüm zorluklara rağmen dini anlatmaktan asla vazgeçmemesi onun vicdanının bir sonucudur.

Kuran'da zikredilen peygamberlerin hepsi aynı kararlılık ve sabırla kavimlerini dine davet etmişlerdir. Allah bu salih kullarına Kendi Katından hikmet, anlatım çarpıcılığı ve ilim vererek onları güçlendirmiştir. Her birinin tebliği müminlerin hidayetine vesile olurken, inkar edenlerin de sahtekarlıklarını ortaya çıkarmıştır. Allah, elçileri aracılığı ile hakkı batılın üzerine atarak, batılın beynini darmadağın etmiştir. Bu değişmez İlahi kanun bir ayette şöyle açıklanır:

Hayır, Biz hakkı batılın üstüne fırlatırız, o da onun beynini darmadağın eder. Bir de bakarsın ki, o, yok olup gitmiştir. (Allah'a karşı) Nitelendiregeldiklerinizden dolayı eyvahlar size. (Enbiya Suresi, 18)

Hz. İbrahim "tek başına bir ümmetti"

Gerçek şu ki, İbrahim (tek başına) bir ümmetti; Allah'a gönülden yönelip itaat eden bir muvahhiddi ve o müşriklerden değildi. O'nun nimetlerine şükrediciydi (Allah) onu seçti ve doğru yola iletti. Ve Biz ona dünyada bir güzellik verdik; şüphesiz o, ahirette de salih olanlardandır. Sonra sana vahyettik: "Hanif (muvahhid) olan İbrahim'in dinine uy. O, müşriklerden değildi." (Nahl Suresi, 120-123)

Daha önceki sayfalarda Hz. İbrahim'in inkarcılarla olan mücadelesinden bahsedilmişti. Hz. İbrahim inkarcılarla mücadele ederken yukarıdaki ayetlerde de bildirildiği gibi, tek başınaydı. Çevresinde ona yardımcı olabilecek, onu maddi ve manevi yönden destekleyebilecek hiç kimse yoktu. Elbette ki bir insanın tek başına, çevresindeki en azgın insanları karşısına alarak, ölüm tehditlerine dahi aldırmadan Allah'ın dinini anlatması, o kişinin vicdanının ne kadar güçlü olduğunun bir göstergesidir. Öyle ki, kavmi Hz. İbrahim'i ateşe atarak yakmak istemiş, ancak Allah Hz. İbrahim'e yardım etmiş, onu korumuştur:

Dediler ki: "Eğer (bir şey) yapacaksanız, onu yakın ve ilahlarınıza yardımda bulunun."Biz de dedik ki: "Ey ateş, İbrahim'e karşı soğuk ve esenlik ol." Ona bir düzen (tuzak) kurmak istediler, fakat Biz onları daha çok hüsrana uğrayanlar kıldık. (Enbiya Suresi, 68-70)

Hz. İbrahim elçilerin Allah'a bağlılıklarına, Allah yolundaki kararlılıklarına, vicdanlı tavırlarına bir örnektir. Nitekim Allah onu " ...Doğrusu İbrahim, çok duygulu, yumuşak huyluydu" (Tevbe Suresi, 114) diyerek tarif eder ki, bu Hz. İbrahim'in son derece ince düşünceli, vicdanlı bir insan olduğunu ifade eder. Ayrıca Hz. İbrahim'in kıssasında Allah'ın yüksek vicdan sahibi kullarına kesin olarak yardımda bulunacağı da görülmektedir.

Allah'ın elçilerinin tamamı aynı ahlak üzerinde davranmışlardır. Hz. Yahya için Kuran'da "Katımız'dan ona bir sevgi duyarlılığı ve temizlik (de verdik). O, çok takva sahibi biriydi, ana ve babasına itaatkardı ve isyan eden bir zorba değildi" (Meryem Suresi, 13-14) denir. Bu sıfatlar, Hz. Yahya'nın Allah'a karşı hiçbir isyankarlığa yanaşmayan yüksek vicdanının ifadesidir.

Hz. Meryem

Hz. İsa'yı Allah'ın "Ol" emriyle babasız olarak dünyaya getiren Hz. Meryem, Kuran'da alemlerin kadınlarına örnek olarak verilen salih bir mümindir. Hz. Meryem büyük bir özenle, ayetin ifadesiyle "güzel bir bitki gibi" yetiştirilmiştir. (Al-i İmran Suresi, 37) Günümüzde yaygın olan "kadın" karakterinden tamamen farklı bir karaktere, ahlak ve vicdan üstünlüğüne sahiptir. Kuran'da Allah Hz. Meryem'in alemlerin kadınlarına üstün kılındığını şöyle bildirmektedir:

Hani melekler: "Meryem, şüphesiz Allah seni seçti, seni arındırdı ve alemlerin kadınlarına üstün kıldı," demişti. "Meryem, Rabbine gönülden itaatte bulun, secde et ve rüku edenlerle birlikte rüku et." (Al-i İmran Suresi, 42-43)

Hz. Meryem'in Kuran'da en dikkat çekici yönlerinden biri ise, iffetine olan düşkünlüğüdür. Hz. Meryem iffetine; toplum kuralları, adet, gelenek olarak değil, Allah'a olan bağlılığı ve O'nun hükümlerine olan titizliği sebebiyle düşkündü.

Kuran'da Hz. Meryem'in Hz. İsa'ya hamile kalması ve onu dünyaya getirmesi ayrıntılı olarak anlatılır. Bildirildiğine göre, Cebrail Aleyhisselam Hz. Meryem'e babası olmayan, Allah'ın ruhundan üflediği bir erkek çocuğun müjdesiyle gelmişti. Bu, Allah'tan kendisine çok büyük bir müjdeydi, çünkü bu çocuk bütün alemlere gönderilecek olan bir peygamberdi. Konuyla ilgili ayet şöyledir:

Demişti ki: "Ben, yalnızca Rabbinden (gelen) bir elçiyim; sana tertemiz bir erkek çocuk armağan etmek için (buradayım)." (Meryem Suresi, 19)

Allah'ın yardımı ve koruması altında doğumunu tek başına gerçekleştiren Hz. Meryem kavmine döndüğünde güçlü bir karakter göstererek yine alemlere örnek oldu. Hz. Meryem ve ailesi kendi yaşadıkları şehirde dindar, iffetli ve inançlı insanlar olarak tanınıyorlardı. Fakat Hz. Meryem aradan uzunca bir süre geçtikten sonra, kavmine yanında bir çocukla dönünce bütün kavmini karşısında buldu. Hz. İsa'nın Allah'ın Hz. Meryem'e verdiği bir müjde olduğuna inanmayanlar, ona iftira edenler, suçlayanlar, hatta zarar vermeye kalkanlar oldu.

Fakat Hz. Meryem insanların rızasına göre değil, yalnızca Allah'ın hoşnutluğuna göre hareket ettiği için bu durum onu hiç etkilemedi. Halbuki cahiliye toplumlarında, sırf insanlardan göreceği muhtemel tepkilerden dolayı vicdanlarından uzaklaşan, namazını, ibadetlerini yerine getirmeyen hatta haramları helalleri dahi göz ardı eden pek çok insan vardır.

Allah Hz. Meryem'e, kavminin suçlamalarıyla muhatap olmaması için hiç kimseyle konuşmamasını ve soru soranlara da konuşmama orucu adadığını bildirmesini vahyetmiştir. Ve bunun ardından da atılan bütün iftiraları insanlara geri aldıracak bir mucize yaratmıştır; beşikte olan Hz. İsa "konuşmama orucu" adayan Hz. Meryem'in yerine açıklama yapmaya başlamıştır:

Bunun üzerine ona (çocuğa) işaret etti. Dediler ki: "Henüz beşikte olan bir çocukla biz nasıl konuşabiliriz?" (İsa) Dedi ki: "Şüphesiz ben Allah'ın kuluyum. (Allah) Bana Kitabı verdi ve beni peygamber kıldı. Nerede olursam (olayım,) beni kutlu kıldı ve hayat sürdüğüm müddetçe, bana namazı ve zekatı vasiyet (emr) etti. Anneme itaati de. Ve beni mutsuz bir zorba kılmadı. Selam üzerimedir; doğduğum gün, öleceğim gün ve diri olarak yeniden-kaldırılacağım gün de." (Meryem Suresi, 29-33)

Böylece Hz. Meryem kavmine karşı Allah'ın verdiği bir mucize ile en güzel şekilde desteklenmiştir. Kuran'da Hz. Meryem'le ilgili olarak anlatılan bu kıssa, Müslüman kadının sahip olması gereken güçlü, cesaretli, Allah'a gönülden bağlı, tek başına mücadele edebilen ve son derece iffetli tavrı göstermektedir.

Burada dikkat edilmesi gereken konulardan biri de şudur: Kuran'da erkek veya kadın ayırımı yoktur. Tüm elçiler ve Allah'ın örnek gösterdiği tüm takva insanlar aynı üstün özelliklere sahiptirler. Bu kişilerin ortak özelliği ise vicdanlarının kendilerine emrettiklerini kayıtsız şartsız uygulamalarıdır. Bunun sonucunda ise alemlere örnek olarak verilen tavır ve ahlak güzellikleri ortaya çıkmaktadır. Kuran'da, vicdanına uymasıyla insanlara verilen bir diğer örnek de Firavun'un karısıdır.

Firavun'un Karısı

Firavun'un karısı, Hz. Musa döneminde Mısır'da İsrailoğulları'nın yönetimini elinde bulunduran Firavun'un eşidir. Tarihe, dünyanın gelmiş geçmiş en zalim insanlarından biri olarak geçen Firavun'un evli olduğu bu salih kadın, nikahında olduğu kişinin tam aksine, Kuran'da tarihin en değerli ve en üstün Müslümanlarından biri olarak anılma onuruna sahip olmuştur. Firavun'un karısının karakteri ve ahlakı Kuran'da, iman edenlere örnek verilmiştir.

Allah, iman edenlere de Firavun'un karısını örnek verdi... (Tahrim Suresi, 11)

Bunun sebebi, Firavun'un karısının Firavun'un sarayında, onun küfri baskısı altında yaşarken, bu zor koşullara rağmen iman etmiş olması ve yine insanların çoğunun aksine, dünyada belki de çok az kimsenin sahip olduğu bir mülkten etkilenmeyerek güçlü bir karakter göstermiş olmasıdır.

Bu mübarek insan tehlikeli bir ortamda, son derece zalim bir kişiyle evli iken Allah'a iman etmiştir. Onun tavrının üstünlüğünü daha iyi anlayabilmek için o dönemin koşullarını Kuran'a dayalı olarak düşünmek gerekir. Öncelikle Firavun'un kişiliğine dikkat edilmelidir:

Sonunda Musa'ya kendi kavminin bir zürriyetinden (gençlerinden) başka - Firavun ve önde gelen çevresinin kendilerini belalara çarptırmaları korkusuyla- iman eden olmadı. Çünkü Firavun, gerçekten yeryüzünde büyüklenen bir zorba ve gerçekten ölçüyü taşıranlardandı. (Yunus Suresi, 83)

Firavun'un karısı, bu zorba insanla ve onun yakın çevresiyle aynı evi paylaşıyordu. Allah'a iman ettiğini söyleyen insanlara Firavun'un askerleriyle nasıl zulmettiğini de biliyordu. İşte Firavun'un karısı iman etmenin böyle zor olduğu bir ortamda, Hz. Musa'nın anlattığı hak dine tabi oldu, vicdanına başvurarak Allah'ın varlığını ve o güne kadar Mısır'a hakim olan inançların hepsinin batıl olduğunu görebildi. Kuşkusuz bu, dünyada çok az insanın göze alabileceği, ancak Allah'a gönülden ve katıksız bir bağlanmayla mümkün olabilecek bir kararlılıktır ve üstün bir vicdan örneğidir.

Ayrıca Firavun'un karısının, aynı zamanda bugüne kadar çok nadir insanın sahip olduğu bir servetin ve mülkün sahibi olduğunu da unutmamak gerekir. Ama bütün bunlardan yüz çevirip Allah'ın dinine tabi olmuştur. Bugün belki de onun sahip olduğu imkanlarla kıyas bile edilemeyecek kadar az bir mülke sahip olan insanların azgınlığı ve bundan dolayı kapıldıkları kibir, kendilerini müstağni görerek Allah'a ibadete yanaşmayışları, bu salih kadının değerini anlamak açısından güzel bir kıyas imkanı oluşturur.

Firavun'un karısının Allah'ın Kuran'da bildirdiği duası onun samimiyetinin bir ifadesidir. Sahip olduğu serveti hiç önemsemeyerek, Allah'tan cennetini şöyle istemiştir:

Allah, iman edenlere de Firavun'un karısını örnek verdi. Hani demişti ki: "Rabbim bana Kendi Katında, cennette bir ev yap; beni Firavun'dan ve onun yaptıklarından kurtar ve beni o zalimler topluluğundan da kurtar." (Tahrim Suresi, 11)

VİCDANSIZLIKLARIYLA TARİHE GEÇMİŞ KİŞİLER FİRAVUN

Firavun, Hz. Musa'nın gönderildiği dönemde yaşamış olan ve Kuran'da kendisinden en çok söz edilen inkarcıdır. Firavun'un gerek Hz. Musa'ya ve onunla birlikte olanlara, gerekse de kendi halkına karşı takındığı tutum detaylı olarak incelendiğinde, vicdanına uymayan, sadece nefsindeki tutkular ve dünya hayatı için yaşayan insanların genel bir karakteri ortaya çıkar. Bu inkarcıların en önde gelenlerinden olan ve halkının arasında zalimliği ile bilinen Firavun'un ruh halini, mantık örgüsünü, tutkularını, beklentilerini, endişelerini ve beklenmedik olaylar karşısındaki tutumunu Kuran ayetlerine bakarak analiz etmek ve vicdansız bir insanın sahip olabileceği özellikleri görmek mümkündür. Bu yüzden burada söz konusu kişiyle ilgili Kuran'da bildirilen tüm detaylar incelenecek ve vicdansızlığın en uç noktaları gözler önüne serilecektir.

Ancak Firavun'un özelliklerini okurken unutulmaması gereken çok önemli bir nokta şudur: Firavun'un sahip olduğu özellikler, bugün toplumda çok yaygın olarak yaşanan özelliklerdir. Samimi olarak düşünen bir insan, bu ahlakın yansımalarını kolaylıkla görebilecektir. En samimi tavır ise, insanın bu özellikleri diğer insanlarda aramadan önce kendi nefsinde -az veya çok- araması ve bu vicdana aykırı tavırları düzeltmesi olacaktır.

Firavun'un zalimliği:

Firavun'un Kuran'da anlatılan temel vasıflarından biri zalimliğidir. Kuran'ın bildirdiğine göre Firavun, hakim olduğu insanların bir bölümü (özellikle İsrailoğulları) üzerinde büyük bir baskı uyguluyor, hatta onların çocuklarını bile öldürüyordu:

Gerçek şu ki, Firavun yeryüzünde (Mısır'da) büyüklenmiş ve oranın halkını birtakım fırkalara ayırıp bölmüştü; onlardan bir bölümünü güçten düşürüyor, erkek çocuklarını boğazlayıp kadınlarını diri bırakıyordu. Çünkü o bozguncülardandı. (Kasas Suresi, 4)

Sadece kendi otoritesini korumak ve ileride kendisine karşı örgütlenebilecek tüm karşı hareketlerin önüne geçmek amacında olan Firavun, sadece erkek çocukları değil, erkek bebekleri de katlettiriyor ve kendi aleyhinde oluşabilecek muhtemel bir tehlikeyi -kendince- başlamadan önlüyordu.

Firavun'un zalimlik üzerine kurduğu düzen, günümüzde de alışık olduğumuz bir tavrın tarihteki örneğinden başka birşey değildir. İnkara ve sınır tanımazlığa dayalı tüm zihniyetler kendi durumlarını muhafaza için gerektiğinde kadınları, çocukları katledebilmekte, savaşlar çıkarabilmekte, masum insanlar üzerine bir kerede yüz binlercesini katledebilecek bombalar yağdırabilmektedir. Buradaki amaç ise sadece kendi menfaatlerini ve güçlerini ne yolla olursa olsun korumaktır.

İnsan yaptığı eylemin Allah Katındaki hükmüne bakmadan yaşarsa mutlaka zalimlik sınırlarına girebilir, birilerini mağdur edebilir, belki tek bir kararı birçoklarının hayatına mal olabilir. İşte Firavun örneği, zalimliğin en uç sınırlarının görüldüğü, ancak günümüzde de farklı metotlarla da olsa yaşatılan bir örnektir.

Firavun'un büyüklenip azması:

Firavun, elindeki güç ve ihtişamdan ötürü büyüklenmiş, Allah'ın sınırlarının tamamen dışına çıktığı gibi, en son kendi ilahlığını ilan edecek kadar azgınlığın uç noktalarına varmıştı. Baskı altına aldığı halkı da dayanılmaz sıkıntılara uğratıyordu. Elindeki gücü korumak için ne yapacağına şaşırmış bir halde her türlü baskı yöntemine başvurmaktaydı. İşte Allah bu noktada elçisi Hz. Musa'ya "Firavun'a git, çünkü o azmış bulunuyor" (Taha Suresi, 24) emrini vahyetmiş ve kendisini bir uyarıcı ve korkutucu olarak Firavun'a göndermiştir.

Firavun'un tüm insanlığa ibret olan büyüklenmesi ve bunun sonucu olan azgınlığı, ayetlerde şöyle anlatılır:

İkiniz Firavun'a gidin, çünkü o, azmış bulunuyor. Ona yumuşak söz söyleyin, umulur ki öğüt alıp-düşünür veya içi titrer-korkar." (Musa ve Harun) Dediler ki: "Rabbimiz, gerçekten onun bize karşı 'taşkın bir tutum takınmasından' ya da 'azgın davranmasından' korkuyoruz. Dedi ki: "Korkmayın, çünkü ben sizinle birlikteyim; işitiyorum ve görüyorum. (Taha Suresi, 43-46)

Böylece Firavun bizzat Allah'ın elçisi tarafından doğru yola davet edilmiştir. Ancak bu onu ıslah etmek yerine, öfkesini ve azgınlığını arttırmıştır. Bu öfkenin altında yatan en önemli etken, sahip olduğu siyasi ve askeri güç yüzünden büyüklenmesi ve durumunu kaybetmekten korkmasıdır. Kuran'da Firavun'un sert üslubu ve kendine olan hayranlığı şöyle anlatılır:

Firavun kendi kavmi içinde bağırdı; dedi ki: "Ey kavmim, Mısır'ın mülkü ve şu altımda akmakta olan nehirler benim değil mi? Yine de görmeyecek misiniz? Yoksa ben, şundan daha hayırlı değil miyim ki o, aşağı (sınıftan) bir zavallı ve neredeyse (sözü) açıklamaktan yoksun olan (biri)dir. (Zuhruf Suresi, 51-52)

Ayetin başında Firavun'un bağırarak kavmine seslenişi dikkat çekmektedir. Onlara aşağılayıcı ve hükmedici bir ifadeyle seslenmesinin altında önemli bir psikolojik taktik vardır. Öncelikle halkına kendi gücünü ve siyasi konumunu ikrar ettirecek birtakım sorular yöneltir. "Mısır'ın mülkü ve şu altımda akmakta olan nehirler benim değil mi? Yine de görmeyecek misiniz?" ifadesi kendisini üstün görme saplantısının başlıca nedeninin sahip olduğu mülk olduğunu gösterir. Ayetin geri kalan bölümünde ise Firavun, Allah'ın elçisi olan Hz. Musa'dan "şu" diye söz eder ve onu "aşağı sınıftan bir zavallı" olarak tanımlar. Burada dikkat çekilmesi gereken çok önemli nokta, Firavun'un, kendisinin Hz. Musa'dan daha hayırlı olduğunu belirtirken, şeytanın Allah'a isyan ettiği anda kullandığı ifadenin aynısını kullanmasıdır. Yalnızca birtakım zahiri ölçülere -mülk, soy ve makam- dayanarak Hz. Musa'yı küçümsemiş ve ona tabi olmayı reddetmiştir.

Şeytan da Hz. Adem'e secde emrini aldığında, Firavun gibi kendini üstün görerek Hz. Adem'e tabi olmayı reddetmiş ve Allah'ın emrine isyan etmiştir. Bu durum Kuran'da şöyle haber verilmiştir:

(Allah) Dedi: "Sana emrettiğimde, seni secde etmekten alıkoyan neydi?"(İblis) Dedi ki: "Ben ondan hayırlıyım; beni ateşten yarattın, onu ise çamurdan yarattın." (Araf Suresi, 12)

Burada yine önemli bir nokta vardır. O da büyüklenmenin şuuru tamamen örttüğüdür. Öyle ki, Allah'la bizzat muhatap olan, O'nun varlığını ve birliğini bilen şeytan, bütün bu bilgisine rağmen Hz. Adem'e secde emrine karşı gelmiştir. İşte Firavun'un sınır tanımaz azgınlığının nedeni de budur; Allah'ın kendisine verdiği mülk ve diğer nimetlerden dolayı büyüklenmek ve bu fiziksel imkanlara dayanarak kendisini üstün görmek. Firavun Hz. Musa'ya karşı bu isyankar tavrından sonra, tarih boyunca, hemen hemen bütün resuller için yöneltilmiş olan bir soruyu, halkına seslenerek sormuştur:

Bu durumda (eğer doğruysa), üzerine altından bilezikler atılmalı ya da yakınında yer almış vaziyette onunla birlikte melekler gelmeli değil miydi? (Zuhruf Suresi, 53)

Bu soru da çok önemli bir noktayı gösterir. İnkar edenler normal bir insanın elçi olarak görevlendirilmesini kabullenemezler. İnkarcıların ölçüleri vicdanları olmadığı için, elçide görmek istedikleri de, takva, Allah'a yakınlık, samimiyet, akıl ve Allah'a teslimiyette önderlik değildir. İnkarcılar iman etmek için elçiden olağanüstü bir maddi zenginlik ya da doğaüstü olaylar beklerler. İşte bu saplantı inkarcıların hidayete erememelerinin en büyük nedenlerindendir. Çünkü içlerindeki kibir, kendileri gibi bir insana tabi olmalarına, o insana itaat etmelerine engel olur. Vicdanlarına uymak yerine, nefislerinin emrettiklerine uyarak kibirlerini korumayı tercih ederler.

Firavun'un saçma ve mantıksız sorular sorarak inkarda ayak diretmesi:

Allah'tan gelen vahiy üzerine Hz. Musa, kardeşi Hz. Harun ile birlike Firavun'a gitmiş ve kendisine emredildiği üzere ona tebliğ yapmaya başlamıştır.

Bunun üzerine Firavun, kendilerine Allah'ın yolu tebliğ edilen inkarcıların sık sık uyguladıkları bir taktiğe yönelmiştir. Hz. Musa ve kardeşi Hz. Harun'u zorlayacağını umduğu mantıksız ve şeytani sorularını art arda yöneltmiştir. Bu soruların ortak noktası imana yönelmek amacıyla değil, açık aramak ve alay etmek amacıyla sorulmuş olmalarıdır. Aslında bu soruların her birinin cevabını kendisi de vicdanen bilmektedir. Örneğin Firavun'un kendisine Allah'ın dinini tebliğ etmeye gelen Hz. Musa ve Hz. Harun'a sorduğu ilk soru şöyledir: "Sizin Rabbiniz kim ey Musa?" (Taha Suresi, 49)

Bu soru tam anlamıyla bir büyüklenme gösterisidir. Allah'ın elçisine yönelttiği bu soruya nasıl cevap vereceklerini merakla bekleyen Firavun'a karşı Hz. Musa'nın cevabı oldukça net ve hikmetli olmuştur.

Dedi ki "Bizim Rabbimiz, herşeye yaratılışını veren, sonra doğru yolunu gösterendir." (Taha Suresi, 50)

Bu son derece akılcı ve samimi cevap karşısında Firavun hiçbir savunma bulamamıştır. Firavun'un sorduğu ve hiçbir mantıklı yönü olmayan diğer bir soru ise şudur:

(Firavun) dedi ki: "İlk çağlardaki nesillerin durumu nedir öyleyse?" (Taha Suresi, 51)

Bu sorunun altında yatan niyet, samimi bir merak değildir. Firavun inkarını ve sahtekarlığını örtmek, konuyu geçiştirmek maksadıyla, dikkati kendi üzerinden saptırıp kendince kafa karıştırmaya çalışmaktır.

Benzeri "konu dağıtıcı" sorulara başka inkarcılar da başvururlar. Oysa kendilerini uyaranlara karşı yönelttikleri bu tür kaçış soruları, inkarcıları sonsuz olan cehennem azabından kurtarmayacaktır. Çünkü bu uyarılar onlara yaşamakta oldukları anda yapılmaktadır. Yani bu insanlardan, kendilerinden önce yaşamış ve "yok olmuş" olan kavimlerin durumunun ne olacağını araştırmaları istenmemektedir. O kavimlerin durumu, kimi hangi konuda sorumlu tutup kimi tutmayacağı, elbette hiçbir şeyi unutmayan, sonsuz adalet ve sonsuz vicdan sahibi, alemlerin Rabbi olan Allah'ın bileceği bir konudur. Nitekim Hz. Musa'nın da vermiş olduğu cevap, bu gerçeği oldukça açık bir şekilde gözler önüne sermektedir:

(Musa) Dedi ki: "Bunun (önceki nesillerin) bilgisi Rabbimin Katında bir kitaptadır. Benim Rabbim şaşırmaz ve unutmaz." (Taha Suresi, 52)

Ardından Hz. Musa Firavun'a, Allah'ın insanlara verdiği nimetleri hatırlatarak, O'nun varlığının delillerini sıralamıştır:

"Ki (Rabbim) yeryüzünü sizin için bir beşik kıldı, onda sizin için yollar döşedi ve gökten su indirdi; böylelikle bununla her tür bitkiden çiftler çıkardı." (Taha Suresi, 53)

Ancak vicdanının sesini kesinlikle dinlemeye yanaşmayan, amacı kendi kibirini ve ülkesi içindeki konumunu korumak ve bu nedenle açık aramak olan Firavun, bu yolla birşey elde edemeyeceğini anlayınca, konuyu tamamen başka bir şekle sokmuştur. Artık Allah'ın varlığı hakkında sorular sormayıp, Hz. Musa'yı siyasi birtakım ithamlarla suçlamaya başlamıştır.

Firavun'un bilinçaltındaki gerçek endişe bu noktada, yani ancak köşeye sıkıştığında ve Hz. Musa'ya cevap veremediğinde ortaya çıkmıştır. Hz. Musa'ya sorduğu her soruya son derece akılcı, tutarlı cevaplar alan Firavun, bu gerçeği vicdanında fark etmesi dolayısıyla büyük bir endişeye kapılmıştır. Firavun'un endişesi, en büyük putu olan saltanatını, mülkünü ve topraklarını kaybetmektir. Bu endişeyle de başka çıkar yol bulamayınca Hz. Musa'yı sihir yapmakla ve siyasi hedefler peşinde koşmakla suçlamıştır:

Andolsun, Biz ona ayetlerimizin tümünü gösterdik; fakat o, yalanladı ve ayak diretti. Dedi ki: "Ey Musa, sen bizi sihrinle yurdumuzdan sürüp çıkarmaya mı gelmiş bulunuyorsun?" (Taha Suresi, 56-57)

Günümüzde de Allah'ın sonsuz gücünü kavrayabilmek için vicdanlarına başvurmayan, Firavun karakteri göstererek kibirlenen çok sayıda insan mevcuttur. Bu insanların Firavun gibi mutlaka bir ülkenin başında olmaları, diktatörvari bir yönetim sürmeleri gerekmemektedir. Bu bölüm boyunca verdiğimiz örnekler, insanların Allah'ın gücünü ve birliğini inkar edebilmek için sordukları samimiyetsiz soruların bir kısmıydı. Çevremize baktığımızda gördüğümüz ise, bu tarz soruların farklı kelimelerle dahi olsa dile getirildiğidir. Kısacası her dönemde aynı inkarcı felsefe, vicdansızlığı uygulamada ayak diretmektedir. Ancak unutulmamalıdır ki, Allah Firavun'un sonunu, onu ve ardındaki tüm gücünü suda boğup yok ederek tüm insanlara bir ibret kılmıştır. Firavun karakterini sürdüren ve bunda ısrarlı bir inatla direnenler, bu sonucu da göze almalıdırlar.

Allah'ın varlığı ile ilgili çarpık düşünceleri olması:

Kuran'dan öğrendiğimiz kadarıyla Firavun tam anlamıyla ateist bir düşünce yapısına sahip değildi. Kendisinin ilahlık iddiası sadece hükmettiği kavme yönelikti ve bu iddia kavmin toprakları üzerinde, kendisine itaat edilmesi ve kayıtsız şartsız teslim olunması anlamını taşıyordu.

Bir başka deyişle, birçok inkarcı gibi o da Allah'ın varlığını biliyor, fakat Allah'ı gereği gibi takdir edemiyordu. Eriştiği dünyevi konumunun verdiği sarhoşluk içinde Allah'ı yeryüzünde değil -haşa-, sadece göklerde hüküm süren bir ilah olarak düşünmüş ve kendisini hükümran olduğu Mısır'ın "Rabbi" olarak görmüştü. Firavun'un bu klasik inkarcı anlayışını, alaycı bir üslupla dile getirdiği ve ayette ibret olarak nakledilen aşağıdaki sözlerinden anlamaktayız:

Firavun dedi ki: "Ey önde gelenler, sizin için benden başka ilah olduğunu bilmiyorum. Ey Haman, çamurun üstünde bir ateş yak da, bana yüksekçe bir kule inşa et, belki Musa'nın ilahına çıkarım çünkü gerçekten ben onu yalancılardan (biri) sanıyorum." (Kasas Suresi, 38)

Firavun'un bu çarpık mantığına da günümüz insanlarında rastlamak mümkündür. Belki Firavun gibi "göğe merdiven dayama" fikri öne sürülmemektedir, ama benzer bir felsefe ile insanlar, Allah'ın tüm evreni, içindeki canlılarla birlikte yaratıp bıraktığı fikrini taşımaktadırlar. Öyle ki, bugün birçok insan Allah'ı (haşa) gökyüzünde oturan, dünya işlerine karışmayan bir varlık olarak algılamaktadır. Kuşkusuz bu saçma inanç, bir insanın vicdanını devre dışı bırakarak kendisine sonsuz nimetler veren Rabbimiz'i inkar etmesinin örneklerindendir. Çünkü Allah sonsuz kudret sahibidir; gökleri ve yeri varlığıyla sarıp kuşatmıştır, onların ve ikisi arasında bulunan herşeyin Rabbidir.

Firavun'un ikiyüzlülüğü ve güvenilmezliği:

Firavun ve çevresi, inkarları sebebiyle yıllar süren çeşitli azaplara uğratıldılar. Bunlara tahammül edemeyeceklerini anladıkları zaman, her ne kadar gurur ve kibirlerine ağır gelmesine rağmen, Hz. Musa'ya başvurdular. O'na, kendilerinden bu azabı uzaklaştırdığı takdirde iman edeceklerine dair söz verdiler:

Başlarına iğrenç bir azap çökünce, dediler ki: "Ey Musa, Rabbine sana verdiği ahid adına- bizim için dua et. Eğer bu iğrenç azabı üzerimizden çekip giderirsen, andolsun sana iman edeceğiz ve İsrailoğullarını seninle göndereceğiz." (Araf Suresi, 134)

Allah Hz. Musa'nın duasına icabet etti ve sözlerinde durmaları için bir süre azabı üzerlerinden giderdi. Oysa Firavun ve çevresi, her zorba inkarcının sahip olduğu dönek ve güvenilmez karakteri sergilediler ve azap üzerlerinden kaldırılıp rahatlayınca vicdanlarına sırt çevirerek verdikleri söze ihanet ettiler.

Sonunda da bütün bu olanların ardından Allah bu insanlardan, ayetlerini yalanlamalarından ve onlardan habersizmiş gibi davranmalarından ötürü intikam aldı, "Muntakim" (intikam alıcı) sıfatını tecelli ettirdi. Ayetlerde şöyle buyrulmaktadır:

Ne zaman ki, onların erişebilecekleri bir süreye kadar, o iğrenç azabı çekip-giderdik, onlar yine andlarını bozdular. Biz de onlardan intikam aldık ve ayetlerimizi yalanlamaları ve onlardan habersizmişler (gibi) olmaları nedeniyle onları suda boğduk. (Araf Suresi, 135-136)

Aslında Firavun'un tüm inkarına ve azgınlığına rağmen Allah'ın gücünü vicdanen bildiği bu olayla da görülmektedir, çünkü Firavun ve çevresi bu felaketlerin üzerlerinden kalkması için Hz. Musa'nın Allah'tan yardım dilemesini istemişlerdir. Ancak kibirleri o kadar güçlüdür ki, vicdanları doğruyu bilmesine rağmen büyüklenmeleriden dolayı Hz. Musa'ya yine tabi olmamışlardır.

Firavun'un müminlere karşı yaptığı zulüm ve eziyetlere karşılık güçlü bir vicdan gösterisi:

Firavun, Hz. Musa'yı alt edebilmek için türlü yollar denedi. Bunlardan biri, Hz. Musa'yı en güvendiği büyücüleri ile karşı karşıya getirmek için düzenlediği karşılaşmaydı. Kendince adil ve demokrat süsü verilmiş hileli bir oyunla Hz. Musa'yı küçük düşüreceğini, böylece kurulu sistemini koruyabileceğini ve hatta sağlamlaştıracağını hesaplıyordu.

Belirlenen gün geldiğinde Hz. Musa ve büyücüler, halkın toplandığı bir meydanda karşı karşıya geldiler. Büyücüler güçlerini göstermek için asalarını fırlattılar. Yaptıkları sihirin etkisiyle, asalar koşar gibi göründü. Ancak Hz. Musa asasını fırlatınca, Allah'ın izniyle asa büyücülerin kurduğu düzeni yuttu. Bunun üzerine Hz. Musa'nın gerçeği söylediğini, onun Allah'ın elçisi olduğunu ve Allah'tan başka bir ilah ve güç olmadığını anlayan büyücüler, Allah'a iman ettiler. Bu, Firavun için büyük bir yenilgi, kurduğu tuzağın başına geçmesi anlamına geliyordu. Bu yüzden büyücüler Allah'a iman ettiklerinde, Firavun'un tepkisi çok büyük olmuştur. Çünkü hem halkının gözü önünde küçük düşmüş, hem önemli bir siyasi gücü yitirmiş, hem de kendi sistemine karşı büyük bir tehlike olarak gördüğü Hz. Musa önemli bir galibiyet elde etmişti. Sonuç olarak Firavun iman eden büyücülerin çok ağır bir cezaya çarptırılmalarına karar verdi. Her büyücünün kollarından biri ve o kolunun diğer tarafındaki bacağı kesilecek veya büyücüler hurma dallarında idam edileceklerdi. (Araf Suresi, 120-124)

Eğer bu cezalar biraz incelenirse, Firavun'un zalimliği daha iyi anlaşılabilir. Çaprazlama kol ve bacakların kesilmesi, sağ el ile sol bacağın veya sol el ile sağ

bacağın kesilmesi demekti. Böyle bir cezaya çarptırılan bir insan ömrünün sonuna kadar tarifsiz sıkıntılar çeker. Dahası o günkü teknoloji ve tıbbi imkanlar düşünüldüğünde, bu insanların karşılaştığı acı daha iyi anlaşılır. Böyle bir cezanın, bu cezayı hak etmek için hiçbir suç işlememiş, aksine Allah'a iman gibi en büyük erdemi göstermiş insanlara uygulanması, elbette çok büyük bir zulüm ve vicdansızlıktır.

Firavun'un bu son derece vicdansız ve zalim tavırlarına karşılık büyücülerin vicdanlarının gücü ise büyük bir tezattır. Doğruyu gören büyücüler, Firavun'un zulmüne ve tehditlerine rağmen vicdanlarına uymakta ısrar etmişlerdir. Onların bu tavrı Kuran'da tüm Müslümanlara örnek olarak aktarılmaktadır. Firavun işkence emrini verdikten sonra, büyücüler ona şu cevabı vermişlerdir:

... Bize gelen apaçık delillere ve bizi yaratana seni asla 'tercih edip - seçmeyiz'. Neyde hükmünü yürütebileceksen, durmaksızın hükmünü yürüt; sen, yalnızca bu dünya hayatında hükmünü yürütebilirsin." (Taha Suresi, 72)

Firavunlar bundan binlerce sene önce yaşamış hükümdarlardır. Ancak Kuran'da anlatılan Firavun, aynı zamanda kendisinden önce ve sonra gelen yüzlerce önderin karakterini temsil etmektedir. Bu önderlerin hepsinin ortak noktası, "ateşe çağıran önderler" olmalarıdır. Bu önderlerin önderi de şeytandır. Söz konusu kişiler vicdanlarına uymayarak, hatta vicdanlarına savaş açarak, dünya hırsı ile şeytanın emrettiklerine uymuşlardır.

Ancak Firavun'un benzerleri mutlaka hükümdarlardan çıkmaz. Firavun karakteri, onun gibi Allah'a isyan eden bütün inkarcılarda kolaylıkla gözlenebilir. İman etmeyişleri, inkarlarındaki mutlak ısrarları, küçük de olsa makam hırslarıyla binlerce ve milyonlarca Firavun, yeryüzünde hep var olacaktır. Ahirette varacakları yer ise aynıdır: Ebedi aşağılanmanın ve ateş azabının yeri olan cehennem.

Bağ sahibi ve arkadaşı

Allah, Kuran'ın Kehf Suresi'nde insanlara iki kişinin örneğini anlatmaktadır: Bu iki kişiden biri, Allah'ın varlığını bilmesine rağmen O'nu takdir edemeyen, ahiretten şüphe duyan ve sahip olduğu tüm zenginlikle şımararak vicdanına uymayan bir kimsedir. Arkadaşı ise Allah'ı takdir edebilen ve vicdanen gördüğü doğruları söylemekten çekinmeyen samimi bir Müslümandır. Bu iki kişinin arasındaki konuşmalar Kuran'da şöyle geçmektedir:

Onlara iki adamın örneğini ver; onlardan birine iki üzüm bağı verdik ve ikisini hurmalıklarla donattık, ikisinin arasında da ekinler bitirmiştik. İki bağ da yemişlerini vermiş, ondan (verim bakımından) hiçbir şeyi noksan bırakmamış ve aralarında bir ırmak fışkırtmıştık. (İkisinden) Birinin başka ürün (veren yer)leri de vardı. Böylelikle onunla konuşurken arkadaşına dedi ki: "Ben, mal bakımından senden daha zenginim, insan sayısı bakımından da daha

güçlüyüm." Kendi nefsinin zalimi olarak (böylece) bağına girdi (ve): "Bunun sonsuza kadar kuruyup-yok olacağını sanmıyorum" dedi. "Kıyamet-saati'nin kopacağını da sanmıyorum. Buna rağmen Rabbime döndürülecek olursam, şüphesiz bundan daha hayırlı bir sonuç bulacağım." (Kehf Suresi, 32-36)

Bu bağ sahibinin konuşmaları günümüzde sıkça rastlanan insan modelinin inancını yansıtmaktadır. Bu sapkın inancın nedeni şudur: İnsanlar vicdanen Allah'ın ve ahiretin varlığını fark ederler. Ancak vicdanlarına uymanın getirdiği sorumluluklardan kaçınmak için özellikle ahiretin varlığını hiç düşünmezler ve dolayısıyla zihinlerinde genel olarak ölümle birlikte bir yok oluş vardır. Ancak bu yok oluş da onlar için korku verici birşeydir. Bu nedenle kendilerini teselli eden "mutlu bir öbür dünya" inanışına sahiptirler. Hem kıyamete inanmayıp hem de bir ihtimal olsa bile buradakinden daha iyi bir hayat yaşayacaklarına dair kendilerini kandırırlar.

Dünya hayatında elde ettikleri kazanç da onları bu şekilde aldatır. Allah'ın ayette de dikkat çektiği gibi, bahçe sahibi bağına neredeyse sonsuzluk atfetmiş ve hiçbir gücün onu yok edemeyeceğini düşündüğünü de açıkça ifade etmiştir.

Yukarıdaki ayetlerde de görüldüğü gibi, bir insanın vicdanına uymaması onun gerçekleri görmesine engel olur. Üstelik burada görülemeyen çok önemli bir gerçektir; bir insanın sonsuz hayatını nerede ve nasıl yaşayacağı söz konusudur. Bağ sahibi kişi, kendisine Allah Katından bir deneme olarak verilen mallarla şımararak, sonsuz yaşantısını azap içinde geçirmeyi göze almıştır.

Bu kişinin vicdana uymayan konuşmasına karşılık vicdanlı olan arkadaşı gerçekleri ona hatırlatarak şöyle cevap vermiştir:

... Seni topraktan, sonra bir damla sudan yaratan, sonra da seni düzgün (eli ayağı tutan, gücü kuvveti yerinde) bir adam kılan (Allah)ı inkar mı ettin? Fakat, O Allah benim Rabbimdir ve ben Rabbime hiç kimseyi ortak koşmam. Bağına girdiğin zaman, 'MaşaAllah, Allah'tan başka kuvvet yoktur' demen gerekmez miydi? Eğer beni mal ve çocuk bakımından senden daha az (güçte) görüyorsan. Belki Rabbim senin bağından daha hayırlısını bana verir, (seninkinin) üstüne gökten 'yakıp-yıkan bir afet' gönderir de kaygan bir toprak kesiliverir. Veya onun suyu dibe göçüverir de böylelikle onu arayıp-bulmaya kesinlikle güç yetiremezsin." (Kehf Suresi, 37-41)

Vicdanlı bir insan her durumda vicdanının emrettiklerini uygular ve söyler. Burada dikkat edilmesi gereken bir nokta da, bu kişinin vicdanen doğru gördüklerini tüm açıklığı ile arkadaşına söylemesidir. Buradaki samimi ve açık üslubu arkadaşının ahiretini düşündüğü içindir. Ona bunları hatırlatmasa, onun cehenneme gitmesine göz yummuş olur. Öğüt vererek hatırlatmak, Allah'ın azabı ile uyarmak ve hiç kimseden çekinmemek, vicdanlı bir müminin özellikleridir.

Ama tüm bu hatırlatmalara rağmen öğüt almayan insanlar da olacaktır. Nitekim Allah şımararak ahireti inkar eden, Allah'ın gücünü takdir edemeyen kişinin sonunu şöyle bildirmektedir:

(Derken) Onun ürünleri (afetlerle) kuşatılıverdi. Artık o, uğrunda harcadıklarına karşı avuçlarını (esefle) oğuşturuyordu. O (bağın) çardakları yıkılmış durumdaydı, kendisi de şöyle diyordu: "Keşke Rabbime hiç kimseyi ortak koşmasaydım." Allah'ın dışında ona yardım edecek bir topluluk yoktu, kendi kendine de yardım edemedi. İşte burada (bu durumda) velayet (yardımcılık, dostluk) hak olan Allah'a aittir. O, sevap bakımından hayırlı, sonuç bakımından hayırlıdır. (Kehf Suresi, 42-44)

SONUÇ

Ölüm hiç kimseye uzak değildir; belki bir insanın tahmin ettiğinden de yakın, belki bir adım ötesindedir... Bu dünya hayatını Allah'ın boş bir amaç uğruna yaratmadığı ve ölümün bir son olmadığı ise şüphe götürmez bir gerçektir. Herkesin hayatını bu büyük gerçeğe göre düzenlemesi gerekir. Çünkü her kişi ölümün ardından dünyada yaşadığı hayatla değerlendirilip ya cennette ağırlanacak ya da cehenneme atılacaktır. Bir insanın bu gerçeğe tam kanaati gelmese, şüphe içinde bile olsa, değişen birşey olmaz. Öyle ki bir insan ölümün bir yok oluş olmadığına, cennetin ve cehennemin var olduğuna yarıyarıya ihtimal verse bile, böyle birşeyi asla riske atmamalı ve vargücüyle ölümden sonraki hayatı için çalışmalıdır.

Bunun içinse tek çözüm vicdanı dinleyerek Allah'ın emirlerini yerine getirmektir. Aksi takdirde, yani bir insan vicdanına uymuyorsa veya onu yüzde yüz kullanmıyorsa, ölüm meleği ile karşılaştığı an, sonsuza kadar kurtulamayacağı bir pişmanlık ve ümitsizlik içine girecektir.

Örneğin şu an bu kitapta vicdanıyla düşünen bir insanın hangi gerçekleri göreceği ve bu gerçekleri nasıl uygulamaya geçireceği tarif edildi. İnsanın bunları düşünüp anlamak veya hiç düşünmeden unutmak gibi iki alternatifi var. Ve o kişi de muhakkak bunlardan birini seçecek. Kötü bir ihtimal olarak ikinci alternatifi seçtiğini düşünelim. Vicdanına uymadı ve yaşamına kaldığı yerden devam etti... Aradan on yıl geçtiğinde belki bu kitabın ismini bile hatırlamayacaktır. Ancak unutulmaması gereken çok önemli bir konu var: Allah Katında bunların her biri yazılıyor. Her an insanın vicdanına uyup uymadığı, sağında ve solunda oturan ve ömür boyu kendisini bırakmayan iki yazıcı melek tarafından kaydediliyor. Bu, Kuran'da şöyle bildirilmiştir:

Onun sağında ve solunda oturan iki yazıcı kaydederlerken. O, söz olarak (herhangi bir şey) söylemeyiversin, mutlaka yanında hazır bir gözetleyici vardır. (Kaf Suresi, 17-18)

Sorgulama gününde ise bu meleklerin her yazdıkları hassas terazilere yerleştirilecek. Bir tarafta vicdanlı tavırlar ve diğer tarafta vicdansızlıklar olacak. Kişi belki bu kitabı okuduğunu, vicdana uymanın ne kadar önemli olduğunun kendisine hatırlatıldığını unutmuş olacak, ama Allah burada okuduğu tek bir kelimeyi dahi karşısına çıkaracaktır.

Aslında insanlar henüz dünyadayken bu gerçeklerin farkındadırlar. Vicdanlarına başvurduklarında neyin doğru, neyin yanlış olduğunu aşağı yukarı kavrayabilirler. Ama kitap boyunca söz ettiğimiz gibi, dünyevi çıkarları uğruna gerçeklere sırtlarını dönerler, görmezden gelirler. Nitekim Kuran'da Hz. İbrahim ile ilgili anlatılan bir kıssada

insanların vicdanlarına başvurduklarında doğruyu hemen görebildikleri, ancak nefsani çıkarları daha ağır bastığı için ters döndükleri şöyle anlatılır:

Bunun üzerine kendi vicdanlarına başvurdular da; "Gerçek şu ki, zalim olanlar sizlersiniz (biziz)" dediler. Sonra, yine tepeleri üstüne ters döndüler... (Enbiya Suresi, 64-65)

Çok önemli bir gerçek daha var: Bir insan ne yaparsa yapsın vicdanı onu ölene kadar bırakmayacaktır. Çünkü vicdan, bir insanın tamamen kendi iradesinin dışında bir güçtür; Allah'ın sesidir. Herkes ölene kadar bu sesi duyacak, ancak bu sese uymayanlar öldükten sonra bunun şiddetli pişmanlığını tadacaklardır. Nitekim Kuran'da, ahiretteki konuşmalardan birçok örnekler verilmektedir ve bu konuşmaların hepsinde cehennemdekiler açık olarak neleri yapmadıkları için cehennemde olduklarını itiraf etmektedirler. Dolayısıyla herkes neyi yapması, neyi yapmaması gerektiğini aslında çok iyi bilmekte ve vicdanından kaçışı ona bir yarar sağlamamaktadır. Cehennem halkının bu durumları Kuran'da şöyle anlatılır:

"Sizi şu cehenneme sürükleyip-iten nedir?" Onlar: "Biz namaz kılanlardan değildik" dediler. "Yoksula yedirmezdik." "(Batıla ve tutkulara) Dalıp gidenlerle biz de dalar giderdik." "Din (hesap ve ceza) gününü yalan sayıyorduk." "Sonunda yakîn (kesin bir gerçek olan ölüm) gelip bize çattı." Artık, şefaat edenlerin şefaati onlara bir yarar sağlamaz. Buna rağmen, bunlara ne oluyor ki öğütten yüz çevirip duruyorlar? Sanki onlar, ürkmüş yaban eşekleri gibidirler; Arslandan korkup-kaçmışlar. Hayır; her biri, kendisine açılmış sahifelerin verilmesini ister. Hayır; onlar şüphesiz ahiretten korkmuyorlar. Gerçek (şu ki), o (Kur'an,) elbette bir öğüttür. Artık kim dilerse, öğüt alıp-düşünür. (Müddessir Suresi, 42-55)

Bu kitabı okuyan bir kişi, yukarıdaki konuşmaları yapmak istemiyorsa bilmelidir ki, yapması gereken şey vicdanını dinlemek, onun gösterdiği doğrulara sırt çevirmemek, onun sesini kısmaya çalışmamaktır.

DARWINİZM'İN ÇÖKÜŞÜ

Darwinizm, yani evrim teorisi, yaratılış gerçeğini reddetmek amacıyla ortaya atılmış, ancak başarılı olamamış bilim dışı bir safsatadan başka bir şey değildir. Canlılığın, cansız maddelerden tesadüfen oluştuğunu iddia eden bu teori, evrende ve canlılarda çok mucizevi bir düzen bulunduğunun bilim tarafından ispat edilmesiyle çürümüştür. Böylece Allah'ın tüm evreni ve canlıları yaratmış olduğu gerçeği, bilim tarafından da kanıtlanmıştır. Bugün evrim teorisini ayakta tutmak için dünya çapında yürütülen propaganda, sadece bilimsel gerçeklerin çarpıtılmasına, taraflı yorumlanmasına, bilim görüntüsü altında söylenen yalanlara ve yapılan sahtekarlıklara dayalıdır.

Ancak bu propaganda gerçeği gizleyememektedir. Evrim teorisinin bilim tarihindeki en büyük yanılgı olduğu, son 20-30 yıldır bilim dünyasında giderek daha yüksek sesle dile getirilmektedir. Özellikle 1980'lerden sonra yapılan araştırmalar, Darwinist iddiaların tamamen yanlış olduğunu ortaya koymuş ve bu gerçek pek çok bilim adamı tarafından dile getirilmiştir. Özellikle ABD'de, biyoloji, biyokimya, paleontoloji gibi farklı alanlardan gelen çok sayıda bilim adamı, Darwinizm'in geçersizliğini görmekte, canlıların kökenini artık yaratılış gerçeğiyle açıklamaktadırlar.

Evrim teorisinin çöküşünü ve yaratılışın delillerini diğer pek çok çalışmamızda bütün bilimsel detaylarıyla ele aldık ve almaya devam ediyoruz. Ancak konuyu, taşıdığı büyük önem nedeniyle, burada da özetlemekte yarar vardır.

Darwin'i Yıkan Zorluklar

Evrim teorisi, tarihi eski Yunan'a kadar uzanan bir öğreti olmasına karşın, kapsamlı olarak 19. yüzyılda ortaya atıldı. Teoriyi bilim dünyasının gündemine sokan en önemli gelişme, Charles Darwin'in 1859 yılında yayınlanan Türlerin Kökeni adlı kitabıydı. Darwin bu kitapta dünya üzerindeki farklı canlı türlerini Allah'ın ayrı ayrı yarattığı gerçeğine karşı çıkıyordu. Darwin'e göre, tüm türler ortak bir atadan geliyorlardı ve zaman içinde küçük değişimlerle farklılaşmışlardı.

Darwin'in teorisi, hiçbir somut bilimsel bulguya dayanmıyordu; kendisinin de kabul ettiği gibi sadece bir "mantık yürütme" idi. Hatta Darwin'in kitabındaki "Teorinin Zorlukları" başlıklı uzun bölümde itiraf ettiği gibi, teori pek çok önemli soru karşısında açık veriyordu.

Darwin, teorisinin önündeki zorlukların gelişen bilim tarafından aşılacağını, yeni bilimsel bulguların teorisini güçlendireceğini umuyordu. Bunu kitabında sık sık belirtmişti. Ancak gelişen bilim, Darwin'in umutlarının tam aksine, teorinin temel iddialarını birer birer dayanaksız bırakmıştır.

Darwinizm'in bilim karşısındaki yenilgisi, üç temel başlıkta incelenebilir:

1) Teori, hayatın yeryüzünde ilk kez nasıl ortaya çıktığını asla açıklayamamaktadır.

2) Teorinin öne sürdüğü "evrim mekanizmaları"nın, gerçekte evrimleştirici bir etkiye sahip olduğunu gösteren hiçbir bilimsel bulgu yoktur.

3) Fosil kayıtları, evrim teorisinin öngörülerinin tam aksine bir tablo ortaya koymaktadır.

Bu bölümde, bu üç temel başlığı ana hatları ile inceleyeceğiz.

Aşılamayan İlk Basamak: Hayatın Kökeni

Evrim teorisi, tüm canlı türlerinin, bundan yaklaşık 3.8 milyar yıl önce ilkel dünyada ortaya çıkan tek bir canlı hücreden geldiklerini iddia etmektedir. Tek bir hücrenin nasıl olup da milyonlarca kompleks canlı türünü oluşturduğu ve eğer gerçekten bu tür bir evrim gerçekleşmişse neden bunun izlerinin fosil kayıtlarında bulunamadığı, teorinin açıklayamadığı sorulardandır. Ancak tüm bunlardan önce, iddia edilen evrim sürecinin ilk basamağı üzerinde durmak gerekir. Sözü edilen o "ilk hücre" nasıl ortaya çıkmıştır?

Evrim teorisi, yaratılışı reddettiği, hiçbir doğaüstü müdahaleyi kabul etmediği için, o "ilk hücre"nin, hiçbir plan ve düzenleme olmadan, doğa kanunları içinde rastlantısal olarak meydana geldiğini iddia eder. Yani teoriye göre, cansız madde tesadüfler sonucunda ortaya canlı bir hücre çıkarmış olmalıdır. Ancak bu, bilinen en temel biyoloji kanunlarına aykırı bir iddiadır.

"Hayat Hayattan Gelir"

Darwin, kitabında hayatın kökeni konusundan hiç söz etmemişti. Çünkü onun dönemindeki ilkel bilim anlayışı, canlıların çok basit bir yapıya sahip olduklarını varsayıyordu. Ortaçağ'dan beri inanılan "spontane jenerasyon" adlı teoriye göre, cansız maddelerin tesadüfen biraraya gelip, canlı bir varlık oluşturabileceklerine inanılıyordu. Bu dönemde böceklerin yemek artıklarından, farelerin de buğdaydan oluştuğu yaygın bir düşünceydi. Bunu ispatlamak için de ilginç deneyler yapılmıştı. Kirli bir paçavranın üzerine biraz buğday konmuş ve biraz beklendiğinde bu karışımdan farelerin oluşacağı sanılmıştı. Etlerin kurtlanması da hayatın cansız maddelerden türeyebildiğine bir delil sayılıyordu. Oysa daha sonra anlaşılacaktı ki, etlerin üzerindeki kurtlar kendiliklerinden oluşmuyorlar, sineklerin getirip bıraktıkları gözle görülmeyen larvalardan çıkıyorlardı. Darwin'in Türlerin Kökeni adlı kitabını yazdığı dönemde ise, bakterilerin cansız maddeden oluşabildikleri inancı, bilim dünyasında yaygın bir kabul görüyordu.

Oysa Darwin'in kitabının yayınlanmasından beş yıl sonra, ünlü Fransız biyolog Louis Pasteur, evrime temel oluşturan bu inancı kesin olarak çürüttü. Pasteur yaptığı uzun çalışma ve deneyler sonucunda vardığı sonucu şöyle özetlemişti:

"Cansız maddelerin hayat oluşturabileceği iddiası artık kesin olarak tarihe gömülmüştür." (Sidney Fox, Klaus Dose, Molecular Evolution and The Origin of Life, New York: Marcel Dekker, 1977, s. 2)

Evrim teorisinin savunucuları, Pasteur'ün bulgularına karşı uzun süre direndiler. Ancak gelişen bilim, canlı hücresinin karmaşık yapısını ortaya çıkardıkça, hayatın kendiliğinden oluşabileceği iddiasının geçersizliği daha da açık hale geldi.

20. Yüzyıldaki Sonuçsuz Çabalar

20. yüzyılda hayatın kökeni konusunu ele alan ilk evrimci, ünlü Rus biyolog Alexander Oparin oldu. Oparin, 1930'lu yıllarda ortaya attığı birtakım tezlerle, canlı

hücresinin tesadüfen meydana gelebileceğini ispat etmeye çalıştı. Ancak bu çalışmalar başarısızlıkla sonuçlanacak ve Oparin şu itirafı yapmak zorunda kalacaktı:

"Maalesef hücrenin kökeni, evrim teorisinin tümünü içine alan en karanlık noktayı oluşturmaktadır." (Alexander I. Oparin, Origin of Life, (1936) New York, Dover Publications, 1953 (Reprint), s.196)

Oparin'in yolunu izleyen evrimciler, hayatın kökeni konusunu çözüme kavuşturacak deneyler yapmaya çalıştılar. Bu deneylerin en ünlüsü, Amerikalı kimyacı Stanley Miller tarafından 1953 yılında düzenlendi. Miller, ilkel dünya atmosferinde olduğunu iddia ettiği gazları bir deney düzeneğinde birleştirerek ve bu karışıma enerji ekleyerek, proteinlerin yapısında kullanılan birkaç organik molekül (aminoasit) sentezledi. O yıllarda evrim adına önemli bir aşama gibi tanıtılan bu deneyin geçerli olmadığı ve deneyde kullanılan atmosferin gerçek dünya koşullarından çok farklı olduğu, ilerleyen yıllarda ortaya çıkacaktı. ("New Evidence on Evolution of Early Atmosphere and Life", Bulletin of the American Meteorological Society, c. 63, Kasım 1982, s. 1328-1330)

Uzun süren bir sessizlikten sonra Miller'in kendisi de kullandığı atmosfer ortamının gerçekçi olmadığını itiraf etti. (Stanley Miller, Molecular Evolution of Life: Current Status of the Prebiotic Synthesis of Small Molecules, 1986, s. 7)

Hayatın kökeni sorununu açıklamak için 20. yüzyıl boyunca yürütülen tüm evrimci çabalar hep başarısızlıkla sonuçlandı. San Diego Scripps Enstitüsü'nden ünlü jeokimyacı Jeffrey Bada, evrimci Earth dergisinde 1998 yılında yayınlanan bir makalede bu gerçeği şöyle kabul eder:

Bugün, 20. yüzyılı geride bırakırken, hala, 20. yüzyıla girdiğimizde sahip olduğumuz en büyük çözülmemiş problemle karşı karşıyayız: Hayat yeryüzünde nasıl başladı? (Jeffrey Bada, Earth, Şubat 1998, s. 40)

Hayatın Kompleks Yapısı

Evrim teorisinin hayatın kökeni konusunda bu denli büyük bir açmaza girmesinin başlıca nedeni, en basit sanılan canlı yapıların bile inanılmaz derecede karmaşık yapılara sahip olmasıdır. Canlı hücresi, insanoğlunun yaptığı bütün teknolojik ürünlerden daha karmaşıktır. Öyle ki bugün dünyanın en gelişmiş laboratuvarlarında bile cansız maddeler biraraya getirilerek canlı bir hücre üretilememektedir.

Bir hücrenin meydana gelmesi için gereken şartlar, asla rastlantılarla açıklanamayacak kadar fazladır. Hücrenin en temel yapı taşı olan proteinlerin rastlantısal olarak sentezlenme ihtimali; 500 aminoasitlik ortalama bir protein için, 10^{950}'de 1'dir. Ancak matematikte 1050'de 1'den küçük olasılıklar pratik olarak "imkansız" sayılır. Hücrenin çekirdeğinde yer alan ve genetik bilgiyi saklayan DNA molekülü ise, inanılmaz bir bilgi bankasıdır. İnsan DNA'sının içerdiği bilginin, eğer kağıda dökülmeye kalkılsa, 500'er sayfadan oluşan 900 ciltlik bir kütüphane oluşturacağı hesaplanmaktadır.

Bu noktada çok ilginç bir ikilem daha vardır: DNA, yalnız birtakım özelleşmiş proteinlerin (enzimlerin) yardımı ile eşlenebilir. Ama bu enzimlerin sentezi de ancak DNA'daki bilgiler doğrultusunda gerçekleşir. Birbirine bağımlı olduklarından, eşlemenin meydana gelebilmesi için ikisinin de aynı anda var olmaları gerekir. Bu ise, hayatın kendiliğinden oluştuğu senaryosunu çıkmaza sokmaktadır. San Diego California Üniversitesi'nden ünlü evrimci Prof. Leslie Orgel, Scientific American dergisinin Ekim 1994 tarihli sayısında bu gerçeği şöyle itiraf eder:

Son derece kompleks yapılara sahip olan proteinlerin ve nükleik asitlerin (RNA ve DNA) aynı yerde ve aynı zamanda rastlantısal olarak oluşmaları aşırı derecede ihtimal dışıdır. Ama bunların birisi olmadan diğerini elde etmek de mümkün değildir. Dolayısıyla insan, yaşamın kimyasal yollarla ortaya çıkmasının asla mümkün olmadığı sonucuna varmak zorunda kalmaktadır. (Leslie E. Orgel, The Origin of Life on Earth, Scientific American, c. 271, Ekim 1994, s. 78)

Kuşkusuz eğer hayatın doğal etkenlerle ortaya çıkması imkansız ise, bu durumda hayatın doğaüstü bir biçimde "yaratıldığını" kabul etmek gerekir. Bu gerçek, en temel amacı yaratılışı reddetmek olan evrim teorisini açıkça geçersiz kılmaktadır.

Evrimin Hayali Mekanizmaları

Darwin'in teorisini geçersiz kılan ikinci büyük nokta, teorinin "evrim mekanizmaları" olarak öne sürdüğü iki kavramın da gerçekte hiçbir evrimleştirici güce sahip olmadığının anlaşılmış olmasıdır. Darwin, ortaya attığı evrim iddiasını tamamen "doğal seleksiyon" mekanizmasına bağlamıştı. Bu mekanizmaya verdiği önem, kitabının isminden de açıkça anlaşılıyordu: Türlerin Kökeni, Doğal Seleksiyon Yoluyla...

Doğal seleksiyon, doğal seçme demektir. Doğadaki yaşam mücadelesi içinde, doğal şartlara uygun ve güçlü canlıların hayatta kalacağı düşüncesine dayanır. Örneğin yırtıcı hayvanlar tarafından tehdit edilen bir geyik sürüsünde, daha hızlı koşabilen geyikler hayatta kalacaktır. Böylece geyik sürüsü, hızlı ve güçlü bireylerden oluşacaktır. Ama elbette bu mekanizma, geyikleri evrimleştirmez, onları başka bir canlı türüne, örneğin atlara dönüştürmez.

Dolayısıyla doğal seleksiyon mekanizması hiçbir evrimleştirici güce sahip değildir. Darwin de bu gerçeğin farkındaydı ve Türlerin Kökeni adlı kitabında "Faydalı değişiklikler oluşmadığı sürece doğal seleksiyon hiçbir şey yapamaz" demek zorunda kalmıştı. (Charles Darwin, The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition, Harvard University Press, 1964, s. 189)

Lamarck'ın Etkisi

Peki bu "faydalı değişiklikler" nasıl oluşabilirdi? Darwin, kendi döneminin ilkel bilim anlayışı içinde, bu soruyu Lamarck'a dayanarak cevaplamaya çalışmıştı. Darwin'den önce yaşamış olan Fransız biyolog Lamarck'a göre, canlılar yaşamları sırasında geçirdikleri fiziksel değişiklikleri sonraki nesle aktarıyorlar, nesilden nesile biriken bu özellikler sonucunda yeni türler ortaya çıkıyordu. Örneğin Lamarck'a göre zürafalar ceylanlardan türemişlerdi, yüksek ağaçların yapraklarını yemek için çabalarken nesilden nesile boyunları uzamıştı.

Darwin de benzeri örnekler vermiş, örneğin Türlerin Kökeni adlı kitabında, yiyecek bulmak için suya giren bazı ayıların zamanla balinalara dönüştüğünü iddia etmişti. (Charles Darwin, The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition, Harvard University Press, 1964, s. 184)

Ama Mendel'in keşfettiği ve 20. yüzyılda gelişen genetik bilimiyle kesinleşen kalıtım kanunları, kazanılmış özelliklerin sonraki nesillere aktarılması efsanesini kesin olarak yıktı. Böylece doğal seleksiyon "tek başına" ve dolayısıyla tümüyle etkisiz bir mekanizma olarak kalmış oluyordu.

Neo-Darwinizm ve Mutasyonlar

Darwinistler ise bu duruma bir çözüm bulabilmek için 1930'ların sonlarında, "Modern Sentetik Teori"yi ya da daha yaygın ismiyle neo-Darwinizm'i ortaya attılar. Neo-Darwinizm, doğal seleksiyonun yanına "faydalı değişiklik sebebi" olarak

mutasyonları, yani canlıların genlerinde radyasyon gibi dış etkiler ya da kopyalama hataları sonucunda oluşan bozulmaları ekledi.

Bugün de hala dünyada evrim adına geçerliliğini koruyan model neo-Darwinizm'dir. Teori, yeryüzünde bulunan milyonlarca canlı türünün, bu canlıların, kulak, göz, akciğer, kanat gibi sayısız kompleks organlarının "mutasyonlara", yani genetik bozukluklara dayalı bir süreç sonucunda oluştuğunu iddia etmektedir. Ama teoriyi çaresiz bırakan açık bir bilimsel gerçek vardır: Mutasyonlar canlıları geliştirmezler, aksine her zaman için canlılara zarar verirler. Bunun nedeni çok basittir: DNA çok kompleks bir düzene sahiptir. Bu molekül üzerinde oluşan herhangi rastgele bir etki ancak zarar verir. Amerikalı genetikçi B. G. Ranganathan bunu şöyle açıklar:

Mutasyonlar küçük, rasgele ve zararlıdırlar. Çok ender olarak meydana gelirler ve en iyi ihtimalle etkisizdirler. Bu üç özellik, mutasyonların evrimsel bir gelişme meydana getiremeyeceğini gösterir. Zaten yüksek derecede özelleşmiş bir organizmada meydana gelebilecek rastlantısal bir değişim, ya etkisiz olacaktır ya da zararlı. Bir kol saatinde meydana gelecek rasgele bir değişim kol saatini geliştirmeyecektir. Ona büyük ihtimalle zarar verecek veya en iyi ihtimalle etkisiz olacaktır. Bir deprem bir şehri geliştirmez, ona yıkım getirir. (B. G. Ranganathan, Origins?, Pennsylvania: The Banner Of Truth Trust, 1988)

Nitekim bugüne kadar hiçbir yararlı, yani genetik bilgiyi geliştiren mutasyon örneği gözlemlenmedi. Tüm mutasyonların zararlı olduğu görüldü. Anlaşıldı ki, evrim teorisinin "evrim mekanizması" olarak gösterdiği mutasyonlar, gerçekte canlıları sadece tahrip eden, sakat bırakan genetik olaylardır. (İnsanlarda mutasyonun en sık görülen etkisi de kanserdir.) Elbette tahrip edici bir mekanizma "evrim mekanizması" olamaz. Doğal seleksiyon ise, Darwin'in de kabul ettiği gibi, "tek başına hiçbir şey yapamaz." Bu gerçek bizlere doğada hiçbir "evrim mekanizması" olmadığını göstermektedir. Evrim mekanizması olmadığına göre de, evrim denen hayali süreç yaşanmış olamaz.

Fosil Kayıtları: Ara Formlardan Eser Yok

Evrim teorisinin iddia ettiği senaryonun yaşanmamış olduğunun en açık göstergesi ise fosil kayıtlarıdır. Evrim teorisine göre bütün canlılar birbirlerinden türemişlerdir. Önceden var olan bir canlı türü, zamanla bir diğerine dönüşmüş ve bütün türler bu şekilde ortaya çıkmışlardır. Teoriye göre bu dönüşüm yüz milyonlarca yıl süren uzun bir zaman dilimini kapsamış ve kademe kademe ilerlemiştir. Bu durumda, iddia edilen uzun dönüşüm süreci içinde sayısız "ara türler"in oluşmuş ve yaşamış olmaları gerekir.

Örneğin geçmişte, balık özelliklerini taşımalarına rağmen, bir yandan da bazı sürüngen özellikleri kazanmış olan yarı balık-yarı sürüngen canlılar yaşamış olmalıdır. Ya da sürüngen özelliklerini taşırken, bir yandan da bazı kuş özellikleri kazanmış sürüngen-kuşlar ortaya çıkmış olmalıdır. Bunlar, bir geçiş sürecinde oldukları için de,

sakat, eksik, kusurlu canlılar olmalıdır. Evrimciler geçmişte yaşamış olduklarına inandıkları bu teorik yaratıklara "ara-geçiş formu" adını verirler. Eğer gerçekten bu tür canlılar geçmişte yaşamışlarsa bunların sayılarının ve çeşitlerinin milyonlarca hatta milyarlarca olması gerekir. Ve bu ucube canlıların kalıntılarına mutlaka fosil kayıtlarında rastlanması gerekir. Darwin, Türlerin Kökeni'nde bunu şöyle açıklamıştır:

Eğer teorim doğruysa, türleri birbirine bağlayan sayısız ara-geçiş çeşitleri mutlaka yaşamış olmalıdır... Bunların yaşamış olduklarının kanıtları da sadece fosil kalıntıları arasında bulunabilir. (Charles Darwin, The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition, Harvard University Press, 1964, s. 179)

Darwin'in Yıkılan Umutları

Ancak 19. yüzyılın ortasından bu yana dünyanın dört bir yanında hummalı fosil araştırmaları yapıldığı halde bu ara geçiş formlarına rastlanamamıştır. Yapılan kazılarda ve araştırmalarda elde edilen bütün bulgular, evrimcilerin beklediklerinin aksine, canlıların yeryüzünde birdenbire, eksiksiz ve kusursuz bir biçimde ortaya çıktıklarını göstermiştir.

Ünlü İngiliz paleontolog (fosil bilimci) Derek W. Ager, bir evrimci olmasına karşın bu gerçeği şöyle itiraf eder:

Sorunumuz şudur: Fosil kayıtlarını detaylı olarak incelediğimizde, türler ya da sınıflar seviyesinde olsun, sürekli olarak aynı gerçekle karşılaşırız; kademeli evrimle gelişen değil, aniden yeryüzünde oluşan gruplar görürüz. (Derek A. Ager, "The Nature of the Fossil Record", Proceedings of the British Geological Association, c. 87, 1976, s. 133)

Yani fosil kayıtlarında, tüm canlı türleri, aralarında hiçbir geçiş formu olmadan eksiksiz biçimleriyle aniden ortaya çıkmaktadırlar. Bu, Darwin'in öngörülerinin tam aksidir. Dahası, bu canlı türlerinin yaratıldıklarını gösteren çok güçlü bir delildir. Çünkü bir canlı türünün, kendisinden evrimleştiği hiçbir atası olmadan, bir anda ve kusursuz olarak ortaya çıkmasının tek açıklaması, o türün yaratılmış olmasıdır. Bu gerçek, ünlü evrimci biyolog Douglas Futuyma tarafından da kabul edilir:

Yaratılış ve evrim, yaşayan canlıların kökeni hakkında yapılabilecek yegane iki açıklamadır. Canlılar dünya üzerinde ya tamamen mükemmel ve eksiksiz bir biçimde ortaya çıkmışlardır ya da böyle olmamıştır. Eğer böyle olmadıysa, bir değişim süreci sayesinde kendilerinden önce var olan bazı canlı türlerinden evrimleşerek meydana gelmiş olmalıdırlar. Ama eğer eksiksiz ve mükemmel bir biçimde ortaya çıkmışlarsa, o halde sonsuz güç sahibi bir akıl tarafından yaratılmış olmaları gerekir. (Douglas J. Futuyma, Science on Trial, New York: Pantheon Books, 1983. s. 197)

Fosiller ise, canlıların yeryüzünde eksiksiz ve mükemmel bir biçimde ortaya çıktıklarını göstermektedir. Yani "türlerin kökeni", Darwin'in sandığının aksine, evrim değil yaratılıştır.

İnsanın Evrimi Masalı

Evrim teorisini savunanların en çok gündeme getirdikleri konu, insanın kökeni konusudur. Bu konudaki Darwinist iddia, bugün yaşayan modern insanın maymunsu birtakım yaratıklardan geldiğini varsayar. 4-5 milyon yıl önce başladığı varsayılan bu süreçte, modern insan ile ataları arasında bazı "ara form"ların yaşadığı iddia edilir. Gerçekte tümüyle hayali olan bu senaryoda dört temel "kategori" sayılır:

1- Australopithecus

2- Homo habilis

3- Homo erectus

4- Homo sapiens

Evrimciler, insanların sözde ilk maymunsu atalarına "güney maymunu" anlamına gelen "Australopithecus" ismini verirler. Bu canlılar gerçekte soyu tükenmiş bir maymun türünden başka bir şey değildir. Lord Solly Zuckerman ve Prof. Charles Oxnard gibi İngiltere ve ABD'den dünyaca ünlü iki anatomistin Australopithecus örnekleri üzerinde yaptıkları çok geniş kapsamlı çalışmalar, bu canlıların sadece soyu tükenmiş bir maymun türüne ait olduklarını ve insanlarla hiçbir benzerlik taşımadıklarını göstermiştir. (Solly Zuckerman, Beyond The Ivory Tower, New York: Toplinger Publications, 1970, s. 75-94; Charles E. Oxnard, "The Place of Australopithecines in Human Evolution: Grounds for Doubt", Nature, c. 258, s. 389)

Evrimciler insan evriminin bir sonraki safhasını da, "homo" yani insan olarak sınıflandırırlar. İddiaya göre homo serisindeki canlılar, Australopithecuslar'dan daha gelişmişlerdir. Evrimciler, bu farklı canlılara ait fosilleri ardı ardına dizerek hayali bir evrim şeması oluştururlar. Bu şema hayalidir, çünkü gerçekte bu farklı sınıfların arasında evrimsel bir ilişki olduğu asla ispatlanamamıştır. Evrim teorisinin 20. yüzyıldaki en önemli savunucularından biri olan Ernst Mayr, "Homo sapiens'e uzanan zincir gerçekte kayıptır" diyerek bunu kabul eder. (J. Rennie, "Darwin's Current Bulldog: Ernst Mayr", Scientific American, Aralık 1992)

Evrimciler "Australopithecus > Homo habilis > Homo erectus > Homo sapiens" sıralamasını yazarken, bu türlerin her birinin, bir sonrakinin atası olduğu izlenimini verirler. Oysa paleoantropologların son bulguları, Australopithecus, Homo habilis ve Homo erectus'un dünya'nın farklı bölgelerinde aynı dönemlerde yaşadıklarını göstermektedir. (Alan Walker, Science, c. 207, 1980, s. 1103; A. J. Kelso, Physical Antropology, 1. baskı, New York: J. B. Lipincott Co., 1970, s. 221; M. D. Leakey, Olduvai Gorge, c. 3, Cambridge: Cambridge University Press, 1971, s. 272)

Dahası Homo erectus sınıflamasına ait insanların bir bölümü çok modern zamanlara kadar yaşamışlar, Homo sapiens neandertalensis ve Homo sapiens sapiens (modern insan) ile aynı ortamda yan yana bulunmuşlardır. (Time, Kasım 1996)

Bu ise elbette bu sınıfların birbirlerinin ataları oldukları iddiasının geçersizliğini açıkça ortaya koymaktadır. Harvard Üniversitesi paleontologlarından Stephen Jay

Gould, kendisi de bir evrimci olmasına karşın, Darwinist teorinin içine girdiği bu çıkmazı şöyle açıklar:

Eğer birbiri ile paralel bir biçimde yaşayan üç farklı hominid (insanımsı) çizgisi varsa, o halde bizim soy ağacımıza ne oldu? Açıktır ki, bunların biri diğerinden gelmiş olamaz. Dahası, biri diğeriyle karşılaştırıldığında evrimsel bir gelişme trendi göstermemektedirler. (S. J. Gould, Natural History, c. 85, 1976, s.30)

Kısacası, medyada ya da ders kitaplarında yer alan hayali birtakım "yarı maymun, yarı insan" canlıların çizimleriyle, yani sırf propaganda yoluyla ayakta tutulmaya çalışılan insanın evrimi senaryosu, hiçbir bilimsel temeli olmayan bir masaldan ibarettir.

Bu konuyu uzun yıllar inceleyen, özellikle Australopithecus fosilleri üzerinde 15 yıl araştırma yapan İngiltere'nin en ünlü ve saygın bilim adamlarından Lord Solly Zuckerman, bir evrimci olmasına rağmen, ortada maymunsu canlılardan insana uzanan gerçek bir soy ağacı olmadığı sonucuna varmıştır.

Zuckerman bir de ilginç bir "bilim skalası" yapmıştır. Bilimsel olarak kabul ettiği bilgi dallarından, bilim dışı olarak kabul ettiği bilgi dallarına kadar bir yelpaze oluşturmuştur. Zuckerman'ın bu tablosuna göre en "bilimsel" -yani somut verilere dayanan- bilgi dalları kimya ve fiziktir. Yelpazede bunlardan sonra biyoloji bilimleri, sonra da sosyal bilimler gelir. Yelpazenin en ucunda, yani en "bilim dışı" sayılan kısımda ise, Zuckerman'a göre, telepati, altıncı his gibi "duyum ötesi algılama" kavramları ve bir de "insanın evrimi" vardır! Zuckerman, yelpazenin bu ucunu şöyle açıklar:

Objektif gerçekliğin alanından çıkıp da, biyolojik bilim olarak varsayılan bu alanlara -yani duyum ötesi algılamaya ve insanın fosil tarihinin yorumlanmasına- girdiğimizde, evrim teorisine inanan bir kimse için herşeyin mümkün olduğunu görürüz. Öyle ki teorilerine kesinlikle inanan bu kimselerin çelişkili bazı yargıları aynı anda kabul etmeleri bile mümkündür. (Solly Zuckerman, Beyond The Ivory Tower, New York: Toplinger Publications, 1970, s. 19)

İşte insanın evrimi masalı da, teorilerine körü körüne inanan birtakım insanların buldukları bazı fosilleri ön yargılı bir biçimde yorumlamalarından ibarettir.

Darwin Formülü!

Şimdiye kadar ele aldığımız tüm teknik delillerin yanında, isterseniz evrimcilerin nasıl saçma bir inanışa sahip olduklarını bir de çocukların bile anlayabileceği kadar açık bir örnekle özetleyelim.

Evrim teorisi canlılığın tesadüfen oluştuğunu iddia eder. Dolayısıyla bu iddiaya göre cansız ve şuursuz atomlar biraraya gelerek önce hücreyi oluşturmuşlardır ve sonrasında aynı atomlar bir şekilde diğer canlıları ve insanı meydana getirmişlerdir. Şimdi düşünelim; canlılığın yapıtaşı olan karbon, fosfor, azot, potasyum gibi elementleri biraraya getirdiğimizde bir yığın oluşur. Bu atom yığını, hangi işlemden

geçirilirse geçirilsin, tek bir canlı oluşturamaz. İsterseniz bu konuda bir "deney" tasarlayalım ve evrimcilerin aslında savundukları, ama yüksek sesle dile getiremedikleri iddiayı onlar adına "Darwin Formülü" adıyla inceleyelim:

Evrimciler, çok sayıda büyük varilin içine canlılığın yapısında bulunan fosfor, azot, karbon, oksijen, demir, magnezyum gibi elementlerden bol miktarda koysunlar. Hatta normal şartlarda bulunmayan ancak bu karışımın içinde bulunmasını gerekli gördükleri malzemeleri de bu varillere eklesinler. Karışımların içine, istedikleri kadar amino asit, istedikleri kadar da (bir tekinin bile rastlantısal oluşma ihtimali 10-950 olan) protein doldursunlar. Bu karışımlara istedikleri oranda ısı ve nem versinler. Bunları istedikleri gelişmiş cihazlarla karıştırsınlar. Varillerin başına da dünyanın önde gelen bilim adamlarını koysunlar. Bu uzmanlar babadan oğula, kuşaktan kuşağa aktararak nöbetleşe milyarlarca, hatta trilyonlarca sene sürekli varillerin başında beklesinler. Bir canlının oluşması için hangi şartların var olması gerektiğine inanılıyorsa hepsini kullanmak serbest olsun. Ancak, ne yaparlarsa yapsınlar o varillerden kesinlikle bir canlı çıkartamazlar. Zürafaları, aslanları, arıları, kanaryaları, bülbülleri, papağanları, atları, yunusları, gülleri, orkideleri, zambakları, karanfilleri, muzları, portakalları, elmaları, hurmaları, domatesleri, kavunları, karpuzları, incirleri, zeytinleri, üzümleri, şeftalileri, tavus kuşlarını, sülünleri, renk renk kelebekleri ve bunlar gibi milyonlarca canlı türünden hiçbirini oluşturamazlar. Değil burada birkaçını saydığımız bu canlı varlıkları, bunların tek bir hücresini bile elde edemezler.

Kısacası, bilinçsiz atomlar biraraya gelerek hücreyi oluşturamazlar. Sonra yeni bir karar vererek bir hücreyi ikiye bölüp, sonra art arda başka kararlar alıp, elektron mikroskobunu bulan, sonra kendi hücre yapısını bu mikroskop altında izleyen profesörleri oluşturamazlar. Madde, ancak Allah'ın üstün yaratmasıyla hayat bulur.

Bunun aksini iddia eden evrim teorisi ise, akla tamamen aykırı bir safsatadır. Evrimcilerin ortaya attığı iddialar üzerinde biraz bile düşünmek, üstteki örnekte olduğu gibi, bu gerçeği açıkça gösterir.

Göz ve Kulaktaki Teknoloji

Evrim teorisinin kesinlikle açıklama getiremeyeceği bir diğer konu ise göz ve kulaktaki üstün algılama kalitesidir.

Gözle ilgili konuya geçmeden önce "Nasıl görürüz?" sorusuna kısaca cevap verelim. Bir cisimden gelen ışınlar, gözde retinaya ters olarak düşer. Bu ışınlar, buradaki hücreler tarafından elektrik sinyallerine dönüştürülür ve beynin arka kısmındaki görme merkezi denilen küçücük bir noktaya ulaşır. Bu elektrik sinyalleri bir dizi işlemden sonra beyindeki bu merkezde görüntü olarak algılanır. Bu bilgiden sonra şimdi düşünelim:

Beyin ışığa kapalıdır. Yani beynin içi kapkaranlıktır, ışık beynin bulunduğu yere kadar giremez. Görüntü merkezi denilen yer kapkaranlık, ışığın asla ulaşmadığı, belki

de hiç karşılaşmadığınız kadar karanlık bir yerdir. Ancak siz bu zifiri karanlıkta ışıklı, pırıl pırıl bir dünyayı seyretmektesiniz.

Üstelik bu o kadar net ve kaliteli bir görüntüdür ki 21. yüzyıl teknolojisi bile her türlü imkana rağmen bu netliği sağlayamamıştır. Örneğin şu anda okuduğunuz kitaba, kitabı tutan ellerinize bakın, sonra başınızı kaldırın ve çevrenize bakın.

Şu anda gördüğünüz netlik ve kalitedeki bu görüntüyü başka bir yerde gördünüz mü? Bu kadar net bir görüntüyü size dünyanın bir numaralı televizyon şirketinin ürettiği en gelişmiş televizyon ekranı dahi veremez. 100 yıldır binlerce mühendis bu netliğe ulaşmaya çalışmaktadır. Bunun için fabrikalar, dev tesisler kurulmakta, araştırmalar yapılmakta, planlar ve tasarımlar geliştirilmektedir. Yine bir TV ekranına bakın, bir de şu anda elinizde tuttuğunuz bu kitaba. Arada büyük bir netlik ve kalite farkı olduğunu göreceksiniz. Üstelik, TV ekranı size iki boyutlu bir görüntü gösterir, oysa siz üç boyutlu, derinlikli bir perspektifi izlemektesiniz.

Uzun yıllardır on binlerce mühendis üç boyutlu TV yapmaya, gözün görme kalitesine ulaşmaya çalışmaktadırlar. Evet, üç boyutlu bir televizyon sistemi yapabildiler ama onu da gözlük takmadan üç boyutlu görmek mümkün değil, kaldı ki bu suni bir üç boyuttur. Arka taraf daha bulanık, ön taraf ise kağıttan dekor gibi durur. Hiçbir zaman gözün gördüğü kadar net ve kaliteli bir görüntü oluşmaz. Kamerada da, televizyonda da mutlaka görüntü kaybı meydana gelir.

İşte evrimciler, bu kaliteli ve net görüntüyü oluşturan mekanizmanın tesadüfen oluştuğunu iddia etmektedirler. Şimdi biri size, odanızda duran televizyon tesadüfler sonucunda oluştu, atomlar biraraya geldi ve bu görüntü oluşturan aleti meydana getirdi dese ne düşünürsünüz? Binlerce kişinin biraraya gelip yapamadığını şuursuz atomlar nasıl yapsın?

Gözün gördüğünden daha ilkel olan bir görüntüyü oluşturan alet tesadüfen oluşamıyorsa, gözün ve gözün gördüğü görüntünün de tesadüfen oluşamayacağı çok açıktır. Aynı durum kulak için de geçerlidir. Dış kulak, çevredeki sesleri kulak kepçesi vasıtasıyla toplayıp orta kulağa iletir; orta kulak aldığı ses titreşimlerini güçlendirerek iç kulağa aktarır; iç kulak da bu titreşimleri elektrik sinyallerine dönüştürerek beyne gönderir. Aynen görmede olduğu gibi duyma işlemi de beyindeki duyma merkezinde gerçekleşir.

Gözdeki durum kulak için de geçerlidir, yani beyin, ışık gibi sese de kapalıdır, ses geçirmez. Dolayısıyla dışarısı ne kadar gürültülü de olsa beynin içi tamamen sessizdir. Buna rağmen en net sesler beyinde algılanır. Ses geçirmeyen beyninizde bir orkestranın senfonilerini dinlersiniz, kalabalık bir ortamın tüm gürültüsünü duyarsınız. Ama o anda hassas bir cihazla beyninizin içindeki ses düzeyi ölçülse, burada keskin bir sessizliğin hakim olduğu görülecektir.

Net bir görüntü elde edebilmek ümidiyle teknoloji nasıl kullanılıyorsa, ses için de aynı çabalar onlarca yıldır sürdürülmektedir. Ses kayıt cihazları, müzik setleri, birçok elektronik alet, sesi algılayan müzik sistemleri bu çalışmalardan bazılarıdır. Ancak, tüm

teknolojiye, bu teknolojide çalışan binlerce mühendise ve uzmana rağmen kulağın oluşturduğu netlik ve kalitede bir sese ulaşılamamıştır. En büyük müzik sistemi şirketinin ürettiği en kaliteli müzik setini düşünün. Sesi kaydettiğinde mutlaka sesin bir kısmı kaybolur veya az da olsa mutlaka parazit oluşur veya müzik setini açtığınızda daha müzik başlamadan bir cızırtı mutlaka duyarsınız. Ancak insan vücudundaki teknolojinin ürünü olan sesler son derece net ve kusursuzdur. Bir insan kulağı, hiçbir zaman müzik setinde olduğu gibi cızırtılı veya parazitli algılamaz; ses ne ise tam ve net bir biçimde onu algılar. Bu durum, insan yaratıldığı günden bu yana böyledir.

Şimdiye kadar insanoğlunun yaptığı hiçbir görüntü ve ses cihazı, göz ve kulak kadar hassas ve başarılı birer algılayıcı olamamıştır. Ancak görme ve işitme olayında, tüm bunların ötesinde, çok büyük bir gerçek daha vardır.

Beynin İçinde Gören ve Duyan Şuur Kime Aittir?

Beynin içinde, ışıl ışıl renkli bir dünyayı seyreden, senfonileri, kuşların cıvıltılarını dinleyen, gülü koklayan kimdir?

İnsanın gözlerinden, kulaklarından, burnundan gelen uyarılar, elektrik sinyali olarak beyne gider. Biyoloji, fizyoloji veya biyokimya kitaplarında bu görüntünün beyinde nasıl oluştuğuna dair birçok detay okursunuz. Ancak, bu konu hakkındaki en önemli gerçeğe hiçbir yerde rastlayamazsınız: Beyinde, bu elektrik sinyallerini görüntü, ses, koku ve his olarak algılayan kimdir? Beynin içinde göze, kulağa, burna ihtiyaç duymadan tüm bunları algılayan bir şuur bulunmaktadır. Bu şuur kime aittir?

Elbette bu şuur beyni oluşturan sinirler, yağ tabakası ve sinir hücrelerine ait değildir. İşte bu yüzden, herşeyin maddeden ibaret olduğunu zanneden Darwinist-materyalistler bu sorulara hiçbir cevap verememektedirler. Çünkü bu şuur, Allah'ın yaratmış olduğu ruhtur. Ruh, görüntüyü seyretmek için göze, sesi duymak için kulağa ihtiyaç duymaz. Bunların da ötesinde düşünmek için beyne ihtiyaç duymaz.

Bu açık ve ilmi gerçeği okuyan her insanın, beynin içindeki birkaç santimetreküplük, kapkaranlık mekana tüm kainatı üç boyutlu, renkli, gölgeli ve ışıklı olarak sığdıran yüce Allah'ı düşünüp, O'ndan korkup, O'na sığınması gerekir.

Materyalist Bir İnanç

Buraya kadar incelediklerimiz, evrim teorisinin bilimsel bulgularla açıkça çelişen bir iddia olduğunu göstermektedir. Teorinin hayatın kökeni hakkındaki iddiası bilime aykırıdır, öne sürdüğü evrim mekanizmalarının hiçbir evrimleştirici etkisi yoktur ve fosiller teorinin gerektirdiği ara formların yaşamadıklarını göstermektedir. Bu durumda, elbette, evrim teorisinin bilime aykırı bir düşünce olarak bir kenara atılması gerekir. Nitekim tarih boyunca dünya merkezli evren modeli gibi pek çok düşünce, bilimin gündeminden çıkarılmıştır. Ama evrim teorisi ısrarla bilimin gündeminde tutulmaktadır. Hatta bazı insanlar teorinin eleştirilmesini "bilime saldırı" olarak göstermeye bile çalışmaktadırlar. Peki neden?..

Bu durumun nedeni, evrim teorisinin bazı çevreler için, kendisinden asla vazgeçilemeyecek dogmatik bir inanış oluşudur. Bu çevreler, materyalist felsefeye körü körüne bağlıdırlar ve Darwinizm'i de doğaya getirilebilecek yegane materyalist açıklama olduğu için benimsemektedirler.

Bazen bunu açıkça itiraf da ederler. Harvard Üniversitesi'nden ünlü bir genetikçi ve aynı zamanda önde gelen bir evrimci olan Richard Lewontin, "önce materyalist, sonra bilim adamı" olduğunu şöyle itiraf etmektedir:

Bizim materyalizme bir inancımız var, 'a priori' (önceden kabul edilmiş, doğru varsayılmış) bir inanç bu. Bizi dünyaya materyalist bir açıklama getirmeye zorlayan şey, bilimin yöntemleri ve kuralları değil. Aksine, materyalizme olan 'a priori' bağlılığımız nedeniyle, dünyaya materyalist bir açıklama getiren araştırma yöntemlerini ve kavramları kurguluyoruz. Materyalizm mutlak doğru olduğuna göre de, İlahi bir açıklamanın sahneye girmesine izin veremeyiz. (Richard Lewontin, "The Demon-Haunted World", The New York Review of Books, 9 Ocak 1997, s. 28)

Bu sözler, Darwinizm'in, materyalist felsefeye bağlılık uğruna yaşatılan bir dogma olduğunun açık ifadeleridir. Bu dogma, maddeden başka hiçbir varlık olmadığını varsayar. Bu nedenle de cansız, bilinçsiz maddenin, hayatı yarattığına inanır. Milyonlarca farklı canlı türünün; örneğin kuşların, balıkların, zürafaların, kaplanların, böceklerin, ağaçların, çiçeklerin, balinaların ve insanların maddenin kendi içindeki etkileşimlerle, yani yağan yağmurla, çakan şimşekle, cansız maddenin içinden oluştuğunu kabul eder. Gerçekte ise bu, hem akla hem bilime aykırı bir kabuldür. Ama Darwinistler kendi deyimleriyle "İlahi bir açıklamanın sahneye girmemesi" için, bu kabulü savunmaya devam etmektedirler.

Canlıların kökenine materyalist bir ön yargı ile bakmayan insanlar ise, şu açık gerçeği göreceklerdir: Tüm canlılar, üstün bir güç, bilgi ve akla sahip olan bir Yaratıcının eseridirler. Yaratıcı, tüm evreni yoktan var eden, en kusursuz biçimde düzenleyen ve tüm canlıları yaratıp şekillendiren Allah'tır.

Evrim Teorisi Dünya Tarihinin En Etkili Büyüsüdür

Burada şunu da belirtmek gerekir ki, ön yargısız, hiçbir ideolojinin etkisi altında kalmadan, sadece aklını ve mantığını kullanan her insan, bilim ve medeniyetten uzak toplumların hurafelerini andıran evrim teorisinin inanılması imkansız bir iddia olduğunu kolaylıkla anlayacaktır.

Yukarıda da belirtildiği gibi, evrim teorisine inananlar, büyük bir varilin içine birçok atomu, molekülü, cansız maddeyi dolduran ve bunların karışımından zaman içinde düşünen, akleden, buluşlar yapan profesörlerin, üniversite öğrencilerinin, Einstein, Hubble gibi bilim adamlarının, Frank Sinatra, Charlton Heston gibi sanatçıların, bunun yanı sıra ceylanların, limon ağaçlarının, karanfillerin çıkacağına inanmaktadırlar. Üstelik, bu saçma iddiaya inananlar bilim adamları, profesörler, kültürlü, eğitimli insanlardır. Bu nedenle evrim teorisi için "dünya tarihinin en büyük ve en etkili büyüsü" ifadesini kullanmak yerinde olacaktır. Çünkü, dünya tarihinde insanların bu derece aklını başından alan, akıl ve mantıkla düşünmelerine imkan tanımayan, gözlerinin önüne sanki bir perde çekip çok açık olan gerçekleri görmelerine engel olan bir başka inanç veya iddia daha yoktur. Bu, Afrikalı bazı kabilelerin totemlere, Sebe halkının Güneş'e tapmasından, Hz. İbrahim'in kavminin elleri ile yaptıkları putlara, Hz. Musa'nın kavminin altından yaptıkları buzağıya tapmalarından çok daha vahim ve akıl almaz bir körlüktür. Gerçekte bu durum, Allah'ın Kuran'da işaret ettiği bir akılsızlıktır. Allah, bazı insanların anlayışlarının kapanacağını ve gerçekleri görmekten aciz duruma düşeceklerini birçok ayetinde bildirmektedir. Bu ayetlerden bazıları şöyledir:

Şüphesiz, inkar edenleri uyarsan da, uyarmasan da, onlar için fark etmez; inanmazlar. Allah, onların kalplerini ve kulaklarını mühürlemiştir; gözlerinin üzerinde perdeler vardır. Ve büyük azap onlaradır. (Bakara Suresi, 6-7)

...Kalpleri vardır bununla kavrayıp-anlamazlar, gözleri vardır bununla görmezler, kulakları vardır bununla işitmezler. Bunlar hayvanlar gibidir, hatta daha aşağılıktırlar. İşte bunlar gafil olanlardır. (Araf Suresi, 179)

Allah Hicr Suresi'nde ise, bu insanların mucizeler görseler bile inanmayacak kadar büyülendiklerini şöyle bildirmektedir:

Onların üzerlerine gökyüzünden bir kapı açsak, ordan yukarı yükselseler de, mutlaka: "Gözlerimiz döndürüldü, belki biz büyülenmiş bir topluluğuz" diyeceklerdir. (Hicr Suresi, 14-15)

Bu kadar geniş bir kitlenin üzerinde bu büyünün etkili olması, insanların gerçeklerden bu kadar uzak tutulmaları ve 150 yıldır bu büyünün bozulmaması ise,

kelimelerle anlatılamayacak kadar hayret verici bir durumdur. Çünkü, bir veya birkaç insanın imkansız senaryolara, saçmalık ve mantıksızlıklarla dolu iddialara inanmaları anlaşılabilir. Ancak dünyanın dört bir yanındaki insanların, şuursuz ve cansız atomların ani bir kararla biraraya gelip; olağanüstü bir organizasyon, disiplin, akıl ve şuur gösterip kusursuz bir sistemle işleyen evreni, canlılık için uygun olan her türlü özelliğe sahip olan Dünya gezegenini ve sayısız kompleks sistemle donatılmış canlıları meydana getirdiğine inanmasının, "büyü"den başka bir açıklaması yoktur.

Nitekim, Allah Kuran'da, inkarcı felsefenin savunucusu olan bazı kimselerin, yaptıkları büyülerle insanları etkilediklerini Hz. Musa ve Firavun arasında geçen bir olayla bizlere bildirmektedir. Hz. Musa, Firavun'a hak dini anlattığında, Firavun Hz. Musa'ya, kendi "bilgin büyücüleri" ile insanların toplandığı bir yerde karşılaşmasını söyler. Hz. Musa, büyücülerle karşılaştığında, büyücülere önce onların marifetlerini sergilemelerini emreder. Bu olayın anlatıldığı ayet şöyledir:

(Musa:) "Siz atın" dedi. (Asalarını) atıverince, insanların gözlerini büyüleyiverdiler, onları dehşete düşürdüler ve (ortaya) büyük bir sihir getirmiş oldular. (Araf Suresi, 116)

Görüldüğü gibi Firavun'un büyücüleri yaptıkları "aldatmacalar"la -Hz. Musa ve ona inananlar dışında- insanların hepsini büyüleyebilmişlerdir. Ancak, onların attıklarına karşılık Hz. Musa'nın ortaya koyduğu delil, onların bu büyüsünü, Kuran'daki ifadeyle "uydurduklarını yutmuş" yani etkisiz kılmıştır:

Biz de Musa'ya: "Asanı fırlatıver" diye vahyettik. (O da fırlatıverince) bir de baktılar ki, o bütün uydurduklarını derleyip-toparlayıp yutuyor. Böylece hak yerini buldu, onların bütün yapmakta oldukları geçersiz kaldı. Orada yenilmiş oldular ve küçük düşmüşler olarak tersyüz çevrildiler. (Araf Suresi, 117-119)

Ayetlerde de bildirildiği gibi, daha önce insanları büyüleyerek etkileyen bu kişilerin yaptıklarının bir sahtekarlık olduğunun anlaşılması ile, söz konusu insanlar küçük düşmüşlerdir. Günümüzde de bir büyünün etkisiyle, bilimsellik kılıfı altında son derece saçma iddialara inanan ve bunları savunmaya hayatlarını adayanlar, eğer bu iddialardan vazgeçmezlerse gerçekler tam anlamıyla açığa çıktığında ve "büyü bozulduğunda" küçük duruma düşeceklerdir. Nitekim, yaklaşık 60 yaşına kadar evrimi savunan ve ateist bir felsefeci olan, ancak daha sonra gerçekleri gören Malcolm Muggeridge evrim teorisinin yakın gelecekte düşeceği durumu şöyle açıklamaktadır:

Ben kendim, evrim teorisinin, özellikle uygulandığı alanlarda, geleceğin tarih kitaplarındaki en büyük espri malzemelerinden biri olacağına ikna oldum. Gelecek kuşak, bu kadar çürük ve belirsiz bir hipotezin inanılmaz bir saflıkla kabul edilmesini

hayretle karşılayacaktır. (Malcolm Muggeridge, The End of Christendom, Grand Rapids: Eerdmans, 1980, s.43)

Bu gelecek, uzakta değildir aksine çok yakın bir gelecekte insanlar "tesadüfler"in ilah olamayacaklarını anlayacaklar ve evrim teorisi dünya tarihinin en büyük aldatmacası ve en şiddetli büyüsü olarak tanımlanacaktır. Bu şiddetli büyü, büyük bir hızla dünyanın dört bir yanında insanların üzerinden kalkmaya başlamıştır. Artık evrim aldatmacasının sırrını öğrenen birçok insan, bu aldatmacaya nasıl kandığını hayret ve şaşkınlıkla düşünmektedir.

Vicdan kelimesini herkes çok iyi bilir ve çok sık kullanır. Fakat asıl anlamının ne demek olduğu, bu kavramın din açısından önemi genellikle bilinmez.

Bazı toplumlardaki yaygın anlayışa göre, yere çöp atmayanlar, dilenciye para verenler, sokak hayvanlarını koruyup besleyenler vicdanlı kimselere örnektirler. Bunlar elbette ki güzel davranışlardır ancak vicdanın bunların çok ötesinde bir anlamı ve önemi vardır. Bu kitabın amacı, Kuran'da örnekleri verilen gerçek vicdanı tanıtmak ve vicdanlı bir insanın nasıl düşündüğüne, vicdanıyla nasıl bir akla ve anlayışa sahip olduğuna ve vicdanın insanların ölümden sonraki hayatları için taşıdığı öneme dikkat çekmektir.

Bu kitap, vicdanınızın sesini tanımanıza ve onu, düşüncelerinizdeki diğer ses ve telkinlerden ayırabilmenize yardımcı olacaktır.